

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ І АУДИТУ

«До захисту в ЕК»
Директор інституту(декан факультету)
_____
(підпис) Шеремет О.О.
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2021 р.

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
_____
(підпис) Чернелевський Л.М.
(прізвище та ініціали)

«__» _____ 2021 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми Облік і аудит

на тему: **Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства**

Виконав: здобувач ІV курсу, групи

Черчіль Олександра Сергіївна

_____
(підпис)

Керівник Соломчук Людмила Миколаївна

_____
(підпис)

Консультанти Чернелевський Леонід Миколайович

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Рецензент

_____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2021 р.

Інститут *Навчально-науковий інститут економіки і управління*
Кафедра *Обліку і аудиту*
Освітній ступінь *бакалавр*
Спеціальність: 071 *“Облік і оподаткування”*
Освітньо-професійна програма *Облік і аудит*

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Зав. кафедрою

Л.М.Чернелевський

« » 2021 року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Черчіль Олександри Сергіївни

1.Тема роботи: «Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства»

Керівник проекту Соломчук Людмила Миколаївна

Затверджена наказом по університету від «__» _____ 20__ року № _____

2.Строк подання студентом проекту: «__» _____ 20__ р.

3.Вихідні дані до роботи: Закони України, ПКМУ, Інструкції, НП(С)БО, П(С)БО, МСФЗ, первинні документи підприємства та фінансова звітність ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки

4.Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що їх належить розробити): економічна суть доходів, організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та його облікова і податкова політика, бухгалтерський облік доходів основної діяльності та його комп'ютеризація, техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки, економічний аналіз доходів основної діяльності, теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності підприємства

5.Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових гістограм, діаграм, таблиць, тощо): техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки, схема структури управління та бухгалтерії ПрАТ «Оболонь», схема порівняльної характеристики ПСБО 15 та МСБО 18, схема класифікації доходів підприємства схема доходів від іншої операційної діяльності, таблиця рахунків з обліку доходів від основної діяльності підприємства, кореспонденція рахунків з обліку доходів основної діяльності таблиця аналізу структури доходів основної діяльності, таблиця аналізу динаміки та структури обсягів виробництва та реалізації продукції, схема проведення аудиту доходів основної діяльності підприємства.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
II	Чернелевський Л.М.		

7. Дата видачі завдання:

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Пор. №	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вступ		Виконано
2.	Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та його облікової і податкової політики		Виконано
3.	Бухгалтерський облік доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» та його комп'ютеризація		Виконано
4	Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності		Виконано
5.	Загальні висновки і пропозиції		Виконано

Студент _____
(підпис)

Черчіль О.С.
(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) _____

Соломчук Л.М.

Анотація

Дана дипломна робота здобувача на здобуття освітнього ступеня бакалавра висвітлює основні положення щодо обліку, економічного аналізу і аудиту на тему «Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства» і написана на прикладі ПрАТ «Оболонь».

Ключові слова: дохід, основна діяльність, чистий прибуток, рентабельність.

Робота містить в собі сторінок – 121; таблиць – 28; рисунків – 40.

Дипломна робота складається із вступу та трьох розділів, а також загальних висновків і пропозицій. У додатках до дипломної роботи прикріплено фінансову звітність ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки.

У вступі даної роботи відображається основна мета, актуальність теми дослідження, задачі, які необхідно розглянути та дослідити згідно теми дипломної роботи, економічна суть доходів від основної діяльності підприємства та їх класифікація. У вступі також розглянуті законодавчі акти та інша нормативна література щодо ведення обліку, економічного аналізу і аудиту доходів основної діяльності.

Перший розділ дипломної роботи висвітлює всю інформацію щодо обраного підприємства і розкриває його історичний розвиток, відображає техніко-економічну характеристику, схему управління й виробництва на ПрАТ «Оболонь». В цьому розділі також проведено дослідження щодо структури бухгалтерії ПрАТ «Оболонь», описані функціональні зобов'язання бухгалтерів даного підприємства. Особливості облікової та податкової політики ПрАТ «Оболонь» розкрито у третьому підпункті даного розділу.

У другому розділі даної дипломної роботи розкрито особливості щодо проведення бухгалтерського обліку доходів від основної діяльності підприємства, надається опис про первинні документи при обліку доходів основної діяльності, відображаються рахунки на яких ведеться облік доходів основної діяльності підприємства, а також реєстри його бухобліку. У другому підпункті розкрито інформацію щодо відображення доходів основної діяльності у фінансовій звітності підприємства.

Організація аналітичного обліку на ПрАТ «Оболонь» розкрито у першому підпункті третього розділу дипломної роботи. У другому підпункті даного розділу дипломної роботи проведено економічний аналіз техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки. У цьому розділі розкрито особливості методології проведення економічного аналізу доходів від основної діяльності та проведено практичні розрахунки за даними ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки. У четвертому підпункті даного розділу розкриваються особливості проведення аудиту доходів основної діяльності підприємства.

Аннотация

Данная дипломная работа соискателя на получение образовательной степени бакалавра освещает основные положения по учету, экономическому анализу и аудиту на тему «Учетно-аналитическое обеспечение доходов основной деятельности предприятия» и написана на примере ЗАО «Оболонь».

Ключевые слова: доход, основная деятельность, чистая прибыль, рентабельность.

Работа содержит в себе страниц - 121; таблиц - 28; рисунков - 40.

Дипломная работа состоит из введения и трех глав, а также общих выводов и предложений. В приложениях к дипломной работе прикреплена финансовая отчетность ЗАО «Оболонь» за 2018-2019 годы.

Во введении данной работы отображается основная цель, актуальность темы исследования, задачи, которые необходимо рассмотреть и исследовать, согласно темы дипломной работы, экономическая суть доходов от основной деятельности предприятия и их классификация. Во введении также рассмотрены законодательные акты и другая нормативная литература по ведению учета, экономического анализа и аудита доходов основной деятельности.

Первый раздел дипломной работы освещает всю информацию относительно выбранного предприятия и раскрывает его историческое развитие, отражает технико-экономическую характеристику, схему управления и производства на ЗАО «Оболонь». В этом разделе также проведено исследование по структуре бухгалтерии ЗАО «Оболонь», описаны функциональные обязательства бухгалтеров данного предприятия. Особенности учетной и налоговой политики ЗАО «Оболонь» раскрыто в третьем пункте данного раздела.

Во втором разделе данной дипломной работы раскрыты особенности ведения бухгалтерского учета доходов от основной деятельности предприятия, дается описание первичных документов при учете доходов основной деятельности, отражаются счета на которых ведется учет доходов основной деятельности предприятия, а также регистры его бухучета. Во втором пункте раскрыто информацию по отражению доходов основной деятельности в финансовой отчетности предприятия.

Организация аналитического учета на ЗАО «Оболонь» раскрыто в первом абзаце третьей главы дипломной работы. Во втором пункте данного раздела дипломной работы проведен экономический анализ технико-экономических показателей деятельности ЗАО «Оболонь» за 2018-2019 годы. В этом разделе раскрыты особенности методологии проведения экономического анализа доходов от основной деятельности и проведены практические расчеты по данным ЗАО «Оболонь» за 2018-2019 годы. В четвертом пункте данного раздела раскрываются особенности проведения аудита доходов основной деятельности предприятия.

Annotation

This graduate work of the applicant for a bachelor's degree highlights the main provisions of accounting, economic analysis and audit on "Accounting and analytical support of income of the main activity of the enterprise" and is written on the example of PJSC "Obolon".

Key words: income, main activity, net profit, profitability.

The work contains pages - 121; tables - 28; pictures - 40.

Thesis consists of an introduction and three sections, as well as general conclusions and suggestions. The financial statements of PJSC "Obolon" for 2018-2019 are attached in the appendices to the thesis.

The introduction of this graduate work reflects the main purpose, relevance of the research topic, tasks that need to be considered and researched according to the theme of the thesis, the economic essence of income from the main activities of the enterprise and their classification. The introduction also discusses legislation and other regulations on accounting, economic analysis and audit of operating income.

The first section of the thesis covers all the information about the selected company and reveals its historical development, reflects the technical and economic characteristics, the scheme of management and production at PJSC "Obolon". This section also conducts research on the structure of accounting of PJSC "Obolon", describes the functional responsibilities of accountants of the enterprise. Peculiarities of accounting and tax policy of Obolon PJSC are disclosed in the third sub-item of this section.

The second section of this thesis reveals the features of accounting for income from the main activities of the enterprise, provides a description of the primary documents for the accounting of income from the main activity, displays the accounts on which the accounting of income of the main activity of the enterprise and its accounting registers. The second sub-item discloses information on the reflection of income from operating activities in the financial statements of the enterprise.

The organization of analytical accounting at PJSC "Obolon" is disclosed in the first subparagraph of the third section of the thesis. In the second sub-item of this section reflect of economic analysis of technical and economic performance of PJSC "Obolon" for 2018-2019. This section reveals the features of the methodology of economic analysis of income from operating activities and conducted practical calculations according to PJSC "Obolon" for 2018-2019. The fourth subparagraph of this section reveals the features of the audit of income of the main activity of the enterprise.

	Стор.
Вступ	7
Розділ I. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та його облікової та податкової політики	24
1.1. Характеристика історії розвитку та господарської діяльності ПрАТ «Оболонь»	24
1.2. Організація облікової роботи на ПрАТ «Оболонь»	32
1.3. Облікова і податкова політика ПрАТ «Оболонь»	43
Розділ II. Бухгалтерський облік доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» та його комп'ютеризація	49
2.1. Аналітичний і синтетичний облік доходів основної діяльності за національними стандартами	49
2.2. Відображення інформації про доходи від основної діяльності у фінансовій звітності підприємства	60
2.3. Застосування інформаційних технологій з обліку доходів основної діяльності	61
Розділ III. Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності підприємства	68
3.1. Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки	68
3.2. Теоретичні основи та практичний економічний аналіз доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки	71
3.3. Теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності	78
Загальні висновки і пропозиції	89
Список використаних літературних джерел	93
Додатки	96

Вступ

Основною ціллю діяльності будь-якого підприємства є отримання найбільшого прибутку, а це, безпосередньо, залежить від величини доходів, які воно отримує. Таким чином, доходи підприємства, незалежно від галузі його діяльності або форми власності та інших факторів, набувають особливо важливого, ключового значення. Категорія доходу являється однією із найскладніших у економічній науці. Поняття «дохід» завжди був предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл й напрямків, що можна побачити в наукових працях багатьох сучасних вчених економістів та бухгалтерів.

Діяльність будь-якого підприємства направлена на досягнення певних стратегічних та тактичних цілей, які, як правило, передбачають покращення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, зокрема збільшення загальної величини його прибутку. Успішне, прибуткове функціонування підприємства у поточному періоді являється базою його розвитку у майбутньому.

У сучасних умовах інтеграції економіки України у світову, відбувається трансформація фінансових відносин підприємства на макрорівні. Так як характерною рисою на сьогодні є велика кількість збиткових (нерентабельних) підприємств, зростає потреба у безпосередньому дослідженні причинно-наслідкових зв'язків, які пов'язані з процесом формування фінансових результатів виробничо-господарської діяльності підприємства.

Дохід від реалізації продукції є основним джерелом власних фінансових ресурсів підприємства, які необхідні для забезпечення фінансово-господарської діяльності. Нестача фінансових ресурсів являється однією з головних причин виникнення боргів, що у свою чергу, в кінцевому результаті приводить до фінансової кризи та банкрутства суб'єкта господарювання.

Зростання фінансових ресурсів підприємства визначає темпи економічного його розвитку і як наслідок, підвищення життєвого рівня населення країни. Основними чинниками, які впливають на фінансові результати підприємства, можуть бути порядок їх формування і використання, зміни щодо обсягів виробництва, рівень ефективності фінансового менеджменту підприємства та інші фактори.

Розвиток ринкової економіки вимагає від підприємств України більш раціонального та економічно обґрунтованого підходу щодо планування власної діяльності, а також до визначення стратегії зростання доходів підприємства від основної та інших видів діяльності, аналізу і оцінки отриманих фінансових результатів.

Тому, одним із найголовніших напрямків стратегії фінансової політики підприємства є політика максимізації його доходності. Грошові надходження підприємства повинні перевищувати його платежі. Від наявності або відсутності грошових коштів, як правило, залежить можливість функціонування підприємства, рівень його конкурентоспроможності і фінансовий стан.

Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Вступ	Номер Сторінки
Здобувач	Черчіль О.С.		02.11.20		
Науковий керівник	Соломчук Л.М.		03.11.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л.М.		04.02.21		

Основним джерелом грошових надходжень на підприємство є дохід від основної діяльності, величина якого залежить від галузі діяльності підприємства, обсягів виробництва і реалізації, рівня впровадження науково-технічних розробок, підвищення рівня продуктивності праці, зниження собівартості продукції, покращення якості продукції та інше.

Головним складовим елементом доходу на підприємствах пивоварної промисловості є дохід від реалізації продукції власного виробництва яких залишається після вирахування усіх витрат (матеріальних, трудових, грошових) на виробництво і реалізацію продукції. Таким чином, одним з головних завдань підприємства є отримання максимального прибутку при найменших витратах, що в свою чергу, досягається шляхом дотримання суворого режиму економії під час витрачання коштів та найбільш ефективного їх використання.

Формування оптимального доходу підприємств в розмірах, які необхідні для покриття його поточних витрат, сплати податків та отримання прибутку, що дає змогу забезпечити розширене відтворення, є необхідною умовою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання.

На практиці питанню щодо вивчення доходів від основної діяльності приділяється багато наукових досліджень, але хочеться зазначити, що визнання доходів від основної діяльності пивоварних підприємств під час отримання продукції власного виробництва, а не після її реалізації дещо спотворює фінансовий результат та не завжди корелює із принципом нарахування та відповідності доходів і витрат. Це зумовлює потребу у проведенні подальших наукових досліджень у цьому напрямку і відображає **актуальність теми** дослідження у даній дипломній роботі. Також залишаються невирішеними питання щодо формування облікової інформації з урахуванням ризиків, притаманних пивоварній промисловості. Потребує поглибленого дослідження і методика контролю наслідків надзвичайних подій із розробленням відповідних рекомендацій для підприємств цієї сфери.

Предметом дослідження є дослідження основ методології ведення бухгалтерського обліку, економічного аналізу й аудиту доходів основної діяльності підприємства, дослідження особливостей його отримання та складових, а також напрямки використання.

Об'єктом дослідження являється ПрАТ «Оболонь».

Для проведення досліджень щодо обліку, економічного аналізу і аудиту доходів основної діяльності в даній роботі були поставлені наступні **завдання**:

1. Дослідження економічної суті доходів в загальному і окремо доходів від основної діяльності підприємства.
2. Дослідити та провести аналіз існуючих законодавчо-нормативних джерел які регламентують ведення обліку доходів основної діяльності.
3. Проаналізувати літературні джерела, які використовуються при проведенні економічного аналізу та аудиту доходів основної діяльності підприємства.
4. Розкрити історичний розвиток ПрАТ «Оболонь», дослідити структуру управління та виробництва даного підприємства.
5. Провести економічний аналіз основних техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр., а також розкрити вплив факторів на основні показники діяльності даного підприємства.

6. Дослідити та відобразити особливості ведення бухгалтерського обліку доходів від основної діяльності підприємства.

7. Відобразити основні первинні документи та бухгалтерські регістри з обліку доходів від основної діяльності підприємства.

8. Розкрити особливості відображення інформації про доходи від основної діяльності у фінансовій звітності підприємства.

9. Розглянути існуючі сучасні комп'ютерні технології ведення обліку доходів від основної діяльності та викласти їх практичне застосування за допомогою програмного продукту «1С Підприємство».

10. Відобразити послідовність проведення економічного аналізу доходів від основної діяльності підприємства та провести практичний аналіз доходів від основної діяльності на прикладі ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр.

11. Розкрити теоретичні основи проведення аудиту доходів від основної діяльності підприємства.

При проведенні дослідження за даною тематикою були використані методи порівняльного аналізу, групування даних, метод системного підходу, факторний та індексний аналіз. Основною теоретичною базою були законодавчо-нормативні акти з обліку доходів від основної діяльності підприємства, а також наукові роботи вчених економістів та бухгалтерів у сфері фінансового обліку, економічного аналізу та аудиту доходів від основної діяльності.

Економічна суть доходів основної діяльності

Поняття «дохід» є досить розповсюдженим і багатозначним, дослідженням сутності якої займалися вчені різних історичних епох, часто розглядаючи його з позиції прибутку. Вчені багатьох країн світу, незалежно від періоду їх досліджень, розкривали категорію доходу у найрізноманітніших її аспектах. Не звертаючи увагу на відмінні напрями їх наукових досліджень, поняття «дохід» спостерігається у працях майже усіх дослідників-економістів. Ця категорія була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл та течій (табл. 0.1).

Таблиця 0.1

Тлумачення економічної суті «дохід» представниками різних економічних шкіл [42]

Економічні теорії	Трактування джерел
1	2
<i>Теорія меркантилізму</i> (У. Стаффорд, С. Фортрей, Ж. Боден, М. Томас, Ф. Прокопович)	Економісти-вчені даної теорії вважали, що джерелом доходу країни є зовнішня торгівля. Матеріал для експорту постачався ремеслами, тому процвітання ремесла являлось умовою багатства країни. Томас Мен, говорив про те, що виробництво готових виробів приносить найбільший дохід, ніж видобуток будь-якої іншої сировини.
<i>Теорія фізіократів</i> (Ф. Кене, А.Р.Ж. Тюрго, П.С. Дюпон де Немур, В.Р. Мірабо)	З позиції фізіократів, сферою виробництва, де створювалось національне багатство держави, є сільське господарство, тобто основним джерелом доходу є дія матеріальних чинників природи – землі та води. Продуктивною вважалася праця селян, яка створювала чистий продукт.
<i>Класична економічна теорія</i> (У. Петті, А. Сміт, Ж.Б. Сей, Дж. Міль, Д. Рікардо)	Представники даної теорії вважали, що багатство це продукт сукупної діяльності всіх сфер виробництва і проявлялось не лише на стадії виробництва продукції, а й у процесі обміну товарами, як збільшення обсягу продажів. Адам Сміт виділяв чотири форми доходу – це заробітна плата, прибуток, земельна рента та процент

(дохід, що отримує особа, яка не вкладає його в діло або позичає іншому).

Продовження таблиці 0.1.

1	2
<i>Кейнсіанська економічна теорія</i> (Дж. М. Кейнс)	Науковці даної теорії говорили про те, що додаткове джерело доходу пов'язане із поведінкою інших осіб. Джон Мейнард Кейнс стверджував, що економічна система потребує державного регулювання
<i>Неокласична економічна теорія</i> (Дж. Кларк, А. Пігу, Ф. Хайєк, Г. Хаберлер)	Джон Бейтс Кларк сформулював закон природного порядку: "Кожному фактору – певна частка в продукті й кожному – відповідна винагорода – ось природний закон розподілу". Джона Кларк, вважав, що дохід кожного фактора пропорційний кількості та вартості його граничного продукту. Український вчений Михайло Туган-Барановський, на базі тверджень та розробок Джона Кларка, розробив власну соціальну теорію розподілу. В цій теорії він вказує на два основні фактори, від яких залежить заробітна плата, це економічний та соціальний фактор. До економічного фактору Туган-барановський відносить зростання продуктивності праці, а до соціального дієвість робочого класу. Він вважав, що дохід, який заснований на експлуатації робітників є прибутком, а нетрудовий дохід, що впливає із використання корисних властивостей землі це рента. Національний дохід можна збільшити також за рахунок науково-технічного прогресу.
<i>Марксистська економічна теорія</i> (К. Маркс, Е. Бернштейн, Р. Гільфердінг, К. Каутський, В. Ленін)	Марксистський підхід щодо формування доходів базується на теорії трудової доданої вартості. Карла Маркс вважав, що джерелом доходу є праця і при створенні нової вартості приймає участь лише один фактор – робітник, власник робочої сили. Інші види доходів являються тільки результатом неоплаченої праці робітників.

Визначення сутності доходу, методи його оцінки та критерії визнання все ще залишаються темою багато численних дискусій серед провідних науковців України та світу. В економічній теорії дохід розглядається як різниця між виручкою від реалізації продукції, робіт, послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво і збут цієї продукції. Використання зазначеної методики розрахунку дозволяє в бухгалтерському обліку одержати фінансовий результат від основної (операційної) діяльності підприємства. Представники сучасної економічної теорії та автори праць з економіки підприємства у своїх працях часто використовують поняття «валовий дохід», що є не обґрунтованим, оскільки такий термін використовувався до 1 квітня 2011 року у податкових цілях.

Поняття «дохід» є надзвичайно поширеним і часто використовується, але в той же час воно є надзвичайно багатозначним і вживається в різних значеннях. В сучасних умовах термін «дохід» набуває широкого значення й тлумачення, з однієї сторони його розглядають як основне джерело прибутку, з іншої сторони це складна за структурою категорія, яка вимагає теоретичного та методологічного уточнення (табл. 0.2).

У науковій літературі розкриття такої категорії як «дохід підприємства» базується на двох принципових підходах. Ці підходи визначають зміст доходу підприємства як у широкому так і вузькому розумінні. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення категорії «дохід підприємства» визначення його широке розуміння тлумачення і розуміння.

Економічна суть категорії «дохід» у сучасній літературі

Автор	Визначення поняття «дохід»
Бутинець Ф.Ф. [16, с. 524]	Дохід – являється потоком грошових коштів й інших надходжень за певний звітний період, що отриманий від продажу продукції, товарів, робіт або наданих послуг.
Вознюк Г., Загороднюк А. [45, с. 363]	Дохід – це різниця між виручкою від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції (вартість виробничих ресурсів, палива, енергії, амортизаційні відрахування, кошти на соціальне страхування та інше). Визначається як різниця між сумою прибутку і заробітною платою працівників підприємства. Загороднюк А. вважає, що дохід це грошові або матеріальні цінності, які були отримані від виробничої, комерційної, посередницької та іншої діяльності підприємства.
Продіус Ю.І. [46, с. 254-255]	Дохід – це виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за мінусом матеріальних витрат. Це грошова форма чистої продукції підприємства, яка охоплює оплату праці й прибуток підприємства.
Волков О. [47, с. 364]	Дохід – це перевищення отриманих від реалізації грошей над їх витратами на спожиті у процесі виробництва засоби праці.
Блонська В.І. [15]	Дохід – це надходження, які були отримані підприємством внаслідок господарської діяльності за відповідний період часу у вигляді економічних вигод, що отримані унаслідок використання їх у господарському процесі і залучених для цього економічних ресурсів з урахуванням економічного ризику.
Шмиголь Н.М. [47]	Дохід – це збільшення економічних вигод підприємства унаслідок надходження відповідних активів або погашення існуючих зобов'язань, що приводить до збільшення величини капіталу підприємства, за винятком внесків власників майна, та отримані економічні ресурси, що залучені для використання їх у господарському процесі.

Основою економічного підходу при визначенні поняття «дохід» є термін «виручка» під яким розуміють обсяг продажу виробленої підприємством продукції (товарів, робіт або послуг). Цей термін інколи ототожнюється з поняттям «дохід підприємства», який містить в собі певні частини «виручки», такі як отримана орендна плата (під час надання основних засобів у оренду), роялті – це отримані підприємством відповідні платежі за те, що інші використовують його інноваційний чи програмний продукт, торгову марку та інше, відсотки й дивіденди із зформованого підприємством портфелю фінансових інвестицій в цінні папери інших підприємств. Найбільш поширеним серед науковців-економістів є визначення категорії «дохід підприємства» в розумінні суми виручки від реалізації продукції та іншого майна підприємства.

Як економічна категорія поняття «дохід» спирається на два базові підходи по його визначенню, це витратний та ринковий підходи. На практиці існують чотири сучасні теорії, які ґрунтуються на цих підходах і частково інтегрують їх:

1. Факторна теорія доходу – дана теорія розглядає дохід підприємства як результат корисного використання певних видів економічних ресурсів або факторів виробництва.

2. Компенсаторна теорія доходу (або теорія підприємницького доходу) – розглядає дохід як плату підприємцю за здійснення підприємницької діяльності та ризик.

3. Інноваційна теорія доходу – розглядає певний вид додаткового доходу, що був сформований підприємством, коли воно впроваджує більш ефективні технологічні, організаційні інновації, що підвищують рівень продуктивності праці в цілому.

4. Теорія монопольного доходу – вважає, що більш високий дохід є наслідком недостатньої конкуренції та навіть монопольного становища підприємства на певних сегментах ринку.

Зазначені теорії доходу не тільки не заперечують одна одну, а навіть частково збігаються. Кожна з них розкриває певну сторону процесу визначення категорії «дохід» і несе інформацію про об'єктивні механізми його формування. Бухгалтерське трактування поняття доходу підприємства переважно базується на терміні «економічна вигода». У теорії та методології західного і українського бухгалтерського обліку розкривається саме такий зміст.

Методологічною основою щодо формування достовірної та повної інформації про доходи підприємства є П(С)БО 15 «Дохід» й П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати». У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» задекларовано – всі діючі П(С)БО базуються на діючих МСБО, тобто вони не суперечать міжнародним стандартам [8]. Таким чином, можна відмітити, що кожному П(С)БО відповідає МСБО або МСФЗ. Наприклад, П(С)БО 15 «Дохід» відповідає МСБО 18 «Дохід», також він частково містить елементи МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу» [13].

Згідно із МСБО 18 «Дохід», **дохід** – це надходження економічних вигод протягом певного звітного періоду, що виникає у ході звичайної діяльності підприємства, коли його власний капітал зростає у наслідок такого надходження, а не у наслідок внесків учасників капіталу.

Згідно П(С)БО 15 «Дохід» - дохід підприємства визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що в свою чергу зумовлює зростання власного капіталу підприємства (окрім внеску учасників) при умові, якщо оцінка такого доходу може бути достовірно визначена [8].

У п. 8 П(С)БО 15 «Дохід» зазначено, що дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнається в бухгалтерському обліку за наявності таких умов:

- покупцеві передані ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію (товари, інший актив);
- підприємство не здійснює надалі управління і контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);
- сума доходу достовірно визначена;
- є впевненість, що у результаті господарської операції буде зростання економічних вигод підприємства, а усі витрати, які пов'язані із цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

Основною перевагою визначення категорії «дохід» згідно з П(С)БО 15 у порівнянні з визначенням доходу у міжнародному обліку, є відображення доходу як збільшення капіталу підприємства, але відмежування цього поняття від внесків власників майна. Проте подібне визначення піддається критиці багатьма науковцями як не зовсім коректне. До зростання капіталу призводить не погашення зобов'язань підприємства, а відмова кредитора від своїх прав, тобто, коли активи були отримані підприємством на безоплатній основі.

Головна відмінність між МСБО і П(С)БО полягає у скороченій формі П(С)БО. Тобто під час складання національних стандартів деякі аспекти були повністю не розкриті, а саме:

1. На відміну від МСБО 18 «Дохід» [13], П(С)БО 15 «Дохід» не визнає доходом суми попередньої оплати, суми завдатку під заставу або в погашення позики, суми авансів у рахунок оплати продукції, а також надходження від первинного розміщення цінних паперів.

2. В нацстандартах оцінка моменту, на який підприємство передає покупцеві істотні ризики і винагороди від володіння активом, вимагає детального вивчення обставин операцій для впевненості у передачі ризику.

3. Національні стандарти не задовольняють критерії визнання доходу після доставки клієнту товарів.

4. П(С)БО 15 «Дохід» не регламентує ситуацію отримання готівки від реалізації до того, як здійснюється доставка товару або виконання послуг.

5. Проблема невідповідності П(С)БО 15 «Дохід» до МСБО 18 «Дохід» проявляється у ситуації, коли товари продано з гарантією.

Основними причинами розбіжностей у методологічних засадах визнання доходу національними П(С)БО по вимогам МСБО є надмірне державне регламентування цього процесу, невідповідність рівня розвитку економічних зв'язків між суб'єктами господарювання, відсутність механізму здійснення гарантій щодо виконання зобов'язань сторін взаємодії тощо.

Визнання доходу і достовірність його оцінка це необхідна інформація для відображення її у фінзвітності. Однією з головних умов щодо визнання доходу від реалізації є передача покупцеві усіх ризиків й вигод, що пов'язані з правом власності на продукцію.

МСФЗ 18, на відміну від П(С)БО 15, критерієм визнання доходу від реалізації продукції встановлює передачу покупцеві не всіх, а лише суттєвих ризиків і вигод, пов'язаних із правом власності на продукцію (товар) [13]. Так, наприклад, звичайні гарантійні зобов'язання продавця, будучи ризиком, пов'язаним із правом власності, який несе після продажу продавець, водночас не розглядаються як суттєвий ризик. Такі незначні ризики не заважають продавцю визнавати дохід.

На практиці П(С)БО 15 поширюється лише на доходи підприємств від звичайної діяльності. Також П(С)БО 15 не поширюється на деякі доходи від звичайної діяльності (наприклад, доходи від оренди, отримані доходи за контрактами з надання послуг у сфері будівництва та інші доходи).

П(С)БО 15 «Дохід» щодо визнання, класифікації та оцінки доходів ґрунтується на положеннях МСБО, одночасно залишаючись нетотожним йому. Це вимагає вирішення проблеми уніфікації національної системи з міжнародною системою бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

На рисунку 0.1 відображено порівняльну характеристику П(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» щодо визнання, класифікації та оцінки доходів діяльності підприємства.

Згідно пп.14.1.56 ПКУ **доходи** – це сума доходу платника податку, яка отримана від всіх видів його діяльності, що був отриманий або нарахований на протязі звітного

періоду як у грошовій так і у матеріальній чи нематеріальній формах, на території України і за її межами [1].

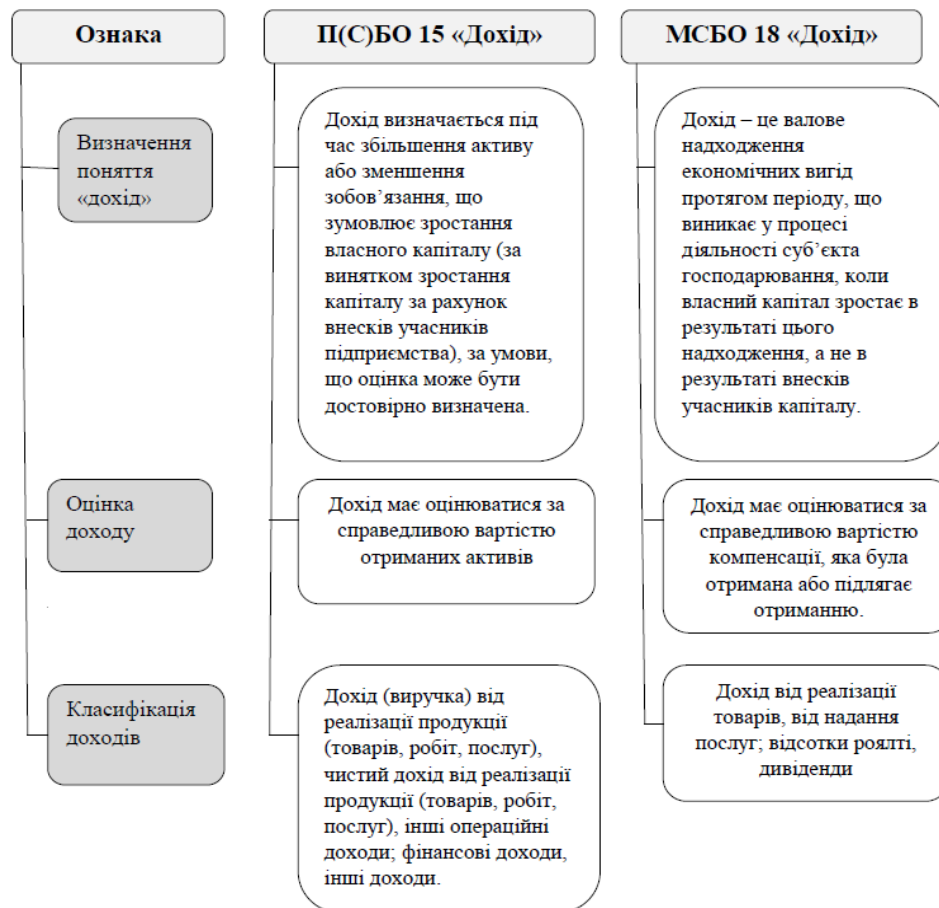

Рис. 0.1. Порівняльна характеристика П(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» щодо визнання, класифікації та оцінки доходів діяльності підприємства [8, 13]

На кожному підприємстві необхідно використовувати економічно обґрунтовану класифікацію доходів, адже належний вибір її ознак сприяє отриманню своєчасної, повної та достовірної інформації, яка необхідна для прийняття управлінських рішень та ефективної та злагодженої організації ведення бухгалтерського обліку.

Класифікація доходів знаходить своє відображення у роботах таких вчених як Л.М. Чернелевський, Н.М. Ткаченко, Ф.Ф. Бутинець, В.В. Полянко, В.А. Дерія та інших. Аналіз праць даних вчених-економістів дозволив виявити різноманітні ознаки класифікації доходів та згрупувати їх у відповідні групи. Доходи підприємства можна класифікувати за наступними ознаками:

1. Залежно від видів діяльності:
  - дохід від операційної діяльності;
  - дохід від звичайної діяльності;
  - дохід від інвестиційної діяльності;
  - дохід від фінансової діяльності.
2. За періодом формування:
  - дохід звітного періоду;
  - дохід минулого періоду;
  - дохід майбутнього періоду.
3. З метою визнання доходу та визначення його суми:

- дохід від реалізації товарів, продукції та інших активів , які були придбані з метою перепродажу, окрім інвестицій у цінні папери;
- дохід від надання послуг;
- дохід, який отримало підприємство внаслідок використання його активів іншими юридичними або фізичними особами, основним результатом яких являється отримання дивідендів або процентів або роялті.

Загальна класифікація доходів за класифікаційними ознаками наведеними вище, що має велике значення для управлінського обліку, відображено на рисунку 0.2.

Рис. 0.2. Загальна класифікація доходів підприємства [20, 33].

Згідно з П(С)БО 15 «Дохід», визнані доходи класифікуються у бухобліку за такими групами [8]:

- ✓ дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- ✓ інші операційні доходи;
- ✓ фінансові доходи;
- ✓ інші доходи; надзвичайні доходи.

Якщо розглядати класифікацію доходів з позицій бухгалтерського обліку то у фінансовій звітності доходи підприємства поділяють за умовами визнання на:

- доходи звітного періоду (доходи, що підлягали одержанню та одержані у звітному періоді);
- доходи, що підлягали одержанню, але не одержані у звітному періоді);
- доходи майбутніх періодів (доходи, які не підлягали одержанню у звітному періоді).

У практичній діяльності щодо управління доходами підприємства, згідно з Податковим кодексом України, важливим є їх розподіл за характером оподаткування на доходи, які підлягають оподаткуванню та доходи, які не підлягає оподаткуванню [1].

Ф. Ф. Бутинець проводить класифікацію доходів підприємства, для того щоб визначити величину доходу від реалізації продукції, наданих послуг або використаних активів. Також він робить класифікацію доходів у залежності від місця їх виникнення – тут вирізняють доходи центрів доходів та інвестицій, центрів прибутку та загальний дохід підприємства [16].

Класифікація доходів від господарської діяльності відображена на рисунку 0.3. Це дає можливість визнавати дохід враховуючи особливості й сутність кожної операції. Така класифікація забезпечує підставу для проведення аналізу діяльності підприємства і контролю за нею, а також для прийняття відповідних управлінських рішень.

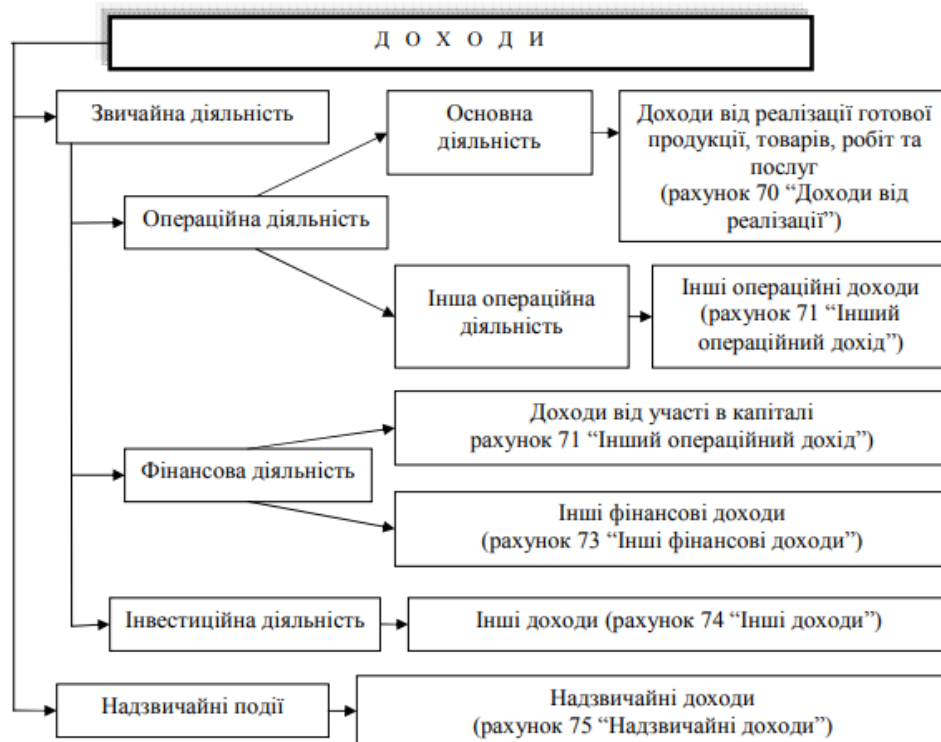

Рис. 0.3. Класифікація доходів за видами діяльності [16, 17, 33]

На підставі принципу нарахування і відповідності доходів й витрат, усі доходи підприємства відносяться до складу об'єктів облікового процесу. За цим процесом потрібно визначити фінансовий результат звітного періоду і для цього зіставити доходи звітного періоду із витратами, що були отримані для отримання цих доходів. Тут усі доходи визнаються у період їх виникнення (а не тоді, коли отримуються або сплачуються грошові кошти) й відображаються і бухгалтеру у тому періоді, до якого вони належать. На рисунку 0.4 нами показано види доходів та їх відображення у фінансовій звітності.

Рис. 0.4. Визнання та відображення доходів у фінансовій звітності [20, 22].

Операційна діяльність — це основна діяльність будь-якого підприємства, та інші види діяльності, що не являються інвестиційною або фінансовою діяльністю [34].

До основної діяльності належать операції, які пов'язані з виробництвом продукції та її реалізацією, реалізацією товарів, надання послуг та виконання робіт, що є головною метою створення підприємства й забезпечують основну частку його доходу.

Інша операційна діяльність включає реалізацію інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), операції з надання майна в операційну оренду (якщо це неосновний вид діяльності підприємства), створення резерву сумнівних боргів, купівлю-продаж іноземної валюти тощо.

Визнані доходи класифікують у бухгалтерському обліку за такими групами (п. 7 П(С)БО 15) [8]:

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- інші операційні доходи;
- фінансові доходи;
- інші доходи.

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — це загальний дохід підприємства від реалізації виробленої продукції, товарів, наданих робіт або послуг без вирахування наданих знижок та повернення раніше проданих товарів й непрямих податків і зборів (ПДВ, акцизного податку та інші).

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — це чистий дохід без сум наданих знижок, непрямих податків та зборів, вартості повернених раніше проданих товарів, а також доходів, які належать за договорами комітентам. Облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ведеться відповідно на субрахунках 701, 702 і 703. При вирахуванні з них податків й зборів роблять наступну кореспонденцію рахунків: Дт 701, 702, 703 — Кт 641, 642.

До складу **інших операційних доходів** (Кт 71) потрапляють усі інші доходи операційної діяльності підприємства, окрім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Класифікація доходів від іншої операційної діяльності відображено на рисунку 0.5.

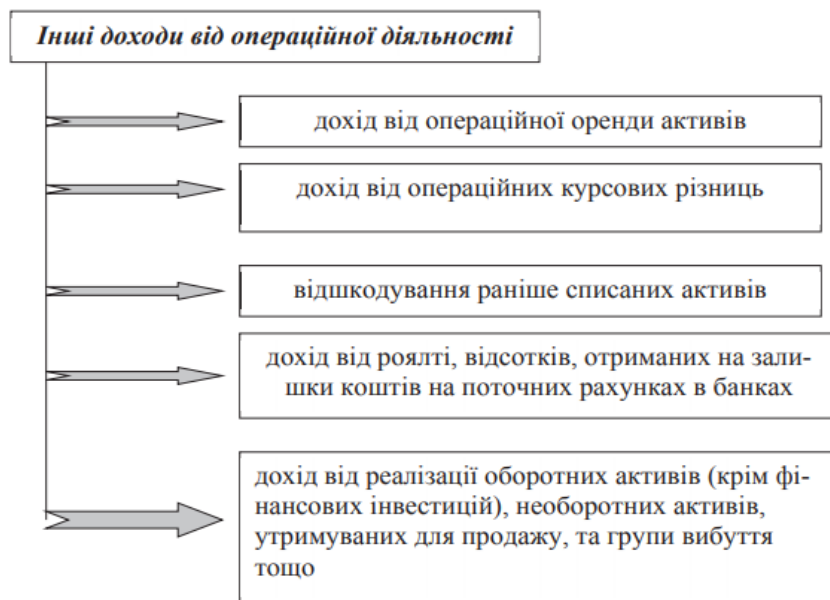

Рис. 0.5. Класифікація доходів від іншої операційної діяльності [23, 34].

П(С)БО 15 «Дохід» визначає загальні підходи до визнання доходу, що видно з рисунку 0.6.

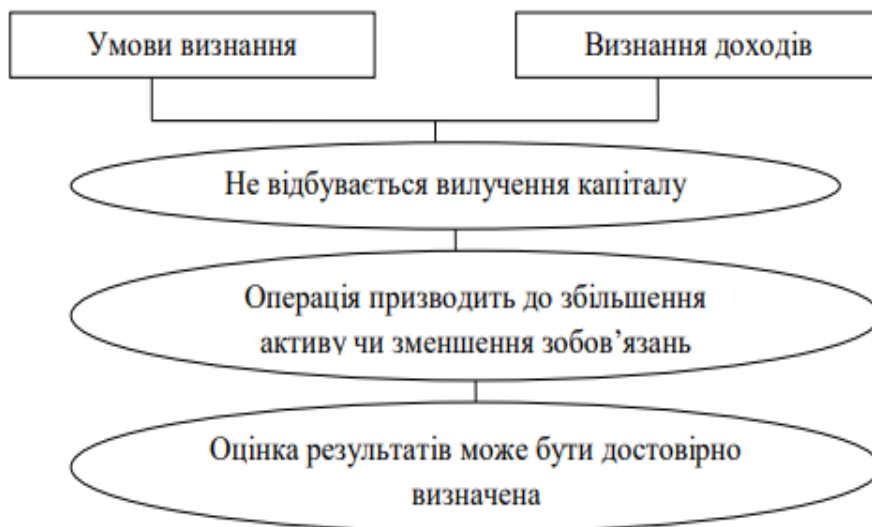

Рис. 0.6. Принципи визнання доходів згідно п. 5 П(С)БО 15 «Дохід» [8]

Дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, інших активів) визнають у разі наявності всіх наведених нижче умов (п. 8 П(С)БО 15):

- якщо усі ризики та вигоди, які пов'язані із правом власності на продукцію (товар, інший актив) передані покупцю;
- якщо дане підприємство не може здійснювати управління й контроль за реалізованою продукцією, товарами та іншими активами підприємства;
- якщо сума отриманого доходу може бути достовірно визначена;
- якщо є впевненість, що у результаті операції буде зростання економічних вигід підприємства, а витрати, які пов'язані із цією операцією, будуть достовірно визначені.

Дохід не визнають, якщо здійснюється обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість.

Дохід, пов'язаний з наданням послуг, визнають виходячи зі ступеня завершеності операцій із надання послуг на дату балансу, якщо можна достовірно оцінити результат цієї операції. Згідно п. 10 П(С)БО 15 результат може бути достовірно оцінений за наявності умов [8]:

- можливості достовірної оцінки доходу;
- ймовірності надходження економічних вигід від надання послуг;
- можливості достовірної оцінки ступеня завершеності надання послуг на дату балансу;
- можливості достовірної оцінки витрат, здійснених для надання послуг та необхідних для їх завершення.

Якщо послуги полягають у виконанні невизначеної кількості дій (операцій) за певний період часу, то дохід визначають шляхом його **рівномірного нарахування** за цей період (п. 12 П(С)БО 15). Виняток становлять випадки, коли інший метод краще визначає ступінь завершеності надання послуг.

У разі коли достовірно визначити дохід (виручку) від надання послуг неможливо, тоді його відображають в обліку у розмірі визначених витрат, що підлягають відшкодуванню (п. 13 П(С)БО 15). Якщо ж при цьому ще й відсутня ймовірність відшкодування понесених витрат, то дохід узагалі не визнають. Але якщо надалі суму доходу можна буде достовірно оцінити, дохід визнають за такою оцінкою.

Доходами не визнають суми, що отримуються від інших осіб (п. 6 П(С)БО 15), а саме [8]:

- суму ПДВ або акцизів, інших податків й обов'язкових платежів, які підлягають перерахуванню до бюджету та позабюджетних фондів;
- суму надходжень за договором комісії, агентським та іншим аналогічним договором на користь комітента, принципала тощо;
- суму попередньої оплати продукції (товарів, робіт, послуг);
- суму завдатку під заставу або в погашення позики, якщо це передбачено відповідним договором;
- надходження, що належать іншим особам;
- надходження від первинного розміщення цінних паперів;
- суму балансової вартості валюти.

У загальному випадку дохід відображають в обліку в сумі справедливої вартості активів, що отримані або підлягають отриманню (п. 21 П(С)БО 15).

У таблиці 0.3 відображено розрахунок фінансового результату від операційної діяльності підприємства згідно ф. № 2 «Звіт про фінансові результати».

Таблиця 0.3.

Розрахунок фінансового результату від операційної діяльності підприємства згідно ф. № 2 «Звіт про фінансові результати» [20, 34]

№ зп	Стаття	Мат. знак
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 2000)	
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) (р. 2050)	-

5.	Валовий: прибуток (р. 2090) збиток (р. 2095)	=
6.	Інші операційні доходи (р. 2120)	+
7.	Адміністративні витрати (р. 2130), витрати на збут (р. 2150), інші операційні витрати (р. 2180)	-
8.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (р. 2190) збиток (р. 2195)	=

У таблиці 0.4 відображено рахунки на яких ведеться облік доходів основної діяльності підприємства, а також фінансових результатів.

Таблиця 0.4

Рахунки з обліку доходів основної діяльності та фінансових результатів [34]

Код	Синтетичні рахунки	Код	Субрахунки
70	Доходи від реалізації	701	Дохід від реалізації готової продукції
		702	Дохід від реалізації товарів
		703	Дохід від реалізації робіт та послуг
		704	Вирахування з доходу
71	Інший операційний дохід	710	Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю
		711	Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти
		712	Дохід від реалізації інших оборотних активів
		713	Дохід від операційної оренди активів
		714	Дохід від операційної курсової різниці
		718	Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів
79	Фінансові результати	719	Інші доходи від операційної діяльності
		791	Результат операційної діяльності

За кредитом субрахунків 701-703 відображають отримання доходу, а за дебетом суму непрямих податків, наприклад ПДВ, акцизного збору та інші податки, які передбачені законодавством, а також списання в порядку закриття на рахунок №79 «Фінансові результати».

Основною метою функціонування підприємства є операційна діяльність. Прибуток від цієї діяльності займає найбільшу питому вагу в загальному обсязі прибутку підприємства.

Розвиток фінансової чи інвестиційної діяльності не має суперечити розвитку операційної діяльності, оскільки вона є найбільш пріоритетною.

Усі господарські операції, що відносяться до операційної діяльності, виконуються регулярно, тому частота операцій тут найвища, що може приносити стабільний прибуток.

Операційна діяльність підприємства орієнтована на товарний ринок та пов'язана із різними видами цього товарного ринку, які визначаються специфікою сировини й матеріалів, складом обладнання, що використовується при виробництві різних видів продукції.

Прибуток від операційної діяльності багато в чому залежить від трудових ресурсів, їх достатності та добре кваліфікованого персоналу. На різних етапах руху грошових коштів, які могли бути отримані від реалізації продукції, надання послуг чи виконання робіт, здійснюється управління прибутком.

У зв'язку із цим основною метою управління прибутком підприємства є оптимізація грошових надходжень та витрат, виявлення резервів та їх мобілізація.

Огляд нормативно-законодавчої бази з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту доходів основної діяльності підприємства

Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту - це сукупність нормативно-правових актів найвищих гілок влади у державі (законодавчої, виконавчої і представницької), Міністерства фінансів України, інших міністерств та відомств, а також кожного підприємства зокрема, які забезпечують повноцінне функціонування і динамічний розвиток бухгалтерського обліку, фінансової звітності та економічного контролю у нашій державі.

Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку доходів основної діяльності підприємства за різними ознаками наведена на рисунку 0.7.

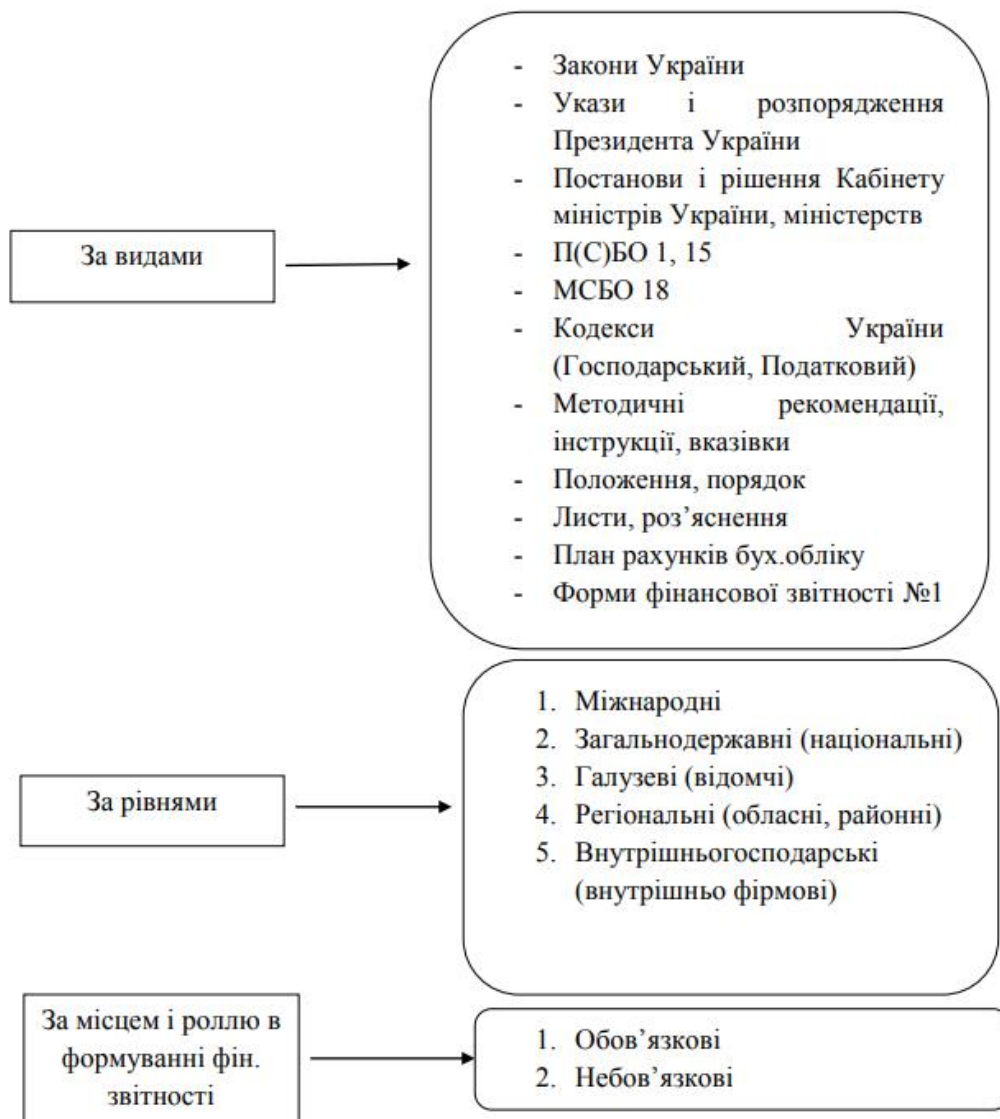

Рис. 0.7. Класифікація нормативно-правового забезпечення обліку доходів основної діяльності підприємства

Нормативне регулювання обліку доходів основної діяльності підприємства представлено п'ятьма рівнями. Воно регулюється як законами так і кодексами, положення яких є обов'язковими для виконання усіма підприємствами не залежно від виду їх діяльності, так і спеціально розробленими на підприємстві положеннями, які враховують специфіку його діяльності.

У таблиці 0.5. відображено нормативно-законодавчу базу з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту доходів основної діяльності підприємства.

Таблиця 0.5

Нормативно-законодавча база з бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту доходів основної діяльності підприємства

№ зп	Назва нормативно – правового акту	Характеристика нормативно – правового акту
1	2	3
1	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. №996-XIV	Закон відображає правові засади по регулюванню, організації й веденню бухобліку на підприємстві, ведення обліку операцій із фінансовими активами та складання фінансової звітності у Україні
2	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 р. №258-VIII (зі змінами від 06.01.18)	Закон визначає правові засади щодо проведення аудиту фінзвітності підприємств, а також провадження аудиторської діяльності в Україні регулює відносини, що виникають при провадженні аудиторської діяльності
3	Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-IV (зі змінами та доповненнями)	Регулює відносини, що можуть виникнути між підприємствами в сфері податків й зборів. Визначає абсолютний перелік податків й зборів, систему їх адміністрування, види платників податків, їх права, обов'язки, компетенцію органів, які контролюють правильність ведення обліку, їх повноваження й обов'язки, відповідальність сторін за порушення податкового законодавства
4	План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999р. №291 затверджений Наказом МФУ	Встановлює відповідний порядок щодо відображення у бухобліку усіх господарських операцій установ та організацій не залежно від виду діяльності і порядок його застосування
5	Інструкція по застосуванню плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, зареєстровано в Мінюсті України 21 грудня 1999 року за № 892/4285	Встановлює порядок ведення рахунків бухобліку з метою подальшого узагальнення всієї інформації, що є на підприємстві про наявність, рух активів та капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської їх діяльності
6	Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013 р. №635 (зі змінами та доповненнями)	У рекомендаціях розкриваються методи, принципи, процедури, що можуть використовуватися підприємствами для ведення бухобліку, формування і подання фінзвітності
7	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ МФУ від 07.02.2013 р. №73	Визначає мету, склад, принципи й особливості щодо заповнення форм фінзвітності підприємства, основні вимоги до визнання й розкриття її елементів

1	2	3
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», наказ МФУ від 28.05.99 р. №13	Визначається порядок щодо виправлення існуючих помилок й зміни у облікових оцінках, а також зміни у обліковій політиці підприємства, а також розкриття інформації у примітках до річної фінансової звітності
9	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід» наказ Мінфіну України від 29.11.1999 № 290	Визначає методику формування у бухобліку інформації про доходи, розкриття її у фінансовій звітності підприємства, класифікація доходів й умови їх визнання
10	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» наказ Мінфіну України від 31.12.1999 № 318	Визначає методику формування у бухобліку інформації про витрати підприємства, їх склад та розкриття інформації про витрати у фінансовій звітності
11	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» № 929_013 від 01.01.2012 р.	Визначає основи подання фінансової звітності, її призначення, комплектність, принципи нарахування у бухобліку, суттєвість звітності, частота та послідовність подання
12	Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою КМУ №419 від 28.02.2000 року	Визначає порядок, основні вимоги й строки представлення фінзвітності юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми та форми власності
13	Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 04.05.1995 р. №88, затверджено Наказом Мінфіну України	Встановлює порядок створення та прийняття, відображення та зберігання у бухобліку первинних документів та облікових реєстрів підприємства, а також бухгалтерської та іншої звітності

Кінцевою метою діяльності кожного підприємства є отримання прибутку, джерелом якого виступають різні види доходів. Тому для формування достовірної суми прибутку необхідним є правильне відображення цих доходів в обліку та звітності. Система бухгалтерського обліку за доходами в сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення.

Нормативна інформація щодо доходів підприємства за напрямками їх використання має мету забезпечити функції управління, такі як економічний аналіз, прогнозування доходів. Уся правова інформація відображається в законодавчих актах вищої юридичної сили. До них відносяться закони України, які регулюють діяльність підприємств у галузі фінансових, господарських й трудових відносин.

Проблеми нормативно-правового забезпечення обліку та контролю в Україні досліджували багато вчених. Проте багато проблем обліку, контролю, звітності ще потрібно вирішити, тому що це пов'язано з різними причинами. Науковці не повною мірою приділяють увагу глибокому всеохоплюючому аналізу існуючій зараз нормативно-правовій базі обліку та її порівнянню з минулою, виявленню неузгодженостей, які виникають у процесі використання нормативно-правових актів з обліку та контролю доходів основної діяльності підприємств.

Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та його облікової та податкової політики

1.1. Характеристика історії розвитку та господарської діяльності ПрАТ «Оболонь»

ПрАТ «Оболонь» на сьогоднішній день являється однією із найбільших корпорацій, яка займається виробництвом пива, безалкогольних напоїв, слабоалкогольних напоїв, мінеральну воду.

Окрім виробництва пива ПрАТ «Оболонь» займається також гуртовою й роздрібною торгівлею напоями та діяльністю транспортних агентств. Це підприємство акціями якого володіють інші акціонери із українським походженням (капіталом).

До основних брендів ПрАТ «Оболонь» відносяться:

ПрАТ «Оболонь» було засноване у 1980 році.

Починаючи із 1989 року завод Оболонь розпочав постачання продукції (пива) власного виробництва за кордон. Цього ж року дане підприємство стає першою країною яка зробила експорт продукції до Великої Британії. Зараз продукція ПрАТ «Оболонь» експортується у 37 країн світу, до них відносяться такі країни як Польща, Чехія, Білорусь, Велика Британія, Іспанія, Італія, Німеччина, Австралія, США, Франція, Хорватія, Азербайджан, В'єтнам, Греція, Грузія, Естонія, Ізраїль, Казахстан, Канада, Латвія, Молдова та інші країни.

У 1990 підприємство змінило форму власності із державної на приватну, дана зміна відбулась у зв'язку із переходом на оренду з правом викупу. У 1992 році підприємство «Оболонь» стало першим приватним підприємством в Україні яке отримало свідоцтво №1 Фонду держмайна.

Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 1. Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Оболонь» та його облікової та податкової політики	Номер Сторінки
Здобувач	Черчіль О.С.		23.11.20		
Науковий керівник	Соломчук Л.М.		24.11.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л.М.		04.02.21		

Історія розвитку ПрАТ «Оболонь»

Рік	Історичні події розвитку підприємства
1993	Завод «Оболонь» стає закритим акціонерним товариством.
1994	Представлено новий напій «Джин Тонік». Початок виробництва слабоалкогольних напоїв як в Україні так і у Східній Європі.
1995	Розпочався випуск напоїв у ПЕТ-пляшках, що було абсолютно новим на Україні.
1996	Оболонь» стає співвласником двох підприємств: ВАТ «Севастопольський пивобезалкогольний завод», ЗАТ «Бершадський пивокомбінат». Відбувається впровадження розливу пива у кеги і жерстяні банки.
1997	ЗАТ «Оболонь» стає співвласником - ВАТ «Охтирський пивоварний завод». Вперше в Україні дане підприємство отримує, без гарантій уряду, кредит від ЄБРР у розмірі 40 мільйонів доларів та використовує його на фінансування власних стратегічних програм.
1998-2000	ЗАТ «Оболонь» одним з перших у даній галузі, отримує міжнародний сертифікат на систему управління якістю ISO-9001. Також у цей період воно створює у Хмельницькій області аграрний напрямок діяльності (науково-виробничу асоціацію «Нива Оболонь», яка займається селекцією і промисловим розмноженням насіння перспективних сортів ячменю). У 1999 році розпочато виробництво безалкогольних соковмісних напоїв із корисними властивостями - ТМ «Живчик». З 200 року розпочинається випуск такої продукції як пиво «2000», «Кола Нова», «Оболонь Оранж АСЕ».
2001	ЗАТ «Оболонь» вперше в Україні отримує сертифікат згідно стандарту ISO-9001 версії 2000 року. Цього ж року було розпочато випуск безалкогольного напою «Живчик Унік», який не містить цукру, тільки фруктозу.
2002	В Олександрії було впроваджено новий проект щодо переробки пластмасових пляшок.
2003	Оболонь отримує винагороду - «Золота торгова марка».
2004	Відбувається запуск найбільшої у Європі лінії із розливу пива потужністю 110 тис. пляшок на годину. Цього ж року підприємство входить у трійку найпотужніших пивоварень континенту. Відкривається нова варниця і виходить бренд «hike premium». Для цього, фірмою «Ziemann», яка являється світовим лідером із виробництва сучасного обладнання для пивоварної галузі, було проведено всі монтажні та пусканалагоджувальні роботи.
2005 - 2006	Президент ЗАТ «Оболонь» очолює рейтинг «ТОП-100». Цього ж року підприємство перемагає конкурс на звання «Кращий роботодавець року» в групі підприємств із чисельністю працівників від 1001 до 5000 осіб. Відбувається виробництво нових видів пива - «Десант» та питної води «Прозора».
2007	Запущені лінії із розливу у ПЕТ продуктивністю 39 тис. пляшок за годину; у скляні пляшки із потужністю 50 тис. пляшок за годину й в алюмінієві банки ємністю 0,5, 0,33 і 0,25 л потужністю 60 тис. банок за годину.

1	2
2008	ЗАТ «Оболонь» сертифікувала чотири системи управління: ДСТУ ISO 9001:2001 (Системи управління якістю), ДСТУ ISO 22 000:2007 (Системи управління безпечністю харчових продуктів), ДСТУ ISO 14 001:2006 (Системи екологічного керування), ДСТУ-П OHSAS 18 001:2006 (Системи управління безпекою та гігієною праці). Встановлено європейський рекорд з виробництва пива — 111,1 млн. дал.
2009 - 2010	У смт. Чемерівці Хмельницької області розпочинає роботу солодовий завод потужність якого становить 120 тис. тонн солоду за рік. Проводиться масштабна модернізація на «Пивоварні Зібєрта», вводяться у експлуатацію нові варильні порядки та лінії розливу пива. Таким чином підприємство збільшило потужність з 0,5 млн дал до 23,5 млн дал пива за рік. Відбувається випуск нових брендів - ТМ «Zibert».
2011-2012	Компанія «Оболонь» стає публічним акціонерним товариством і розпочинає співпрацю з Molson Coors Brewing Company. Як наслідок, дане підприємство випускає новий вид пива «Carling». В той самий час відбувається нове виробництво - кулерна вода із ТМ «Аквабаланс» та нові сорти пива - «Оболонь Exclusive», «Ячмінний колос», «Слава країни», соковмісний напій «Живчик Вишня». Внаслідок проведеної модернізації у 2012 році, оновлення асортиментної лінійки світ побачив нові безалкогольні напої - «Кола Нова зі смаком лимона», «Ріо-де-мохіто», розлиття у жестяні банки напоїв «Джин-Тонік», «Бренді-Кола» та «Ром-Кола»), пиво «Zlata Praha» і «Carling».
2013	У місті Коломия було розпочато виробництво снєків під ТМ «Оболонські». До асортиментної лінії були додані такі новинки як коктейль «Віскі Вишня» та молодіжна серія «Rio», лінійка ТМ «Zibert» поповнилась пивом «Бочкове», лінійка бірміксів - «BeerMix Gin Rio Red» і «BeerMix Карамболь». Регіональні підприємства корпорації «Оболонь» розпочали виробництво пива під власними ТМ - «Охтирське» і «Фастівське».
2014	Впроваджено енергоефективні та екологічні програми. Як наслідок, корпорація досягла максимального показника переробки й повторного використання виробничих відходів на 98%. Відбулось розширення асортименту, з'явилося нове пиво «Zlata Praha Černe», «Zibert Weissbier», квас живого бродіння «Старокиївський», безалкогольний напій «Живчик Апельсин», слабоалкогольний напій «Водка Лайм».
2015	Відбулось виробництво нової води «Збручанська 77», «Прозора» з персиком і зеленим чаєм, «Оболонська» зі смаком лимону і апельсину. Дитячий напій «Живчик» почали упаковувати у нову тару вигляді ПЕТ пляшки 0,33 л та використовувати кришку flip-top. Корпорація розпочинає виробництво такої продукції як сидр «Ciber», снєки - грінки «BULVA Grenki», з'являються новинки - «BeerMix Energy» та «Zibert Bockbier».
2016	За високу якість продукції «Оболонь» отримує 6 Гран Прі, 13 золотих і 6 срібних медалей, розширює лінійки пива Zibert: Pils, Weiss, Dunkel та Bock, випускаються нові категорії «hard drink» із випуском бренду Hardmix Citrus
2017 – 2018	Обсяги реалізації продукції зросли на 2491 тис. дал. Продукція експортується до 52 країн світу. Відбувається перезапуск ТМ «Nike». На щорічному змаганні українських робіт редизайн упаковки ТМ «Nike»

отримав золото. Відбулась реалізація на нових ринках Тайвань, Швеція, Нідерланди, В'єтнам. Відбувається перехід на пляшки меншого об'єму

Продовження таблиці 1.1.1

1	2
2019	<p>Було випущено близько 30 новинок. Інновації форматів: слідуючи тенденціям ринку та побажанням споживачів у 2019 році розпочато роботу з новими для ринку форматами упаковки. Дані типи тари було використано при наливів новинок категорії «Пиво» та «Безалкогольні напої». Серед продуктових інновацій 2019 року:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Категорія «ПИВО» (14 новинок): «Оболонь Київське Розливне» ПЕТ 1л; «Obolon Premium Extra Brew» ПЕТ 1л; «Obolon Premium Extra Brew» ж/б 0,5л; «Оболонь Соборне» скло 0,5л; «Obolon Beermix Cola+Lime» ж/б 0,5л; «Obolon Hardmix XCAN» ПЕТ; «Obolon Hardmix X-CAN» скло 0,5л; «О Нефільтроване +» ж/б 0,5л; «Десант Екстраміцне» ПЕТ; «Жигулівське» ПЕТ; «Пивний Кухоль» ПЕТ; «Марочне 1913» ПЕТ; «Keten Brug Blanche» ПЕТ. Категорія САН (1 новинка): «Orange Spritz» скло 0,33л. – Категорія «БЕЗАЛКОГОЛЬНІ НАПОЇ» (5 новинок): «Живчик Смарт Кола» (лінійка), «Квас Старокиївський Пшеничний» ПЕТ 1л, «Крафтові лимонади ЛЕМОНИССІМО» ПЕТ (три смаки). – Категорія «МІНЕРАЛЬНА ВОДА» (6 новинок): «Оболонська плюс ментол» ПЕТ 1л; «Оболонська плюс ментол» ПЕТ 2л; «Живчик вода питна негазована» ПЕТ 0,5л, «Оболонська лайм-мата» ПЕТ 0,5; «Оболонська лайм-мата» ПЕТ 1л; «Оболонська лимон-апельсин» н/г ПЕТ 1л.

ПрАТ «Оболонь» на своїй території має власну свердловину із артезіанською водою, що і являється основною сировиною для приготування всіх напоїв підприємства. Для транспортування сировини, а також готової продукції та допоміжних засобів на підприємстві використовують всі види транспорту. Виробничі структури заводу працюють по 12 годин, а виробництво є безперервним.

Корпорація Оболонь налічує наступні пивні ТМ такі як «Оболонь»; «Жигулівське»; «hike» (hike premium beer); «BeerMix»; «Hardmix»; «Зіберт»; «Десант»; «Охтирське»; «Рідний Шубін Світле».

До основних видів слабоалкогольних напоїв відносяться «Бренді-кола», «Ром-кола», «Джин-тонік», «IceLife».

До основних безалкогольних брендів відносяться «Живчик» за його асортиментом (Живчик з соком яблука, Живчик зі смаком груші, Живчик зі смаком лимона), «Кола Нова», «Лимонад», «Ситро», «Лайм», «Квас Богатирський».

Щодо асортименту мінеральних вод то найбільш розповсюдженими та відомими у світі є «Оболонська», «Прозора», «Охтирська», «Збручанська 77», «Підгірна», «Кремінка», «Аквабаланс».

Серед снєків, що виготовляються це сухарики та грінки.

Також на підприємстві випускають сидр, наприклад «Ciber» та Сидр Sharm.

ПрАТ «Оболонь» експортує продукцію в понад 52 країни світу. До експортної продукції відносяться такі види як пиво «Оболонь» в асортименті: безалкогольне, Преміум, Біле, Лагер, Портер, Оксамитове, Міцне, Пшеничне, Світле; різні види безалкогольних напоїв такі як «Живчик», «Живчик Унік», «Живчик Лимон», «Оранж А. С. Е.», «Квас Богатирський», «Оболонь Лимонад», «Оболонь Ситро», «Кола Нова»; також експортується мінеральна вода, наприклад Оболонська, Оболонська 2, Оболонська 3, Оболонська плюс Лимон.

Основні структурні одиниці ПрАТ «Оболонь» відображені на рисунку 1.1.1.

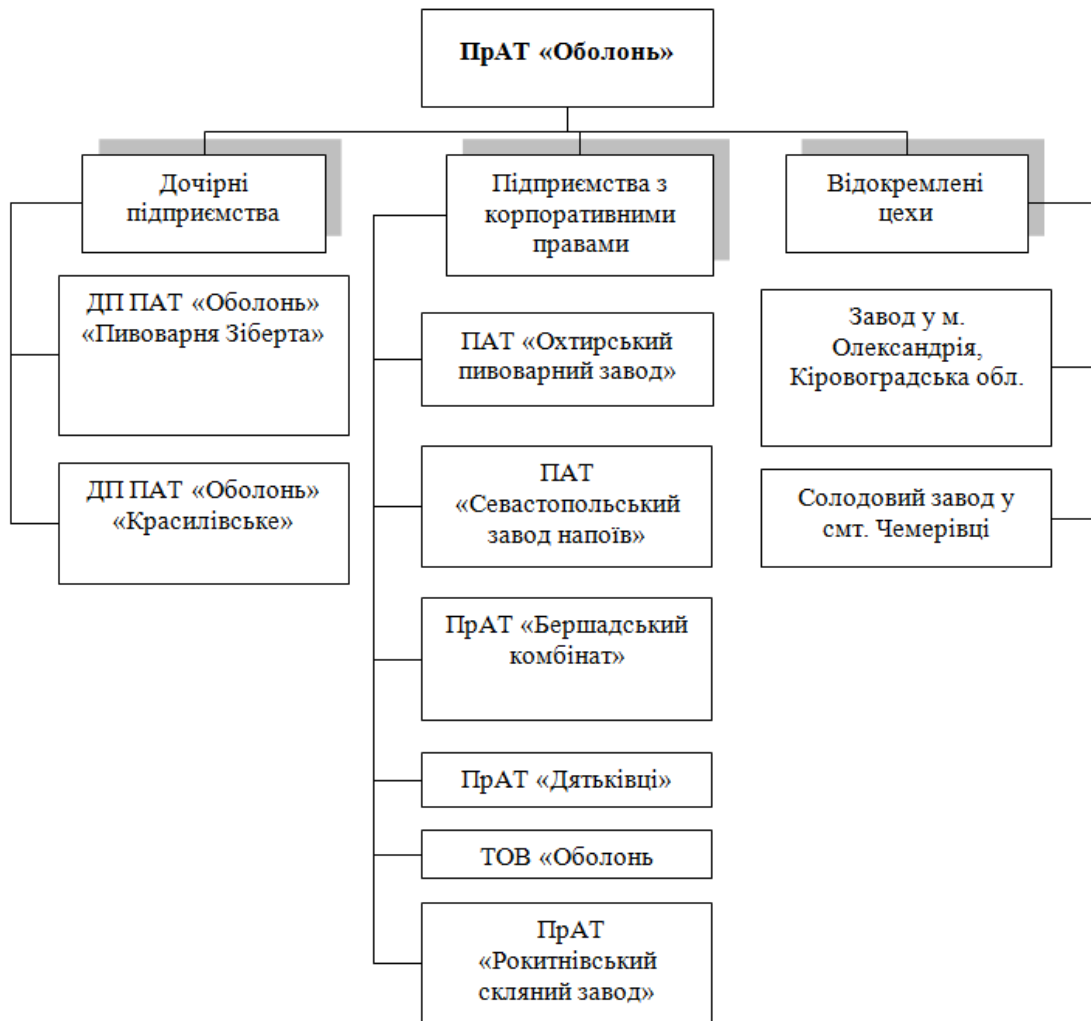

Рис. 1.1.1 Основні структурні одиниці ПрАТ «Оболонь»

Виходячи з рисунку 1.1.1 видно, що головним заводом у місті Київ є ПрАТ «Оболонь» яке займається виробництвом пива, безалкогольної продукції, мінеральної води, пивної дробини. Також ПрАТ «Оболонь» має декілька дочірніх підприємств. Це такі підприємства як ДП ПАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта», що розташована у місті Фастів Київської області. Дане підприємство займається виробництвом пива та безалкогольних напоїв й квасу. Друге дочірнє підприємство це ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське», що розташоване у місті Красилів Хмельницької області. Тут займаються випуском мінеральної води, слабоалкогольних та безалкогольних напоїв.

Також до корпорації Оболонь входять підприємства з корпоративними правами. Це в першу чергу ПАТ «Охтирський пивоварний завод», що розташований у місті Охтирка Сумської області. На даному підприємстві виробляється пиво, безалкогольні напої і солод. Наступне підприємство це ПАТ «Севастопольський завод напоїв», який розташований на території АР Крим і займається виробництвом безалкогольних напоїв та квасу. ПрАТ «Бершадський комбінат» розташований у місті Бершадь Вінницької області і випускає слабоалкогольні напої, а також займається заготівлею та зберіганням ячменю. Наступне підприємство ПрАТ «Дяцьківці» що розташоване у місті Коломия Івано-Франківської області виробляє всі види снєків, заготовляє і зберігає ячмінь. ТОВ «Оболонь Агро» у смт. Чемерівці Хмельницької області це сільськогосподарське підприємство яке займається вирощуванням ячменю та великої рогатої худоби і свиней. А от ПрАТ «Рокитнівський скляний завод» у Рівненській області виробляє склотару.

Структура управління ПрАТ «Оболонь» відображена на рисунку 1.1.2.

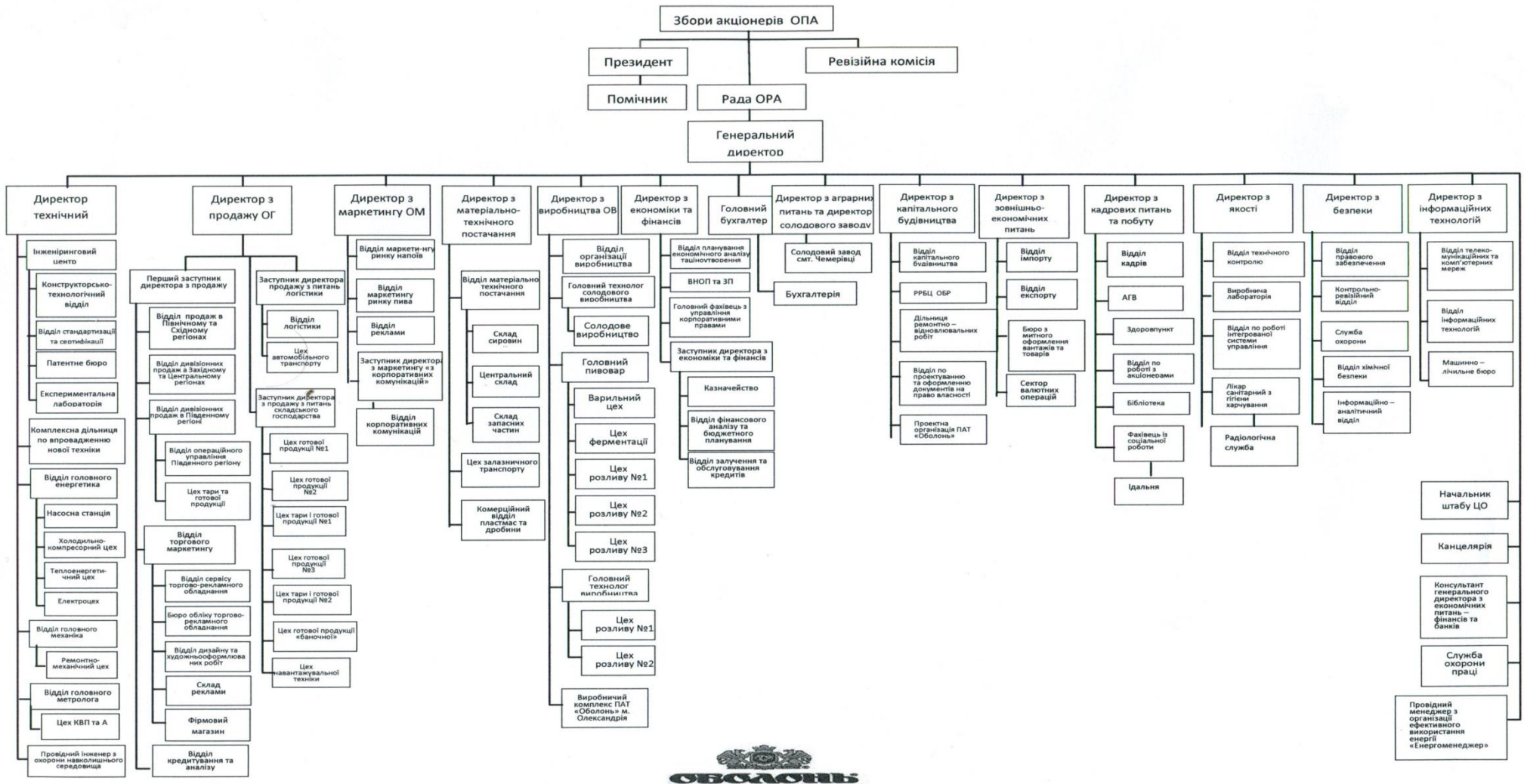

Рис. 1.1.2. Структура управління ПрАТ «Оболонь»

Найвищим органом управління ПрАТ «Оболонь» є загальні збори акціонерів. Головною функцією загальних зборів акціонерів є вибори керівних органів й розгляд фінансового звіту.

Керівництво наглядової ради ПрАТ «Оболонь» займається визначенням основної мети щодо діяльності підприємства, а також ухвалює стратегії для її досягнення. Також наглядова рада ПрАТ «Оболонь» здійснює моніторинг за процесом реалізації виконавчим органом визначеної стратегії та планів заводу.

Основною функцією ревізійної комісії ПрАТ «Оболонь» є контроль за фінансово-господарською діяльністю корпорації Оболонь через проведення планових та позапланових перевірок відповідної документації, різних службових розслідувань за фактами виявлених порушень.

Генеральний директор ПрАТ «Оболонь» займається управлінням виробничо-господарською й фінансово-економічною діяльністю підприємства. Серед його основних функцій можна виділити підвищення ефективності роботи існуючої виконавчої дирекції ПрАТ «Оболонь», а також покращення взаємодії усіх структурних підрозділів підприємства та розвиток і вдосконалення діяльності усіх підприємств, що входять до корпорації.

За обсяги реалізованої продукції на внутрішньому ринку та в цілому за реалізацію на ПрАТ «Оболонь» відповідає директор з продажу, також він займається логістикою у цілому по корпорації.

Розробкою та контролем щодо маркетингових стратегій займається директор із маркетингу. Він приймає рішення і керує роботою всієї маркетингової служби корпорації Оболонь.

За усі фінансові потоки, фінансове планування та відповідну звітність ПрАТ «Оболонь» відповідає фінансовий директор. Він займається розробкою та контролем за фінансовою політикою ПрАТ «Оболонь», розробляє необхідні заходи щодо забезпечення фінансової стійкості корпорації. Також, фінансовий директор управляє усіма фінансами корпорації спираючись на стратегічні цілі та перспектив розвитку ПрАТ «Оболонь».

Керівництвом й організацією матеріально-технічного постачання на ПрАТ «Оболонь» займається директор з матеріально-технічного постачання. Дана особа контролює також роботу усього автомобільного транспорту заводу, займається розробкою нормативів щодо споживання матеріалів, впроваджує різні заходи по зниженню витрат, що пов'язані із купівлею, доставкою й збереженням виробничих та інших матеріальних ресурсів корпорації.

За належний технічний контроль та за якістю продукції корпорації Оболонь на усіх етапах виробництва відповідає директор з операційної діяльності. Дана особа займається також функціонування та контролем систем управління ISO.

Щодо управління існуючими та новими каналами збуту готової продукції на зовнішніх ринках, відповідним митним оформлення та імпортом сировини займається директор із зовнішньоекономічних питань ПрАТ «Оболонь».

В компетенцію директора із корпоративних питань та розвитку ПрАТ «Оболонь» входить розробка заходів спрямованих на розвиток підприємств із корпоративними правами, що входять у корпорацію Оболонь, а також він займається диверсифікацією бізнесу корпорації у цілому та управлінням ІТ-ресурсами.

Щодо координації дій, які направлені на забезпечення чіткого та налагодженого функціонування технологічного обладнання на всіх підприємствах, що входять у дану корпорацію то за це відповідає технічний директор ПрАТ «Оболонь».

За охорону праці, різні юридичні аспекти, за інформаційно-аналітичну роботу, економічний та корпоративний захист ПрАТ «Оболонь» несе відповідальність директор з правового забезпечення (служба безпеки).

Директор з управління персоналом відповідає за чітку та налагоджену систему з формування, використання і розвитку персоналу як ПрАТ «Оболонь» так і корпорації у цілому. Дана особа формує необхідну для підприємства кадрову політику, вивчає кадрову кон'юнктуру ринку праці, займається відповідним прогнозування й планування необхідності кадрів у корпорації Оболонь.

За правильністю ведення бухгалтерського обліку на ПрАТ «Оболонь» відповідає головний бухгалтер. Дана особа не тільки формує систему обліку даного підприємства але й контролює правильність відображенням усіх операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Головний бухгалтер контролює від підлеглих йому підрозділів, служб та працівників ПрАТ «Оболонь» дотримання встановленого порядку оформлення й подання для обліку первинних документів.

Виробнича структура ПрАТ «Оболонь» є складною і включає основні виробничі та допоміжні цеха (рис. 1.1.3).

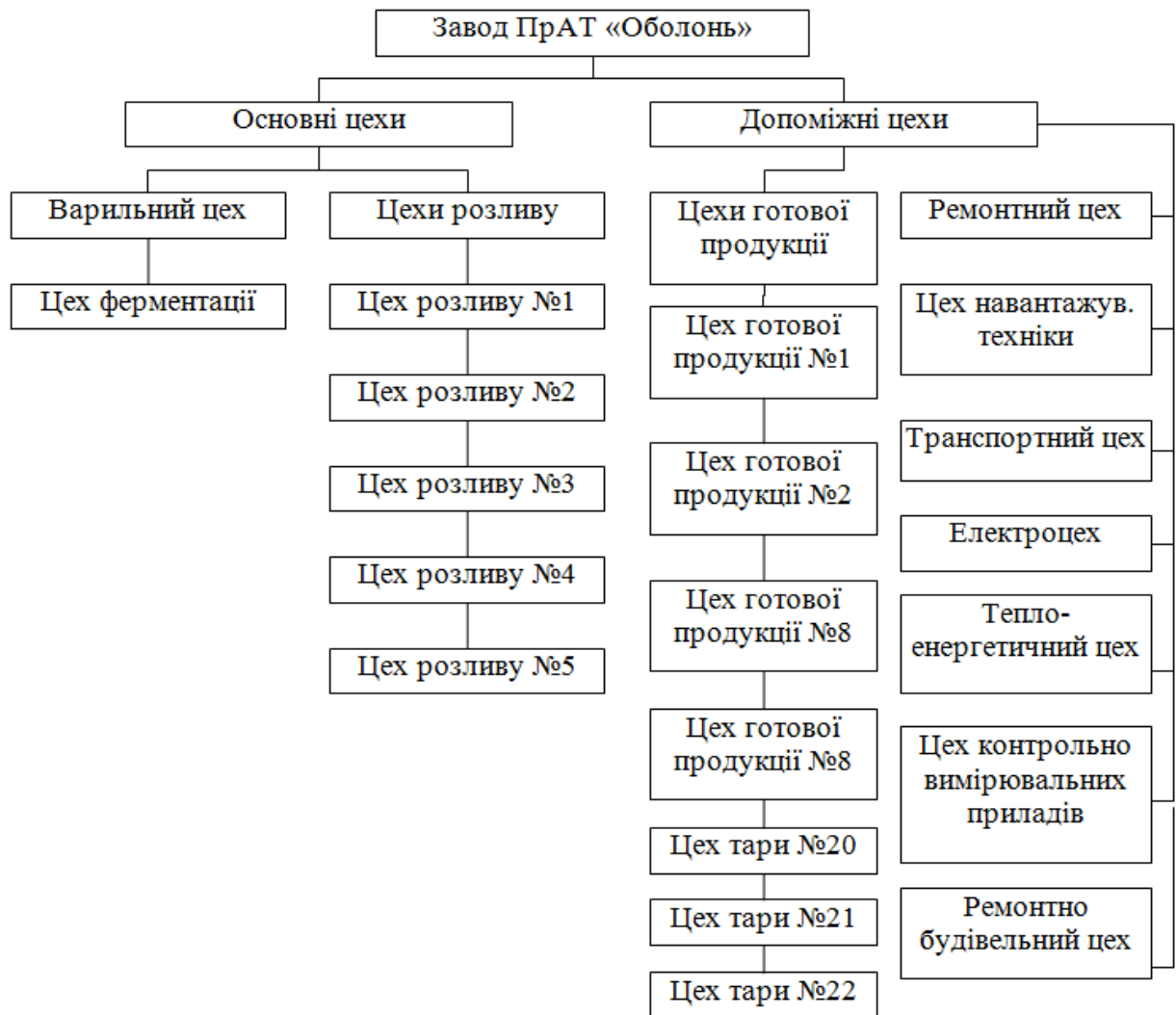

Рис. 1.1.3. Виробнича структура ПрАТ «Оболонь».

На ПрАТ «Оболонь» розрізняють як основні так і допоміжні цеха. До основних цехів відносяться варильний цех, цех розливу та цех ферментації. Цех ферментації забезпечується холодом холодильно-компресорний цехом.

У структурі допоміжних цехів можна виділити найголовніші такі як цеха готової продукції, цеха тари, транспортний та теплоенергетичний цеха. Теплоенергетичний цех та електроцех забезпечують варильний цех підприємства необхідним теплом. Насосна станція перекачує усю вироблену продукцію, яка виробляється на ПрАТ «Оболонь», по трубам з однієї стадії виробництва в іншу.

Ремонтний цех ПрАТ «Оболонь» займається ліквідацією усіх поломок які є на виробництві чим й забезпечує відповідну злагоджену та безперебійну роботу підприємства.

Вся проектна документація на ПрАТ «Оболонь» складається у проектного відділі, а всі будівельні роботи виконує відділ із капітального будівництва.

1.2. Організація облікової роботи ПрАТ «Оболонь»

Бухгалтерія ПрАТ «Оболонь» у зв'язку із великими масштабами даного підприємства надто розгалужена і включає у себе шість відділів. Кожен з відділів відповідає за окрему ділянку обліку, при цьому кожен з них підпорядкований головному бухгалтеру ПрАТ «Оболонь». Структура бухгалтерії ПрАТ «Оболонь» відображена на рис 1.2.1.

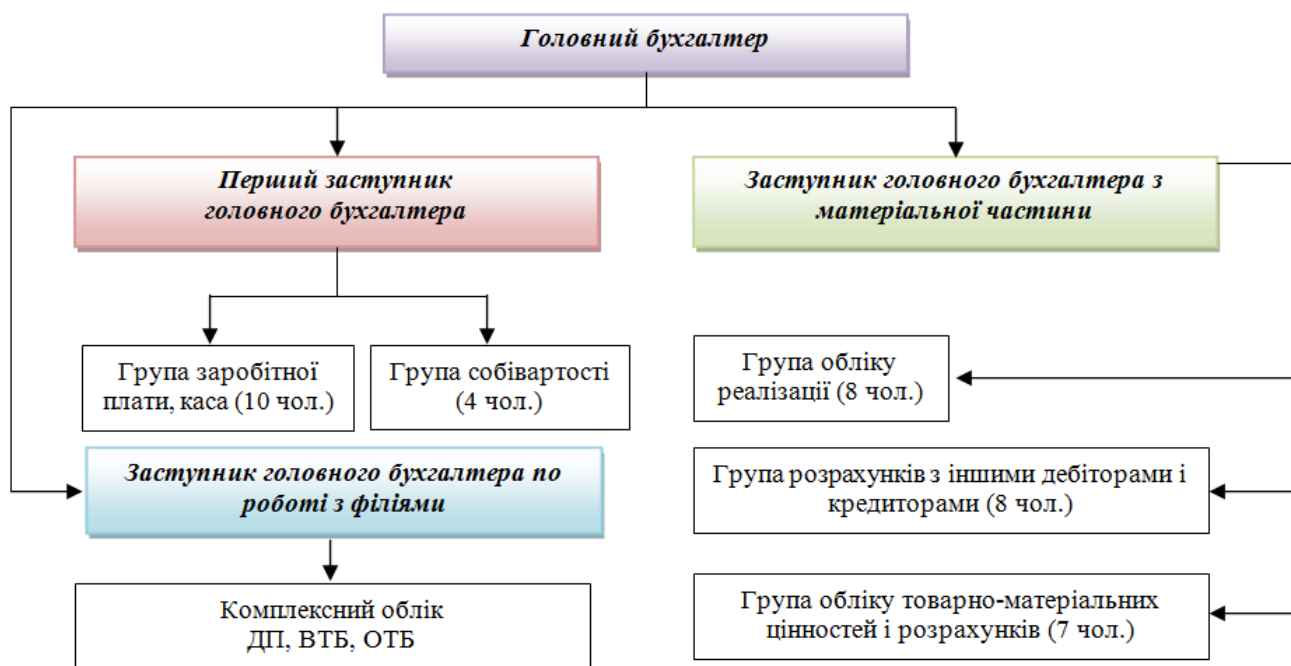

Рис. 1.2.1. Структура бухгалтерії ПрАТ «Оболонь».

На ПрАТ «Оболонь» використовується журнальна система обліку, а послідовність облікових записів даної системи обліку відображено на рисунку 1.2.2.

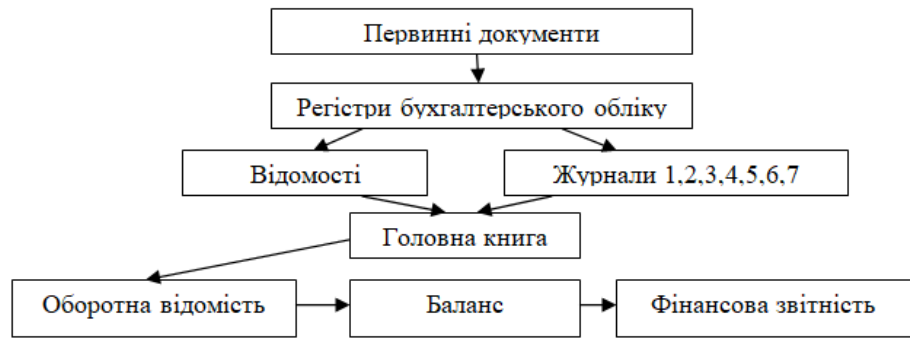

Рис. 1.2.2. Схема журнальної форми обліку на ПрАТ «Оболонь»

Функціональні обов'язки кожного бухгалтера з відповідного відділу бухгалтерії ПрАТ «Оболонь» відображено у таблиці 1.2.1.

Таблиця 1.2.1

Функціональні обов'язки бухгалтерів ПрАТ «Оболонь»

Посада	Освіта	Підпорядковується	Функціональні обов'язки
1	2	3	4
Головний бухгалтер	Вища	Генеральний директор	<p>Згідно існуючих чинних законодавчих актів головний бухгалтер займається організацією роботи бухгалтерії в цілому по ПрАТ «Оболонь». Контролює дотримання усіма бухгалтерами встановлених на підприємстві методологічних засад обліку, правильність формування та подання у встановлені строки фінансової звітності. Також цей бухгалтер контролює своєчасне подання повної, правдивої інформації про фінансовий стан і розрахунки даного підприємства, а також отримані фінансові результати діяльності та рух грошових коштів ПрАТ «Оболонь». Головний бухгалтер контролює правильність та всебічне відображенням на рахунках бухгалтерського обліку усіх господарських операцій; порядок оформлення й подання усіх первинних документів, приймає участь у проведенні інвентаризацій усіх активів ПрАТ «Оболонь», займається оформленням документів, які пов'язані із нестачею та відшкодуванням втрат внаслідок крадіжок або псування цінностей підприємства. Також дана особа перевіряє стан щодо бухгалтерського обліку у філіях, відділеннях та інших відокремлених підрозділах даної корпорації.</p> <p>Головний бухгалтер готує для керівника підприємства відповідні пропозиції щодо визначення облікової політики ПрАТ «Оболонь», вносить необхідні зміни до існуючої облікової політики, пропонує необхідні та ефективні системи й форми управлінського обліку на підприємстві, а також відповідні правила документообігу, системи рахунків й реєстрів аналітичного обліку.</p> <p>Головний бухгалтер надає пропозиції щодо вибору оптимальної структури бухгалтерії й чисельності працівників бухгалтерії на ПрАТ «Оболонь» та займається впровадженням автоматизованої системи оброблення даних бухгалтерського обліку даного підприємства.</p> <p>Головному бухгалтеру ПрАТ «Оболонь» підпорядковуються усі працівники бухгалтерії. Він розподіляє між ними посадові завдання та обов'язки. Складає фінансову звітність ПрАТ «Оболонь», такі форми як ф. №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», ф. №2 «Звіт про фінансові результати підприємства (Звіт про сукупний дохід)», ф. №3 «Звіт про рух грошових коштів», ф. №4 «Звіт про власний капітал», ф. №5 «Примітки до фінансової звітності».</p>

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Перший заступник головного бухгалтера	Вища	Генеральний директор, головний бухгалтер	<p>Займається прийомом, аналізом і контролем за таблицями обліку робочого часу. Також він приймає і контролює правильність оформлення листків про тимчасову непрацездатність, довідки із догляду за хворими та інші документи, що підтверджують право на відсутність конкретного працівника на роботі. Дана особа нараховує заробітну плату всім працівникам ПрАТ «Оболонь», веде контроль за витрачанням кожного фонду оплати праці; слідкує за бухгалтерськими проводками з даного участку обліку. Також він нараховує і сплачує страхові внески до державних позабюджетних фондів, займається обліком коштів на матеріальне стимулювання працівників підприємства. Дана особа складає звітність з єдиного соціального внеску і подає її у встановлені законодавством терміни. На основі відомостей перший заступник головного бухгалтера веде виплату зарплати усім працівникам ПрАТ «Оболонь» і при цьому контролює дотримання касової дисципліни і проведенням розрахунків із підзвітними особами. Готує дані для складання балансу та зведених звітів щодо доходів та витрати грошових коштів підприємства. Приймає акти і товарно-транспортні накладні від інших підприємств-контрагентів. Займається розподіленням по відповідним рахункам і статтям витрати на електроенергію, воду, опалення, газ, абонплату, витрати на телефоні розмови, витрати на поточний й капітальний ремонт.</p> <p>Перший заступник головного бухгалтера звітує перед головним бухгалтером ПрАТ «Оболонь» щодо перевитрат на всі види ремонту. Займається обліком та своєчасним стягненням дебіторської заборгованості та своєчасним погашенням кредиторської заборгованості.</p> <p>Згідно вище наведених функціональних обов'язків перший заступник головного бухгалтера приймає рахунки і складає наступні бухгалтерські журнали: журнал №10 (за кредитом рахунків №23, 91, 92, 93); журнал №11 (за кредитом рахунків №26, 70, 79); журнал №12 (за кредитом рахунків 702, 703, 712-719); Журнал №13 (за кредитом субрахунків №103-109. 112, 115, 123, 127); журнал №16 (за кредитом рахунків 15, 151, 152, 153, 154, 423).</p> <p>Також він складає звітність (місячну, квартальну, річну): Податкову декларацію з податку на додану вартість; Декларацію з податку на прибуток Податкову декларацію з плати за землю; ф. №2-ТП «Звіт про використання води».</p> <p>Складає і подає такі статистичні звіти як ф. № 1 - інноваційна – квартальна; ф. № 2-інвест, №1-інвест – квартальна; ф. № 2-Б - цінні папери – квартальна.</p>

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Заступник головного бухгалтера з матеріальної частини	Вища	Генеральний директор, головний бухгалтер	<p>Контролює роботою пов'язану із веденням обліку зобов'язань й господарських операцій по реалізації послуг і відповідно розрахунків з постачальниками й замовниками, контролює рух грошових коштів на усіх рахунках в банку (валютних, гривневих); веде облік усіх надходжень й виплат грошових коштів; займається продажем частини валютної виручки; вільні грошові кошти ПрАТ «Оболонь» за вказівкою керівника підприємства розміщує на банківських депозитних рахунках; складає щомісячні оперативні звіти про рух грошових коштів за транзитним та поточними рахунками.</p> <p>При попередньому узгодженні із головним бухгалтером та директора ПрАТ «Оболонь» надає кредиторам, інвесторам, аудиторам й іншим користувачам бухзвітності інформацію про стан розрахунків із дебіторами та кредиторами. Здійснює листування з різними контрагентами, займається питаннями щодо взаєморозрахунків; стежить за збереженням бухгалтерських документів з цього напрямку і передає її до архіву. Дана особа являється одним з членів комісії при проведенні інвентаризації грошових коштів і ТМЦ ПрАТ «Оболонь».</p> <p>Складає звіти, - Звіт з праці, ф. №1ДФ. Контролює правильність ведення Журналу 3 іншими бухгалтерами.</p>
Заступник головного бухгалтера по роботі із філіями	Вища	Генеральний директор, головний бухгалтер	<p>Займається підвищенням рівня ефективності й рентабельності виробництва ПрАТ «Оболонь», контролює якість продукції, яка виробляється, займається освоєнням нових видів продукції. Займається підготовкою даних для складання проектів господарсько-фінансової, виробничої й комерційної діяльності ПрАТ «Оболонь» з метою забезпечення збільшення обсягів виробництва і як наслідок реалізації продукції та зростання прибутку.</p> <p>Виконує розрахунки по матеріальним, трудовим і фінансовим витратам ПрАТ «Оболонь», які необхідні для виробництва й реалізації продукції. Здійснює економічний аналіз усієї господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» та його філій, а також займається розробкою заходів щодо підвищення рентабельності виробництва, конкурентоспроможності продукції, рівня продуктивності праці. Розробляє заходи по зниженню витрат на виробництво й реалізацію продукції та усуненням витрат й непродуктивних витрат.</p> <p>Заступник головного бухгалтера по роботі з філіями ПрАТ «Оболонь» займається укладанням договорів з контрагентами, слідкує за термінами виконання договірних зобов'язань.</p> <p>Веде облік розрахункових операцій і складає первинні документи – рахунки-фактури, накладні (видаткові, ТТН), складає договори, заповнює платіжні доручення згідно заключних договорів; веде Журнал №2 (за кредитом рахунків 50,60); Журнал №3 розділ I (за кредитом рахунків 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 64) й розділ II (за кредитом рахунків 17 52,53,54,55,61,64,67,69), заповнює відомості до журналу третього - 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6; контролює ведення Журналу №5 у співпраці з іншими бухгалтерами.</p>

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Група бухгалтерів з обліку заробітної плати та каси (10 осіб)	Вища	Головний бухгалтер	<p>- 2 <i>бухгалтера</i> – нараховують і виплачують зарплату працівникам відділу адміністрації. Займаються прийомом на роботу нових працівників відділу адміністрації, складають таблиці обліку робочого часу згідно яких нараховують заробітну плату, відповідні страхові внески до державних цільових фондів, ПДФО і військовий збір. Заповнюють по адміністративному персоналу Розрахунково-платіжні відомості, Табелі обліку робочого часу, Відомість на виплату грошей, а також Журнал №5 й 5А.</p> <p>- 2 <i>бухгалтера</i> - нараховують і виплачують зарплату працівникам відділу збуту. Займаються прийомом на роботу нових працівників відділу збуту, складають таблиці обліку робочого часу згідно яких нараховують заробітну плату, відповідні страхові внески до державних цільових фондів, ПДФО і військовий збір. Заповнюють по персоналу відділу збуту Розрахунково-платіжні відомості, Табелі обліку робочого часу, Відомість на виплату грошей, а також Журнал №5 й 5А.</p> <p>- 2 <i>бухгалтера</i> - нараховують і виплачують зарплату працівникам основного виробництва. Займаються прийомом на роботу нових працівників основного виробництва, складають таблиці обліку робочого часу згідно яких нараховують заробітну плату, відповідні страхові внески до державних цільових фондів, ПДФО і військовий збір. Заповнюють по персоналу основного виробництва Розрахунково-платіжні відомості, Табелі обліку робочого часу, Відомість на виплату грошей, а також Журнал №5 й 5А.</p> <p>- 2 <i>бухгалтера</i> - нараховують і виплачують зарплату працівникам допоміжного виробництва. Займаються прийомом на роботу нових працівників допоміжного виробництва, складають таблиці обліку робочого часу згідно яких нараховують заробітну плату, відповідні страхові внески до державних цільових фондів, ПДФО і військовий збір. Заповнюють по персоналу допоміжного виробництва Розрахунково-платіжні відомості, Табелі обліку робочого часу, Відомість на виплату грошей, а також Журнал №5 й 5А.</p> <p>- 1 <i>бухгалтер</i> – займається веденням обліку лікарняних та відпускних, а також інших видів допомоги працівників ПрАТ «Оболонь». Даний бухгалтер займається прийомом і контролем щодо правильності заповнення отриманих листів про тимчасову непрацездатність та інших документів, що підтверджують право будь-якого працівника ПрАТ «Оболонь» на відсутність на робочому місці. Даний бухгалтер нараховує на лікарняні та відпускні податки, що діють на момент обліку згідно чинного законодавства України, це ЄСВ, ПДФО, військовий збір. Заповнює Розрахунково-платіжну відомість, Відомість на виплату грошей і веде Журнал №5 та 5А.</p> <p>- 1 <i>бухгалтер</i> – займається веденням обліку касових операцій ПрАТ «Оболонь». Проводить прийом, видачу, облік й зберігання грошових коштів у касі підприємства. На базі заповнених прибуткових й видаткових касових документів ПрАТ «Оболонь» даний бухгалтер формує та заповнює касову.</p> <p>Він складає й заповнює ПКО і ВКО (Додаток_), Платіжні доручення (Додаток_), веде Журнал реєстрації прибуткових й видаткових касових документів, заповнює касову книгу (Додаток_), веде Журнал №1, №3.</p>

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
---	---	---	---

<p>Група бухгалтерів з обліку собівартості (4 особи)</p>	<p>Вища</p>	<p>Головний бухгалтер</p>	<p>- бухгалтер з обліку собівартості виробництва пива – займається веденням обліку витрат на виробництво всіх видів пива ПрАТ «Оболонь», складає калькуляцію фактичної собівартості кожного виду пива, пропонує джерела щодо оптимізації та зменшення собівартості виробництва пива, яке виробляється на ПрАТ «Оболонь». Складає картки складського обліку, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск, акти-вимоги на заміну матеріалів,. Заповнює журнал 5,5А щодо витрат на виробництво пива.</p> <p>- бухгалтер з обліку собівартості виробництва мінеральних вод та безалкогольного пива – займається веденням обліку витрат на виробництво мінеральних вод і безалкогольного пива ПрАТ «Оболонь», складає калькуляцію фактичної собівартості кожного виду мінеральних вод і безалкогольного пива, пропонує джерела щодо оптимізації та зменшення собівартості виробництва мінеральних вод і безалкогольного пива, яке виробляється на ПрАТ «Оболонь». Складає картки складського обліку, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск, акти-вимоги на заміну матеріалів,. Заповнює журнал 5,5А щодо витрат на виробництво мінеральних вод і безалкогольного пива.</p> <p>- бухгалтер з обліку собівартості виробництва слабоалкогольних напоїв – займається веденням обліку витрат на виробництво безалкогольного пива та слабоалкогольних напоїв ПрАТ «Оболонь», складає калькуляцію фактичної собівартості безалкогольного пива та слабоалкогольних напоїв, пропонує джерела щодо оптимізації та зменшення собівартості виробництва безалкогольного пива та слабоалкогольних напоїв, які виробляються на ПрАТ «Оболонь». Складає картки складського обліку, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск, акти-вимоги на заміну матеріалів,. Заповнює журнал 5,5А щодо витрат на виробництво безалкогольного пива та слабоалкогольних напоїв.</p> <p>- бухгалтер з обліку собівартості виробництва снєків та промислових товарів – займається веденням обліку витрат на виробництво всіх видів снєків і промислових товарів ПрАТ «Оболонь», складає калькуляцію фактичної собівартості кожного виду снєків і окремо промислових товарів, пропонує джерела щодо оптимізації та зменшення собівартості виробництва снєків, які виробляються на ПрАТ «Оболонь». Складає картки складського обліку, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск, акти-вимоги на заміну матеріалів,. Заповнює журнал 5,5А щодо витрат на виробництво снєків.</p>
--	-------------	---------------------------	--

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Група бухгалтерів з обліку товарно-матеріальних цінностей та розрахунків (7 осіб)	Вища	Головний бухгалтер	<p>- <i>бухгалтер з обліку сировини і матеріалів</i> – займається веденням обліку щодо надходження, руху й вибуття сировини й матеріалів ПрАТ «Оболонь». Також він контролює відпуск запасів у виробництво, проводить приймає участь у проведенні інвентаризації сировини й матеріалів. Складає первинні документи по обліку сировини і матеріалів ПрАТ «Оболонь» - накладні (на внутрішнє переміщення, товарно-транспортні та податкові накладні, що реєструються у реєстрі), прибуткові ордера на сировину і матеріали, акти про приймання матеріалів, лімітно-забірні картки. Заповнює Журнали № 3 й 5.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку палива</i> - веде облік придбання й списання палива, приймає участь у проведенні інвентаризації наявності палива на ПрАТ «Оболонь». Заповнює накладні, реєструє податкові накладні по паливу, заповнює прибуткові ордера та виписує акти про приймання палива, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) палива. Заповнює Журнал № 3 та 5.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку запасних частин</i> - веде облік придбання й списання запасних частин, приймає участь у проведенні інвентаризації наявності запасних частин на ПрАТ «Оболонь». Заповнює накладні, реєструє податкові накладні по запасним частинам, заповнює прибуткові ордера та виписує акти про приймання запасних частин, лімітно-забірні картки, накладні-вимоги на відпуск (внутрішнє переміщення) палива. Заповнює Журнал № 3 та 5.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку інших матеріалів</i> - проводить інвентаризацію інших матеріалів, контролює їх відпуск у виробництво та на інші потреби підприємства. Заповнює всі види накладних, що стосуються обліку інших матеріалів, складає акти про приймання інших матеріалів, лімітно-забірні картки, заповнює Журнал № 3 та 5.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку МШП</i> - веде облік надходження і вибуття малоцінних та швидкозношуваних предметів, контролює їх списання. Заповнює картку обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів, прибутковий ордер, особову картку обліку спецодягу, спецвзуття та запобіжних пристроїв, акт про приймання матеріалів, акт на списання МШП, накладну, товарно-транспортну накладну, податкову накладну. Заповнює Журнали №3 та 5.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку товарів</i> - веде облік надходження та вибуття товарів на ПрАТ «Оболонь». Заповнює відповідні по товарам накладні (прибуткові, видаткові, товарно-транспортні, податкові), прибутковий ордер по товарам. Заповнює Журнал №3.</p> <p>- <i>бухгалтер з обліку готової продукції</i> - веде облік надходження й вибуття готової продукції, проводить інвентаризацію готової продукції підприємства. Заповнює накладну, картку складського обліку, накладну на внутрішнє переміщення готової продукції.</p>

Продовження таблиці 1.2.1

1	2	3	4
Група бухгалтерів з обліку розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами (3 особи)	Вища	Головний бухгалтер	<p>- <i>один бухгалтер</i> займається обліком розрахунків із підзвітними особами ПрАТ «Оболонь». Складає прибутковий або видатковий касові ордера і авансовий звіт. Заповнює Журнал №1 та 3.</p> <p>- <i>два бухгалтера</i> займаються веденням обліку розрахунків з іншими дебіторами й кредиторами ПрАТ «Оболонь». Ведуть облік операцій пов'язаних з послугами зв'язку й комунальних послуг. Формують усі необхідні документи щодо розрахунково-касового обслуговування і вчасних розрахунків з іншими дебіторами і кредиторами підприємства. Дані бухгалтери складають накладні товарно-транспортні накладні, видаткові накладні, виписують та реєструють податкові накладні, складають акти виконаних робіт (наданих послуг), виписують рахунки-фактури, заповнюють Журнал №3.</p>
Група бухгалтерів з обліку реалізації (8 осіб)	Вища	Головний бухгалтер	<p>- <i>три бухгалтера</i> займаються обліком щодо відвантаження й реалізацією пива, приймають участь і являються членами комісії при проведенні інвентаризації наявності пива на ПрАТ «Оболонь», ведуть аналітичний облік щодо збуту пива. Складають товарно-транспортну накладну на реалізацію пива, видаткову накладну, формують та реєструють податкову накладну, виписують рахунок-фактуру на оплату пива, складають ВКО, заповнюють Журнал №1, №3 та №6.</p> <p>- <i>два бухгалтера</i> займаються обліком щодо відвантаження й реалізацією слабоалкогольної і безалкогольної продукції, приймають участь і являються членами комісії при проведенні інвентаризації наявності слабоалкогольної і безалкогольної продукції на ПрАТ «Оболонь», ведуть аналітичний облік щодо збуту слабоалкогольної і безалкогольної продукції. Складають товарно-транспортну накладну на реалізацію, видаткову накладну, формують та реєструють податкову накладну, виписують рахунок-фактуру на оплату слабоалкогольної і безалкогольної продукції, складають ВКО, заповнюють Журнал №1, №3 та №6.</p> <p>- <i>два бухгалтера</i> займаються обліком щодо відвантаження й реалізацією мінеральних вод, приймають участь і являються членами комісії при проведенні інвентаризації наявності мінеральних вод на ПрАТ «Оболонь», ведуть аналітичний облік щодо збуту мінеральних вод. Складають товарно-транспортну накладну на реалізацію мінеральних вод, видаткову накладну, формують та реєструють податкову накладну, виписують рахунок-фактуру на оплату мінеральних вод, складають ВКО, заповнюють Журнал №1, №3 та №6.</p> <p>- <i>один бухгалтер</i> займається обліком щодо відвантаження й реалізацією снєків, приймають участь і являються членами комісії при проведенні інвентаризації наявності снєків на ПрАТ «Оболонь», ведуть аналітичний облік щодо збуту снєків. Складають товарно-транспортну накладну на реалізацію снєків, видаткову накладну, формують та реєструють податкову накладну, виписують рахунок-фактуру на оплату снєків, складають ВКО, заповнюють Журнал №1, №3 та №6.</p>

На ПрАТ «Оболонь» використовується журнальна форма ведення обліку. При цьому усі записи операцій в журналах здійснюється по кредиту одного рахунку у кореспонденції із дебетом інших рахунків. Усі записи проводяться у єдиній системі записів синтетичного й аналітичного обліку. Усі господарські операції ПрАТ «Оболонь» відображаються у бухобліку у розрізі відповідних рахунків, що необхідні для здійснення управління підприємством, а також для здійснення контролю, проведення економічного аналізу й складання фінансової звітності. Усі записи у журналах і відповідні їм відомості проводяться бухгалтерами відповідних відділів даного підприємства у хронологічному порядку на підставі створених первинних документів. За необхідності, по однорідних операціях, на підприємстві використовують накопичувальні відомості, підсумки яких, наприкінці місяця, переносять у журнали.

1.3. Облікова і податкові політика ПрАТ «Оболонь»

Бухгалтерський облік ПрАТ «Оболонь» ведеться у відповідності до Наказу «Про облікову політику» №1 від 01 січня 2019 р. (Додаток _).

Бухгалтерський облік на ПрАТ «Оболонь» ведеться службою бухгалтерії, яку очолює головний бухгалтер. Головний бухгалтер проводить контроль за відповідністю даних реєстрів бухгалтерського обліку, контролює порядок та способи реєстрації, а також узагальнення інформації згідно вимог законодавства України.

Облік на ПрАТ «Оболонь» ведеться за допомогою комп'ютерної системи «Куб», звітність подається у відповідні органи за допомогою програми Medoc.

Аналітичний облік щодо товарно-матеріальних цінностей на ПрАТ «Оболонь» ведеться у відповідних підрозділах бухгалтерії у кількісно-сумарному вимірюванні; у кількісному вимірі на складах підприємства; у кількісно-сумарному вимірі у торгівлі; у кількісному вимірі у цехах й відділах.

Всі дані бухгалтерського обліку майна, що відображаються у реєстрах бухобліку та додаткових довідках відображаються у Головній книзі підприємства. Уся фінансова, податкова та статистична звітність формується на базі облікових реєстрів та Головної книги ПрАТ «Оболонь» першим заступником головного бухгалтера. Відповідальність за збереження реєстрів синтетичного обліку, а також форм квартальної й річної фінансової звітності несе головний бухгалтер ПрАТ «Оболонь».

Головному бухгалтеру підпорядковуються фахівці відповідних відділів бухгалтерії та основних цехів ПрАТ «Оболонь». Дані працівники повинні дотримуватися порядку оформлення та терміну подання первинних документів для їх обліку. У випадку, якщо відповідні фахівці порушують вимоги бухгалтерії або несвоєчасно складають необхідні первинні документи, недостовірно відображають в них дані такі працівники притягуються до дисциплінарної відповідальності. Контролює дотримання цих вимог головний бухгалтер ПрАТ «Оболонь».

На ПрАТ «Оболонь» постійно проводиться інвентаризація активів та зобов'язань, що забезпечує достовірність даних бухгалтерського обліку й фінансової звітності. При проведенні інвентаризації необхідно керуватися Інструкцією з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94р. №69.

Щодо проведення інвентаризації активів ПрАТ «Оболонь» то згідно наказу про облікову політику:

1. Інвентаризація незавершеного виробництва, напівфабрикатів власного виробництва, готової продукції, сировини і матеріалів, тари у цехах основного виробництва, а також товарів у роздрібній торгівлі й грошових коштів у касі підприємства проводиться – на 1 число місяця, що настає за минулим кварталом.

2. Інвентаризація основних засобів і обладнання, сировини і матеріалів, запасних частин і паливо-мастильних матеріалів на складах проводиться щорічно станом на 01 жовтня.

3. Інвентаризація основних засобів, інших необоротних активів, МШП, запасних частин і паливо-мастильних матеріалів в усіх структурних підрозділах проводиться щорічно станом на 01 листопада.

4. Інвентаризація розрахунків із покупцями й постачальниками проводиться щорічно станом на 01 грудня.

5. Інвентаризація нематеріальних активів, капітальних вкладень, витрат майбутніх періодів, бланків суворої звітності, внутрішніх розрахунків, розрахунків по податках й зборах проводиться (у момент зміни або факту виявлення розкрадання) щорічно станом на 01 січня.

Для проведення інвентаризації активі підприємства створено постійно діючу комісію до складу якої входять: головний бухгалтер як голова комісії та члени комісії - заступник начальника відділу з МТП, директор інжинірингового центру, начальник відділу організації виробництва, заступник директора з економіки та фінансів та відповідний бухгалтер з обліку конкретного активу.

Зміни в облікову політику ПрАТ «Оболонь» дозволяється вносити, якщо норми визначені даним Наказом не відповідатимуть змінам законодавства України, що будуть прийняті після його затвердження та безпосередньо стосуватимуться його положень; запропоновані та обґрунтовані фахівцями ПрАТ «Оболонь» положення облікової політики забезпечуватимуть більш достовірне відображення господарських операцій.

Межа суттєвості при складанні фінансової звітності становить 20000 гривень.

Згідно облікової політики ПрАТ «Оболонь» (2019 року) основним засобом є необоротний актив вартістю більше 6000 грн., який був придбаний і на момент обліку утриманий ним для подальшого використання у процесі виробництва й постачання продукції, товарів або для надання послуг. Це може бути також і необоротний актив вартістю менше 6000 грн., що призначений на ПрАТ «Оболонь» для подальшої передачі у лізинг іншим особам із очікуваним строком корисного використання більше одного року.

Активи із очікуваним терміном експлуатації більше 1 року, вартість яких не перевищує 6000 гривень відносяться до інших необоротних матеріальних активів.

На ПрАТ «Оболонь» використовується прямолінійний метод нарахування амортизації. Для певних груп основних засобів на підприємстві встановлені наступні терміни корисного використання: 2 група - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом – 15 років; 3 група будівлі – 50 років, споруди – 40 років, передавальні пристрої – 35 років; 4 група - машини та обладнання, електронно-обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації – 12 років, інші інформаційні системи, телефони, мікрофони та рації – 4 роки; 5 група – транспортні засоби – 7 років; 6 група інструменти, прилади, інвентар (меблі) – 6 років; 8 група - багаторічні насадження – 35 років; 9 група – інші основні засоби – 12 років.

Для тих основних засобів, у яких термін корисного використання вже закінчився, у випадку їх ремонту або реконструкції або модернізації, усі витрати на їх поліпшення амортизуються у строки, що фактично подовжують строк їх експлуатації але не більше трьох років.

Щодо інших необоротних матеріальних активів то амортизація нараховується у повному розмірі - 100% від їх первісної вартості при передачі їх в експлуатацію. Винятком при цьому є інші необоротні матеріальні активи, що надаються підприємством у оренду. По таким активам амортизація нараховується у момент вибуття їх з балансу, тобто при списанні у розмірі 100% їх первісної вартості.

Вартість МШП, які використовуються підприємством у господарській діяльності не більше 1 року, списується одразу при відпуску їх в експлуатацію. У такому випадку їх виключають зі складу активів, із подальшою організацією їх оперативно-кількісного обліку за місцями експлуатації й відповідальними особами на протязі усього строку їх фактичного використання.

Згідно Наказу про облікову політику на ПрАТ «Оболонь», на існуючі нематеріальні активи та відповідні їм групи було встановлено терміни корисного використання:

1 група - Права користування природними ресурсами - відповідно до правовстановлюючого документа;

2 група - права користування майном – 5 років;

3 група - права на комерційні позначення - 10 років;

4 група - права на об'єкти промислової власності – 10 років;

5 група - авторське право та суміжні з ним права – 5 років;

6 група - інші нематеріальні активи – 5 років.

Метод нарахування амортизації нематеріальних активів - прямолінійний.

Дробина пивна, відходи солоду поліровочні, конденсат, зернові відходи, дріжджі пивні, дріжджі пивні автолізовані відносяться до зворотних відходів виробництва.

Щодо зворотних відходів солодового виробництва то до них відносяться паростки та сплав.

Всі зворотні відходи ПрАТ «Оболонь» оцінюються за ціною їх можливої реалізації без податку на додану вартість. Вартість прямих матеріальних витрат ПрАТ «Оболонь» зменшується на вартість зворотних відходів отриманих в процесі виробництва.

Втрати пива, слабоалкогольних напоїв, безалкогольних напоїв, мінеральної води, питної води, втрати допоміжних матеріалів, що виникають при розливі продукції відносяться на ПрАТ «Оболонь» до технологічних витрат.

Усі існуючі технологічні втрати продукції й матеріалів у цехах розливу ПрАТ «Оболонь», які виникли в результаті недостатньої керованості окремими операціями технологічного процесу, недосконалістю технологічного устаткування і вимірювальної техніки підприємства, невідповідність окремих фізико-хімічних властивостей матеріалів й напівфабрикатів існуючим вимогам виробництва ПрАТ «Оболонь», що спричинили понаднормативні втрати - відносяться у повному їх обсязі на витрати виробництва відповідного звітнього періоду коли вони виникли.

Облік технологічних втрати ведеться на рахунку №2310 «Виробництво». Такі втрати щомісячно у повній їх вартості відносяться на собівартість продукції, що

виробляється. При обліку незавершеного виробництва такі втрати залишаються тільки в випадку відсутності випуску даного виду продукції.

Не залежно від місця виникнення технологічних втрат та втрат від браку згідно наказу про облікову політику ПрАТ «Оболонь» вони відносяться на витрати тих цехів де вони виникли, окрім втрат із вини цехів допоміжного виробництва, які включаються до витрат основного виробництва.

На ПрАТ «Оболонь» у наказі про облікову політику встановлено наступні методи оцінки вибуття виробничих запасів»: при відпуску запасів у виробництво й реалізацію – метод середньозваженої собівартості; при відпуску товарів для реалізації через роздрібну мережу – використовується метод ціни продажу.

На ПрАТ «Оболонь» створюється резерв сумнівних боргів, згідно наказу про облікову політику їх величина розраховується як добуток суми дебіторської заборгованості за відвантажену продукцію, товари, надані роботи або послуги, на коефіцієнт сумнівності. Коефіцієнт сумнівності затверджено в розмірі 0,015 (1,5 %).

Директору з питань безпеки, доручено кожного місяця до 20 числа наступного за звітним періодом, подавати списки підприємств, що мають сумнівну або безнадійну заборгованість за відвантажену готову продукцію, товари, виконані роботи або надані послуги. Бухгалтерська служба ПрАТ «Оболонь» разом із відділом правового забезпечення повинні підготувати матеріали для претензійної роботи щодо цієї сумнівній заборгованості.

Головний бухгалтер підприємства має право списати безнадійну дебіторську заборгованість із складу активів підприємства із одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів й зарахуванням на позабалансовий рахунок №071 «Списана дебіторська заборгованість».

Консолідована фінансова звітність корпорації Оболонь включає показники фінансової звітності таких підприємств як: ПрАТ «Оболонь», філії ПрАТ «Оболонь» та підприємств на 100% інвестованих ПрАТ «Оболонь» - ДП ПАТ «Оболонь» «Пивоварня Зіберта»; ДП ПАТ «Оболонь» «Красилівське»; ТОВ «Оболонь – Агро» та ІІ ВТУП «Оболонь – Русь».

Усі фінансові інвестиції у відповідні статутні фонди асоційованих й спільних підприємств корпорації Оболонь відображуються за методом участі у капіталі на дату балансу.

Згідно з П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати» визнаються та нараховуються усі існуючі доходи і витрати на ПрАТ «Оболонь».

До 27 числа місяця наступного за звітним кварталом начальник відділу фінансового аналізу та бюджетного планування ПрАТ «Оболонь» повинен подавати до бухгалтерії зведений розрахунок фінансових інвестицій за методом участі у капіталі.

До 30 квітня поточного року начальник планово-економічного відділу ПрАТ «Оболонь» для проведення розрахунку розподілу загально-виробничих витрат, повинен подати до бухгалтерії дані про виробничу потужність обладнання у розрізі цехів.

Для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами на ПрАТ «Оболонь» застосовують дані аналітичного обліку. Рахунки 8 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку не застосовуються.

На ПрАТ «Оболонь» проводиться резервування коштів на забезпечення оплати відпусток з нарахуванням ЄСВ.

Інформація про усі витрати та доходи ПрАТ «Оболонь» із метою обчислення оподаткованого прибутку, на підставі первинних облікових документів, здійснюється у інформаційній системі «КУБ» згідно положень ПКУ.

Згідно законодавства України на ПрАТ «Оболонь» ведеться податковий облік і складається і подається податкова звітність. У податковому обліку до складу витрат включаються усі втрати від браку в межах норм, які встановлені КМУ.

Контроль за виконанням облікової політики ПрАТ «Оболонь» покладено на головного бухгалтера.

Податкова політика ПрАТ «Оболонь»

Обчислення суми будь-якого податку на ПрАТ «Оболонь» відбувається шляхом множення бази оподаткування на відповідну ставку податку із/без застосування відповідних коефіцієнтів.

Строк сплати податку або збору визначається на ПрАТ «Оболонь» роками, кварталами, місяцями, декадами, тижнями, днями або вказівкою на подію, що яка повинна настати або відбутися згідно чинного законодавства України.

До основних податків, які сплачує ПрАТ «Оболонь» відносяться - податок на доходи фізичних осіб; ЄСВ; військовий збір; податок на прибуток підприємств; податок на додану вартість; податок на нерухоме майно; транспортний податок; плата за землю.

Основні податки і збори ПрАТ «Оболонь» відображено у таблиці 1.3.1.

Таблиця 1.3.1

Податки і збори, що сплачує ПрАТ «Оболонь»

Назва податку або збору	Ставка оподаткування	Загальна характеристика
1	2	3
Податок на додану вартість	20%	Визначається як різниця між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту звітного періоду. Облік ведеться на субрахунку 641. Об'єктом оподаткування є операції із постачання продукції, товарів, робіт і послуг на митній території України. Декларація з ПДВ подається до органу ДФС у електронній формі через програмне забезпечення «М.Е.Дос».
Податок на прибуток	18 %	Об'єктом оподаткування є прибутки підприємства, які отримані на території України та за її межами. Податок визначається підприємством самостійно. Податкова декларація розраховується наростаючим підсумком і подається протягом 60 календарних днів, які настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року. Сплачується податок протягом 10 календарних днів після останнього дня строку подачі декларації передбаченого ПКУ. Декларація з податку на прибуток подається на ПрАТ «Оболонь» в електронній формі через програмне забезпечення «М.Е.Дос».
Єдиний соціальний внесок (ЄСВ)	22%	Утримується з роботодавця. Нараховується на суму доходу (прибутку), отриманого від діяльності працівника. Сума ЄСВ може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску на місяць.

1	2	3
Податок на доходи фізичних осіб	18 %	Стягується із доходів фізичних осіб та не резидентів, які отримують доходи з джерел походження як в Україні так і за її межами для резидентів. Базою оподаткування є загальна сума отриманого доходу. ПДФО перераховується ПрАТ «Оболонь» до бюджету єдиним платіжним документом під час виплати оподаткованого доходу. На підприємстві використовується податкова соціальна пільга згідно ПКУ. Податковий розрахунок за формою 1ДФ подається за кожен квартал протягом 40 календарних днів наступних за останнім календарним днем звітного кварталу в електронній формі через програмне забезпечення «М.Е.Дос».
Військовий збір	1,5%	Стягується із доходів фізичних осіб та не резидентів, які отримують доходи із джерел їх походження в Україні (та за її межами для резидентів). Базою оподаткування є загальна сума отриманого доходу. Сплачується підприємством під час виплати оподаткованого доходу й ЄСВ.
Транспортний податок	Ставка податку встановлюється з розрахунку на календарний рік у розмірі 25 000 гривень за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування	Об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше 5 років (включно) та середня ринкова вартість котрих понад 375 розмірів мінімальної зарплати, яка встановлена законом на 1 січня податкового (звітного) року. Базовий податковий період дорівнює календарному року.
Податок на майно	не перевищує 1,5 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня за 1 кв. метр бази оподаткування	Податковий період - календарний рік. Сплачується за місцем розташування об'єкта оподаткування та зараховується до відповідного бюджету згідно із положеннями Бюджетного кодексу.
Плата за землю	Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3% від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1% від їх нормативної грошової оцінки	Об'єктами оподаткування є земельні ділянки, які перебувають у власності. Підприємство самостійно обчислює суму земельного податку. Не пізніше 20 лютого поточного року підприємство подає, відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки, податкову декларацію за поточний рік. У декларації є розбиття річної суми на рівні частки за місяцями. Податок сплачується за кожен квартал звітного року наперед.

Розділ 2. Бухгалтерський облік доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» та його комп'ютеризація

2.1. Аналітичний і синтетичний облік доходів основної діяльності за національними стандартами

Під час здійснення господарської діяльності підприємство отримує певні доходи від різних видів діяльності і відповідно несе до цих доходів певні витрати. Виходячи з П(С)БО 15 «Дохід», операційна діяльність - це основна діяльність підприємства, що пов'язана із виробництвом та реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та забезпечує основну питому вагу доходу підприємства і являється головною метою його створення [8].

Основу операційної діяльності, як правило, становить виробничо-комерційна або торгівельна діяльність підприємства, яка доповнюється здійсненням інвестиційної й фінансової діяльності. Під час операційної діяльності на підприємстві відбуваються такі грошові потоки:

- надходження грошових коштів від реалізації продукції (робіт, товарів або послуг);
- надходження грошових коштів від здачі майна в оренду;
- витрати грошових коштів на закупівлю сировини;
- виплати на погашення кредиторської заборгованості, що пов'язана із операційною діяльністю (оплата електроенергії, опалення, освітлення та інше);
- витрати на розрахунки з персоналом підприємства;
- виплата відсотків за користування кредитами, що були видані банком;
- виплати за податками та зборами.

Господарські операції, що відносяться до основної діяльності підприємства відбуваються регулярно, таким чином, частота проведених операцій у цій сфері найвища, що, у свою чергу, може приносити стабільний прибуток.

Основна діяльність підприємства орієнтована на товарний ринок й до того ж вона пов'язана із різними видами цього товарного ринку, які визначаються специфікою сировини і матеріалів, складом виробничого обладнання, яке використовується при виробництві різних видів продукції. А от фінансова та інвестиційна діяльність не здійснюються на товарному ринку, для них призначений фінансовий ринок.

Випуск готової продукції відображається у бухгалтерському обліку при її здачі на склад підприємства на підставі первинних документів. Оскільки уніфікованої типової форми такого первинного документа не існує, то підприємство може самостійно розробити цю форму та заповнювати її з урахуванням вимог до оформлення первинних документів.

Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 2. Бухгалтерський облік доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» та його комп'ютеризація	Номер Сторінки
Здобувач	Черчіль О.С.		21.12.20		
Науковий керівник	Соломчук Л.М.		22.12.20		
Керівник з комп'ютеризації	Чернелевський Л.М.		23.12.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л.М.		04.02.21		

Доходи від основної діяльності включають [34]:

- доходи від реалізації готової продукції;
- доходи від реалізації товарів;
- доходи від виконання робіт і послуг;
- виконання бартерних контрактів.

Таким чином, виходячи з вище наведеного до основних первинних документів щодо операцій основної діяльності підприємства можна віднести:

1. Для відображення доходів від реалізації та інших операційних доходів використовують наступні документи [17, 21, 34]:

- ✓ договір на постачання продукції;
- ✓ рахунок-фактура;
- ✓ накладні – видаткова, прибуткова, товарно-транспортна, податкова накладна;
- ✓ накладна на внутрішнє переміщення;
- ✓ акти інвентаризації;
- ✓ акти приймання-передачі;
- ✓ акти оприбуткування матеріалів;
- ✓ платіжне доручення;
- ✓ ПКО та ВКО;
- ✓ специфікації;
- ✓ виписки банку;
- ✓ довідки та розрахунки бухгалтерії.

2. Для обліку доходів від участі в капіталі використовують наступні первинні документи:

- ✓ розрахунки;
- ✓ довідки бухгалтерії.

3. Для відображення інших операційних доходів використовують наступні первинні документи:

- ✓ договори;
- ✓ акти приймання-передачі;
- ✓ ПКО та ВКО;
- ✓ виписки банку;
- ✓ довідки та розрахунки бухгалтерії.

Коли продукція пройшла всі стадії обробки, то вона може бути відвантажена за відповідними угодами, що заключні із покупцями. Тобто для реалізації власної продукції підприємство перш за все укладає договори із покупцями.

Процедура відвантаження готової продукції розпочинається із виписки підприємством рахунка-фактури на оплату продукції. При відвантаженні продукції надається видаткова та податкова накладні заповнені відповідним чином та зареєстровані. При відвантаженні продукції працівники складу підприємства на відібрану та упаковану продукцію виписують накладну в якій ставиться підпис представника покупця або іншої уповноваженої особи. Ця накладна та інші первинні документи (наприклад довіреність на отримання продукції, товарно-транспортна накладна, залізничні квитанції та інші документи) передаються у бухгалтерію підприємства, де на їх підставі виписується рахунок-фактура, де для покупця вказується назва відвантаженої продукції, її кількість, належна сума із врахуванням податку на додану вартість.

Товарно-транспортні накладні являються обов'язковим документом для підтвердження витрат, які пов'язані із перевезенням вантажів автомобільним

транспортом і, як правило, постачальник продукції виписує такі накладні у чотирьох примірниках.

Для узагальнення інформації про доходи від операційної діяльності підприємства призначено рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності», протягом звітного періоду на рахунках даного класу відображається сума доходу разом із сумою непрямих податків, зборів, які включені до ціни продажу продукції, товарів, робіт або послуг. За дебетом рахунків 7 класу відображаються щомісячні суми непрямих податків, зборів та щорічне (щомісячне) віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 «Фінансові результати», за кредитом - відображається сума загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів, які включені до ціни продажу та які використовуються для визначення отриманих фінансових результатів після їх відображення у взаємозв'язку із відповідними рахунками витрат класу 8 і 9 (відповідність відображено у табл. 2.1.1).

Таблиця 2.1.1

Узгодження рахунків доходів та витрат для визначення фінансового результату операційної діяльності підприємства [23, 34]

Вид діяльності	Господарська операція	Дохід	Витрати (клас 8)	Витрати (клас 9)
Основна	Реалізація готової продукції, товарів, робіт, послуг	701, 702, 703, 704	80, 81, 82, 83	90, 91, 92, 93
Інша операційна	Реалізація іноземної валюти	711	84	942
	Реалізація інших оборотних активів	712	84	943
	Операційна оренда активів	713	-	-
	Операційна курсова різниця	714	84	945
	Штрафи, пені, неустойки	715	84	948
	Списання активів та їх наступне відшкодування	716	84	946, 947
	Списання заборгованостей і формування резервів	717	84	944
	Інші операційні доходи	719	84	949

Як видно, для відображення доходів основної діяльності підприємства Планом рахунків бухгалтерського обліку [4] передбачено рахунок 70 «Доходи від реалізації». Рахунок використовується для відображення повної інформації про доходи отримані від реалізації готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, а також доходів від страхової діяльності, суми знижок, що надані покупцям та інші вирахування із доходу.

Збільшення доходу від реалізації відображається за кредитом рахунку №70 «Доходи від реалізації». Дебет рахунку №70 призначено для відображення суми непрямих податків (акцизного збору, ПДВ), а також для списання доходів у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Відображення інформації на рахунках 7 класу повинне бути документально підтвердженим. Тому слід робити ці записи у разі наявності первинних документів із обліку доходів від реалізації. Такими документами є рахунки-фактури, розрахунки (довідки) бухгалтерії. На практиці, кожне підприємство має право самостійно розробити необхідні додаткові субрахунки й аналітичні рахунки. При цьому виходять з специфіки діяльності та конкретних потреб, а також завдань управління і контролю.

Взаємозв'язок синтетичного та аналітичного обліку щодо рахунку 70 «Доходи від реалізації» відображено на рисунку 2.1.1.

Рис. 2.1.1. Взаємозв'язок синтетичного та аналітичного обліку щодо рахунку 70 «Доходи від реалізації» [20, 34]

Рахунок 70 «Доходи від реалізації» відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків № 291 має такі субрахунки:

- 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- 702 «Дохід від реалізації товарів»;
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг»;
- 704 «Вирахування з доходу»;
- 705 «Перестраховання».

Характеристика субрахунків до рахунку 70 «Доходи від реалізації» відображено у таблиці 2.1.2.

Таблиця 2.1.2

Характеристика субрахунків до рахунку 70 «Доходи від реалізації» [34]

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика
1	2	3
701	Дохід від реалізації готової продукції	Використовують для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції
702	Дохід від реалізації товарів	Використовують підприємства торгівлі та інші організації для узагальнення інформації про доходи від реалізації товарів
703	Дохід від реалізації робіт і послуг	Використовують підприємства і організації, що виконують роботи та надають послуги, для узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт й послуг, про результати зміни резервів незароблених премій

Продовження таблиці 2.1.2

1	2	3
704	Вирахування з доходу	Дебет рахунку призначено для відображення сум наданих знижок покупцям після реалізації, вартість повернених покупцем продукції, товарів та інші суми, які підлягають вирахуванню з доходу. Кредит рахунку призначено для відображення списання дебетових оборотів на рахунок 79 «Фінансові результати»
705	Перестраховання	-

Аналітичний облік щодо доходів від реалізації ведеться за видами (групами) продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та іншими напрямками, які визначені підприємством.

Аналітичний облік реалізації готової продукції відображається у відомості аналітичного обліку розрахунків з покупцями і замовниками, за винятком заборгованості, забезпеченої векселем. У відомості вказується за кожним виставленим рахунком покупцям: сальдо на початок місяця, дата виникнення заборгованості, суми дебіторської заборгованості в кореспонденції з рахунками грошових коштів та доходів, дата оплати за продукцію та сальдо на кінець місяця.

Для визнання доходу від реалізації продукції (товарів, інших активів) важливо визначити «момент часу», коли ризики й вигоди, пов'язані із власністю на продукцію, передаються покупцю (рис. 2.1.2).

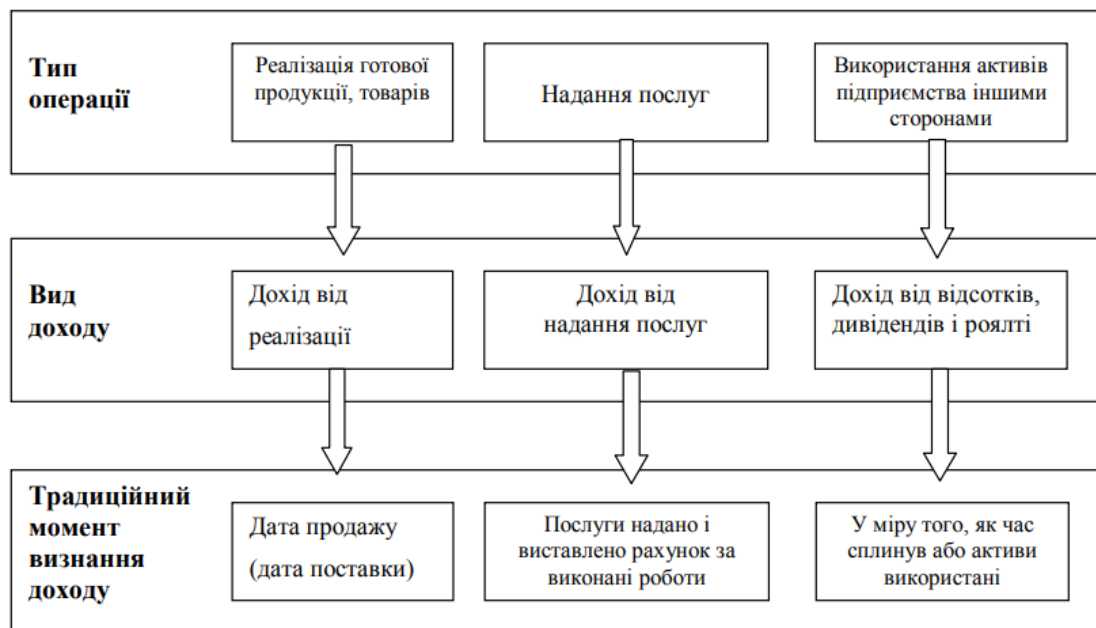

Рис. 2.1.2. Визнання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Ризики і вигоди, пов'язані з власністю на продукцію, передаються, зазвичай, коли виконується одна з двох подій: юридично право власності на продукцію передається покупцю, або у володіння покупця переходить продукція.

Списання суми чистого прибутку з рахунку «Фінансові результати» проводиться на підприємстві раз на рік. Але на практиці, було б доцільно впровадити помісячне віднесення цих сум на рахунок нерозподіленого прибутку (непокритих збитків). Такий підхід в деякій мірі ускладнить синтетичний та аналітичний облік, а також складання квартальних звітів про фінансові результати, але дана інформація для керівництва сприятиме ефективному контролю та аналізу витрат і доходів операційної діяльності.

Кореспонденція рахунків з обліку доходу від реалізації продукції відображено у таблиці 2.1.3.

Таблиця 2.1.3

Кореспонденція рахунків з обліку доходу від реалізації продукції

№ зп	Зміст операції	Підстава (документ)	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
Реалізація готової продукції (перша подія – відвантаження продукції)					
1	Відвантажена готова продукція покупцю	Накладна	361	701	1200
2	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ	Податкова накладна	701	641	200
3	Відображена собівартість реалізованої продукції	Бухгалтерська довідка	901	26	1 000
Реалізація готової продукції (перша подія – отримання попередньої оплати)					
4	Отримана попередня оплата на поточний рахунок	Виписка банку	311	681	1200
5	Відображене в обліку ПДВ	Податкова накладна	643	641	200
6	Відвантажена попередньо оплачена продукція	Накладна	361	701	1200
7	Відображене в обліку ПДВ	Податкова накладна	701	643	200
8	Списана собівартість готової продукції	Бухгалтерська довідка	901	26	1 000
9.	Зарахована попередня оплата в погашення дебіторської заборгованості	Бухгалтерська довідка	681	361	1200

Для узагальнення інформації про доходи від реалізації товарів призначено субрахунок 702 «Дохід від реалізації товарів» підприємства торгівлі та інші організації. У таблиці 2.1.4 відображено основну кореспонденцію рахунків з обліку доходів від реалізації товарів.

Таблиця 2.1.4

Кореспонденція рахунків з обліку доходів від реалізації товарів

№ з/п	Зміст операції	Підстава (документ)	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.
			Дебет	Кредит	
1	Відображена виручка від реалізації товарів	Фіскальний чек	301	702	1 800
2.	Відображене ПДВ	Податкова накладна	702	641	300
3.	Списання (за розрахунками) суми торгової націнки на реалізовані товари	Бухгалтерська довідка	285	282	800
4.	Списана собівартість товарів	Бухгалтерська довідка	902	282	1 000

Узагальнення інформації про доходи від реалізації робіт і послуг, про результати зміни резервів незароблених премій призначено субрахунок №703 «Дохід від реалізації робіт і послуг», який використовують підприємства та організації, які виконують роботи і надають послуги.

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами продукції, товарів, робіт, послуг, регіонами збуту та/або іншими напрямками, визначеними підприємством.

Приклад. Аудиторська фірма 01.10.2018 р. уклала договір із клієнтом на проведення щорічного аудиту на суму 20 000 грн. (без ПДВ) із строком виконання робіт до 31 березня 2019 р. Згідно із затвердженим планом робіт передбачається, що на виконання цього договору працівники аудиторської фірми витратять 50 людино/ днів. Оплату здійснюють після підписання акта виконаних робіт.

Станом на 31.12.2018 р. працівники аудиторської фірми витратили 20 людино/днів на виконання робіт за цим договором.

У наступному році аудит був повністю завершений. Працівники аудиторської фірми витратили 30 людино/днів на виконання цього завдання. На момент завершення аудиторської перевірки стало очевидним, що клієнт є неплатоспроможним. Ймовірності того, що аудиторська фірма отримає грошові кошти за цим договором, немає.

Витрати на заробітну плату та нарахування на неї включають лише ту її частину, що відноситься до обсягу робіт, виконаних за цим договором. Ця сума була розрахована, виходячи із середніх витрат на заробітну плату аудитора за 1 робочий день.

Суму доходу, яка має бути визнана в 2018 році розраховують таким чином:

Визначаємо відсоток виконання робіт, використовуючи співвідношення обсягу послуг, наданих на певну дату, до загального обсягу послуг, які мають бути надані в натуральному вимірі. У цьому випадку це – людино / години.

$$\% \text{ виконання} = \frac{\text{Фактично витрачені дні}}{\text{Очікувана загальна кількість днів}} = \frac{20 \text{ л} - \text{днів}}{50 \text{ л} - \text{днів}} \times 100\% = 40\% \quad (2.1.1)$$

Визначаємо суму доходу, що має бути визнана: 20 000 x 40 % x 1,2=9 600 грн.

На субрахунку 704 «Вирахування з доходу» за дебетом відображають суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними договорами на користь комітентів, принципалів; сума наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів та інші суми, що підлягають вирахуванню з доходу.

Основна кореспонденція рахунків з обліку доходів від надання послуг відображено у таблиці 2.1.5.

Для узагальнення інформації про доходи від іншої операційної діяльності підприємства у звітному періоді використовується рахунок 71 «Інший операційний дохід».

Зростання іншого операційного доходу відображається за кредитом рахунка №71 «Інший операційний дохід». Дебет даного рахунку призначено для відображення сум непрямих податків (ПДВ, акцизного збору), а також для списання в порядку закриття на рахунок 79 «Результат основної діяльності».

Кореспонденція рахунків з обліку доходу від надання послуг

№ зп	Зміст операції	Дебет	Кредит	Сума, тис. грн.
2018 рік				
1	Витрати на заробітну плату аудиторів, які працювали над виконанням договору	231	661	3 000
2	Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату аудиторів, які працювали над виконанням договору	231	651	1 050
3	Розподілені загальновиробничі витрати за відповідним розрахунком	231	91	450
4	Списана собівартість виконаних робіт	903	231	4 500
5	Визнання доходу з надання послуг (у тому числі ПДВ)	361	703	9 600
6	Відображення ПДВ	703	641	1 600
7	Відображення фінансового результату	703	791	8 000
		791	903	4 500
		791	441	3 500
2019 рік				
1	Витрати на заробітну плату аудиторів, які працювали над виконанням договору	231	661	4 500
2	Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату аудиторів, що працювали над виконанням договору	231	651	1 570
3	Розподілені загальновиробничі витрати за відповідним розрахунком	231	91	530
4	Списана собівартість виконаних робіт	903	231	6 600
5	Відображений фінансовий результат	791	903	6 600
		442	791	6 600

До інших операційних доходів відносять доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями іноземній валюті; суми одержаних штрафів, пені за порушення господарських договорів; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); суми одержаних грантів і субсидій; інші доходи від операційної діяльності.

Характеристика субрахунків рахунку 71 «Інший операційний дохід» відображено у таблиці 2.1.6.

Характеристика рахунку 71 «Інший операційний дохід» [18, 34]

№ субрахунку	Назва субрахунку	Характеристика
1	2	3
710	«Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю»	узагальнюється інформація про доходи від первісного визнання та зміни вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю, зокрема дохід від первісного визнання сільськогосподарської продукції і біологічних активів, та від зміни справедливої вартості біологічних активів, який визначено відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 30 "Біологічні активи".
711	«Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти»	узагальнюється інформація про доходи від реалізації іноземної валюти.
712	«Дохід від реалізації інших оборотних активів»	узагальнюється інформація про доходи від реалізації оборотних активів (виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів тощо).
713	«Дохід від операційної оренди активів»	узагальнюється інформація про доходи від оренди (крім фінансової) майна, якщо ця діяльність не є предметом (метою) створення підприємства.
714	«Дохід від операційної курсової різниці»	узагальнюється інформація про доходи від курсових різниць за активами й зобов'язаннями підприємства – пов'язаними з операційною діяльністю підприємства.
715	«Одержані штрафи, пені, неустойки»	узагальнюється інформація про штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення господарських договорів, які визнані боржником або щодо яких одержано рішення суду, арбітражного суду про їх стягнення, а також про суми відшкодування завданих збитків
716	«Відшкодування раніше списаних активів»	узагальнюється інформація про суми відшкодування підприємству вартості раніше списаних активів.
717	«Дохід від списання кредиторської заборгованості»	узагальнюється інформація про доходи від списання кредиторської заборгованості, що виникла в ході операційного циклу, по закінченні строку позовної давності.
718	«Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів»	узагальнюється інформація про отримані підприємством гранти, асигнування та субсидії.
719	«Інші доходи від операційної діяльності»	узагальнюється інформація про інші доходи від операційної діяльності, які не знайшли відображення на інших субрахунках рахунка №71 «Інший операційний дохід», зокрема про доходи від операцій з тарою, від інвентаризації тощо

Кореспонденція рахунків з обліку інших операційних доходів відображено у таблиці 2.1.7.

Кореспонденція рахунків з обліку доходів за рахунком 71 «Інші операційні доходи»

№	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, тис. грн.	Підстава
		Дебет	Кредит		
1	2	3	4	5	6
1	Визнано дохід від реалізації інших оборотних активів	37	712	1 540	Договір, накладна
	Відображено ПДВ	712	641	25,8	Податкова накладна
	Одержано кошти від реалізації	31	37	1 540	Виписка банку
	Списано чистий дохід на фінансові результати в порядку закриття місяця	712	791	128,8	Довідка-розрахунок
2	Визнано дохід від отриманих грантів та субсидій	48	718	83,3	Договір, накладна
	ПДВ	718	641	13,9	Податкова накладна
	Одержано кошти від отриманих грантів	301	48	83,3	Виписка банку
	Списано чистий дохід на фінансові результати в порядку закриття місяця	718	791	69,4	Довідка-розрахунок

Для узагальнення інформації про фінансові результати основної діяльності підприємства Планом рахунків передбачено рахунок 79 «Фінансові результати», який ведеться за субрахунками [34]:

- 791 «Результат основної діяльності»,
- 792 «Результат фінансових операцій»,
- 793 «Результат іншої звичайної діяльності»,
- 794 «Результат надзвичайних подій».

Аналітичний облік фінансових результатів ведеться за їх характером, видами продукції, товарів, робіт, послуг та іншими напрямками, визначеними підприємством самостійно.

Первинними документами для відображення накопичення фінансових результатів від різних видів діяльності та віднесення до складу нерозподіленого прибутку (збитку) є довідки та розрахунки бухгалтерії.

Суми в порядку закриття рахунків обліку доходів відображаються за кредитом рахунка 79 «Фінансові результати» та його субрахунків. На дебеті відображаються суми, в порядку закриття рахунків обліку витрат, а також сума нарахованого податку на прибуток.

За кредитом рахунку №791 «Результат основної діяльності» підприємства відображаються суми доходів отриманих від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг та іншої операційної діяльності в кореспонденції з дебетом рахунків: 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід».

На дебет субрахунку 791 «Результат основної діяльності» наприкінці звітнього періоду в порядку закриття рахунків списують:

- собівартість реалізованої готової продукції, товарів, послуг (з кредиту рахунка 90 «Собівартість реалізації»);
- адміністративні витрати (з кредиту рахунка 92 «Адміністративні витрати»);
- витрати на збут (з кредиту рахунка 93 «Витрати на збут»);
- належну за даними бухгалтерського обліку суму податку на прибуток від звичайної діяльності (з кредиту рахунка 981 «Податки на прибуток від звичайної діяльності»).

Шляхом порівняння на субрахунку 791 «Результат основної діяльності» кредитового обороту (загальна сума одержаних доходів від реалізації та інших операційний доход) з дебетовим оборотом (загальна сума операційних витрат з урахуванням суми податку на прибуток від звичайної діяльності) визначають фінансовий результат (прибуток, збиток) від основної діяльності підприємства.

Визначену суму фінансового результату від основної діяльності списують на фінансово-результатний активно-пасивний рахунок 44

«Нерозподілені прибутки (непокріті збитки)» записом:

— на суму одержаного прибутку:

Д-т 791 «Результат основної діяльності»

К-т 441 «Прибуток нерозподілений»;

- на суму збитку:

Д-т 442 «Непокріті збитки»

К-т 791 «Результат основної діяльності».

На підставі первинних документів дані про доходи та фінансові результати діяльності відображаються в облікових регістрах, які потім використовуються для заповнення Головної книги та фінансової звітності.

Для ведення обліку доходів використовується журнал №6 та відповідні відомості до нього (табл. 2.1.8).

Таблиця 2.1.8

Регістри бухгалтерського обліку доходів основної діяльності

Номер журналу	Номер відомості	Зміст
1	2	3
6		Журнал №6 ведеться по кредиту рахунків: 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" 70 "Доходи від реалізації" 71 "Інший операційний дохід" 72 "Дохід від участі в капіталі" 73 "Інші фінансові доходи" 74 "Інші доходи" 75 "Надзвичайні доходи" 79 "Фінансові результати"
	6.1	Дана відомість являється реєстром документів по реалізації готової продукції та біологічних активів (безготівкові розрахунки)
	6.2	В даній відомості відображаються дані щодо обліку реалізації товарів, робіт й послуг, а також виробничих запасів (безготівкові розрахунки)

1	2	3
	6.3	Дана відомість є реєстром первинних документів з реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт і послуг, а також виробничих запасів за готівку (за цінами реалізації)
	6.3a	Дана відомість є реєстром документів по реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів за готівку (за обліковими цінами)
	6.4	Відомість аналітичного обліку реалізації продукції, біологічних активів, товарів, робіт та послуг, виробничих запасів
	6.5	Дана відомість являється основною книгою для ведення аналітичного обліку реалізації продукції та біологічних активів, товарів, робіт та послуг, а також виробничих запасів
	6.6	Дана відомість аналітичного обліку є реєстром по рахунку 36 "Розрахунки з покупцями і замовниками"
	6.7	Дана відомість для відображення аналітичних даних про доходи підприємства по рахункам: 71, 72, 73, 74, 75, 79
	6.8	Ця відомість являється оборотною відомістю по аналітичних рахунках із реалізації продукції підприємства, біологічних активів та товарів, а також робіт та послуг, виробничих запасів

Для відображення операцій із доходами та результатами діяльності призначено Журнал 6 "Облік доходів і результатів діяльності". У Журналі відображають обороти по кредиту таких рахунків: 70 "Доходи від реалізації"; 71 "Інший операційний дохід"; 72 "Дохід від участі в капіталі"; 73 "Інші фінансові доходи"; 74 "Інші доходи"; 75 "Надзвичайні доходи"; 76 "Страхові платежі"; 79 "Фінансові результати" [17, 21, 34].

У даному журналі №6 є розділ II "Аналітичні дані про доходи". Тут накопичується повна інформація щодо складу інших операційних, фінансових та інших доходів, доходів від участі в капіталі, доходів від реалізації продукції, виконаних робіт, наданих послуг, доходи за бартерними контрактами. Ці дані використовуються для формування і заповнення приміток до річної фінансової звітності.

У Журналі № 3 знаходять своє відображення обороти за кредитом рахунків у розділі I - 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68, у розділі II - 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69. Записи в цьому Журналі здійснюються на підставі підсумкових даних відомостей 3.1 - 3.6 та первинних документів.

Відомості аналітичного обліку 3.1, 3.2, 3.3, 3.5 заповнюються для окремих субрахунків таких рахунків як №36, 37, 63 і 68 з наступним включенням підсумків таких відомостей до Журналу № 3.

Відомість не заповнюється у випадку, коли у поточному місяці операцій за рахунком (субрахунком) не відбувалося.

Для ведення аналітичного обліку розрахунків із покупцями, замовниками за відвантажену їх продукцію або товари або виконані роботи чи послуги призначено Відомість 3.1. Підсумки граф 13-20 (рядок "Усього за рахунком 36") цієї відомості переносяться до графи 5 розділу I Журналу № 3.

Для ведення аналітичного обліку усіх видів поточної дебіторської заборгованості підприємства, наприклад із підзвітними особами, по розрахункам за виданими авансами, за претензіями, за відшкодуванням завданих збитків призначено Відомість 3.2. В цій відомості кожному дебітору відводиться окремий рядок. Сальдо визначається за кожним

дебітором, а потім переноситься до граф 5 й 6 Відомості 3.2 на наступний місяць. Підсумки граф 16-21 (рядок "Усього за рахунком 37") цієї відомості переносяться до Відомості 3.4, яка призначена для ведення аналітичного обліку заборгованості покупців, замовників та інших дебіторів за відвантажену продукцію, виконані роботи, надані послуги та за іншими операціями. Така заборгованість забезпечена одержаними векселями. Також в цій відомості наводиться інформація про розрахунки за зобов'язаннями постачальникам, підрядникам та іншим кредиторам за отриману сировину або матеріали або товари, послуги, роботи та за іншими операціями, на яку підприємством видані векселі (рахунки 16 "Довгострокова дебіторська заборгованість", 34 "Короткострокові векселі одержані", 51 "Довгострокові векселі видані", 62 "Короткострокові векселі видані").

У заголовку над рядками 8-12 і 15-17 Відомості 3.4 підприємством вказується номер синтетичного рахунку, до якого відкрито аркуш цієї відомості, а у самому заголовку Відомості 3.4 вписується словами об'єкт обліку (одержаних короткострокових векселів, виданих короткострокових векселів).

Підсумки граф 15-17 (рядок "Усього") цієї відомості переносяться відповідно у графи 3, 4 та 8, 9 розділу I Журналу № 3.

Відомість 3.5 призначена для ведення аналітичного обліку внутрішніх, внутрішньогосподарських розрахунків, розрахунків за нарахованими відсотками, за авансами одержаними та за іншими операціями, що відображаються на рахунку 68 "Розрахунки за іншими операціями".

Підсумки граф 15-20 (рядок "Усього") цієї відомості переносяться до графи 11 розділу I Журналу № 3.

В Журналі №3 у II розділі наводиться інформація про відстрочені податкові активи та зобов'язання підприємства, а також довгострокові зобов'язання, зобов'язання за податками й платежами, дивідендами, тобто відображається інформація за кредитом рахунків 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69.

Для узагальнення інформації щодо розрахунки за платежами у бюджет, фінансові санкції, які справляються з доходу бюджету призначено Відомість 3.6.

У відомості за кожним видом податків, платежів кожного місяця бухгалтер відображає нараховані і належні до відшкодування із бюджету суми податків й платежів, їх сплата та списання. Сальдо на кінець місяця визначається окремо за кожним видом податків і платежів.

У рядках 1.1-1.9 відображаються сальдо, сплата, списання, суми, належні до відшкодування з бюджету, нарахування за кожним видом податків й платежів. У рядку 1.10 наводиться підсумок рядків 1.1 - 1.9 за відповідними графами.

У рядках 2.1-2.8 відображаються сплата та нарахування інших платежів до бюджету (мита, різниця між сумою відшкодування та втратами від нестач і псування цінностей). У ряді 2.9 наводиться підсумок рядків 2.1-2.8 за відповідними графами.

У рядках 3.1-3.3 відображаються обороти за дебетом і кредитом субрахунку 643 "Податкові зобов'язання".

У рядку 3.4 наводиться підсумок рядків 3.1-3.3 за відповідними графами.

У рядках 4.1-4.3 відображаються сальдо, обороти за дебетом і кредитом субрахунку 644 "Податковий кредит". У рядку 4.4 наводиться підсумок рядків 4.1 - 4.3 за відповідними графами.

У рядку 5 наводиться підсумок рядків 1.10, 2.9, 3.4, 4.4. Підсумки граф 13-20 рядка 5 "Усього" за рахунком 64 "Розрахунки за податками і платежами" переносяться у графу 9 розділу II Журналу № 3.

2.2. Відображення інформації про доходи від основної діяльності у фінансовій звітності підприємства.

У формі №2 «Звіт про фінансові результати» згідно вимог НП(С)БО 1 передбачено визначати наступні види прибутку (збитку): валовий, фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування і чистий фінансовий результат [7].

Відповідно МСБО 1 визначаються такі показники як валовий прибуток, прибуток до оподаткування, чистий прибуток. Таким чином, за міжнародними стандартами не визначається фінансовий результат від операційної діяльності оскільки у міжнародній практиці немає поділу на види діяльності підприємства, які існують в Україні (операційна, фінансова, інвестиційна). Операції підприємства поділяються на діяльність, яка продовжується і діяльність, яка припиняється [13].

Щодо відображення доходів основної діяльності підприємства то основною формою фінансової звітності є форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)». Формування повної інформації, що відображається у Звіті про фінансові результати, регулюється Методичними рекомендаціями щодо заповнення форм фінзвітності, затвердженими Наказом Міністерства фінансів України №433 від 28.03.2013 р. [5]. Характеристика рядів для відображення інформації про доходи основної діяльності підприємства відображено у таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Відображення інформації про доходи від основної діяльності у розділі I форми №2 «Звіт про фінансові результати»

Стаття	Код	Зміст	Джерело
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	У даному ряді відображається загальний дохід підприємства від реалізації продукції, товарів, наданих робіт та послуг, знижок, а також повернення. Більш того, подібна реалізація повинна бути основною діяльністю підприємства, тобто такими операціями, для яких його створювали і від чого дане підприємство отримує основний дохід	Джерелом інформації для цього ряду є обороти по дебету рахунків 701 «Доход від реалізації готової продукції», 702 «Доход від реалізації товарів», 703 «Доход від реалізації робіт і послуг», 705 «Перестраховання» у кореспонденції із Кт 791 (оборотом із субрахунком 704 «Утримання із доходу» не обліковують)
Інші операційні доходи	2120	У даному ряді відображають інші доходи, які не включені до доходів від реалізації товарів, робіт, послуг, які були отримані підприємством у рамках операційної діяльності	Оборот за дебет 71 «Інший операційний дохід» у кореспонденції із Кт 791

У формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності» щодо доходів від основної діяльності відображається наступна інформація:

- елементи витрат (доходу) із податку на прибуток;

- у складі власного капіталу відображено суму поточного і відстроченого податку на прибуток;
- пояснення різниць між такими поняттями як витрати або дохід із податку на прибуток й добуток облікового прибутку або збитку на застосовану ставку податку;
- сума визнаних відстрочених податкових активів та визнаних відстрочених податкових зобов'язань за кожним їх видом;
- сума відстроченого податку на прибуток, яка включена у Звіт про фінансові результати.

2.3. Застосування інформаційних технологій з обліку доходів основної діяльності.

Існуюча методика щодо ведення бухгалтерського обліку дає можливість бухгалтеру одночасно вести реєстрацію кожної господарської операції, як по рахунках бухобліку, так й по необхідним напрямкам аналітичного обліку, кількісного та валютного обліку. Користувачі самостійно управляють методикою бухобліку у рамках облікової політики, яка настраюється на підприємстві, вони можуть створювати нові субрахунки, а також рахунки аналітичного обліку.

Будь-яка програма з ведення бухгалтерського обліку містить у собі спеціальний набір інструментів, які необхідні для роботи бухгалтера із програмою. До таких наборів відносяться довідники, які використовуються для збереження однотипної інформації. Залежно від виду програми вони використовуються в різних її модулях. До таких довідників також відноситься робочий план рахунків, якій використовується на підприємстві для складання бухгалтерських проведення у всіх бухгалтерських програмах. Бухгалтерські програми, як правило, містять початково вбудовані спеціальні сервісні механізми, які використовуються для виконання будь-яких облікових операцій.

Будь-яка сучасна бухгалтерська програма повністю адаптовано під українське законодавство, її можна оновлювати і вона підтримує актуальну версію щодо вимог чинних нормативно-правових актів України. Всі бухгалтерські програми як правило, пов'язані із такими системами як клієнт-банк, з них можна експортувати необхідні дані до програм М.Е.Дос, Соната, iFin, Сота, Єдине вікно.

Серед найбільш популярних бухгалтерських програм розрізняють 1С: підприємство 8, Галактика, Парус. Будь-яка з них готова до роботи відразу після її встановлення. Кожна з них має підтримку з розробником єдиної конфігурації і таким чином, дозволяє уникнути додаткових витрат щодо її обслуговування.

Основними перевагами бухгалтерських програм є автоматичне оновлення їх через мережу Інтернет, існує спеціальна лінія підтримки від її розробника, можна скористуватися допомогою через віддалений доступ, вона швидко реагує на всі зміни у законодавстві України і являється чистим ліцензійним програмним продуктом українського виробника.

У даній дипломній роботі була використана програма «1С:Підприємство 8.2». «1С:Бухгалтерія 8», яка забезпечує розв'язок усіх задач, які стоять перед бухгалтерською службою підприємства. Дана програма має таку специфіку, що інформацію про окремі види діяльності підприємства, а також торгові та виробничі операції які можуть вводити інші співробітники суміжних служб даного підприємства, які не є бухгалтерами. У такому випадку за бухгалтерською службою залишається методичне керівництво та контроль за настройками інформаційної бази, що забезпечують автоматичне віддзеркалення усіх документів у бухгалтерському та податковому обліку.

В програмі «1С:Бухгалтерія» введення бухгалтерських операцій може бути як ручне, так і з автоматичним формуванням бухгалтерських проводок по різним розділам бухобліку. За допомогою даної програми, бухгалтер може створювати і друкувати різні звіти (як статистичні так і фінансові) за будь-який проміжок часу із повною детальною розшифровкою по синтетичному та аналітичному обліку. Окрім того, у даний ліцензований продукт у комплекті входять різні типові форми бухгалтерської та податкової звітності.

«1С:Бухгалтерія» може підключатися до систем правової підтримки, таких як, «ЛІГА:ЗАКОН», також існує можливість з обміну даними із системою «Клієнт-банк». Щодо обміну даними із іншим системами, то це можливо при використанні файлів формату .txt або DBF, а також такі засоби інтеграції як OLE, OLE Automation та DDE.

Для того, щоб розпочати роботу у «1С:Підприємство» потрібно заповнити картку підприємства. Необхідно у функціональній панелі зайти у Довідники «Організації» та заповнити усі необхідні дані про підприємство. Також, дану операцію можна провести скориставшись Стартовим помічником, який запускається із панелі функцій у закладці Підприємство (рис.2.3.1).

За допомогою Стартового помічника створюється облікова політика підприємства.

The screenshot shows the '1С:Підприємство - Бухгалтерія для України, редакція 1.2' application window. The main window title is 'Организации: ПАТ "Оболонь"'. The form contains the following data:

Наименование:	ПАТ "Оболонь"	Код:	000000001
Юр. / физ. лицо:	Юр. лицо	Префикс:	
Полное наименование:	ПАТ "Оболонь"		
Головная организация:			
Осн. банковский счет:	поточный		
Банковский счет для ...			
Коды организации			
На дату:	01.01.2013	Код ЕДРПОУ:	05391057
ИНН:	053910572665	Номер свидетельства:	10056785
ОПФГ:		Код ОПФГ:	230
Территория:		Код КОАТУУ:	8038000000
Форма собственности:	приватна	Код КФВ:	
Орган гос. управления:		Код по СПОДУ:	
Отрасль:	Виготовлення слабоалкогольних напоїв	Код по ЗКГНГ:	
Вид экономической деят.:	Виготовлення пива	Код по КВЕД:	11.05
Класс проф. риска:			

Рис.2.3.1. Заповнення даних про підприємство

Далі потрібно ввести початкові залишки по всім рахункам бухобліку. Початкові залишки необхідно ввести тією датою, яка передуює початку звітного періоду, у якому розпочинається робота у програмі. Залишки вводяться на 31 грудня 2019 року. Для цього необхідно на панелі функцій у закладці Підприємство вибрати «Введення початкових залишків» або пункт меню Підприємство – Введення початкових залишків (рис.2.3.2).

1С:Підприємство - Бухгалтерія для України, редакція 1.2

Файл Правка Операції Банк Касса Покупка Продажа Склад Производство ОС НМА Зарплата Кадры Отчеты Налоговый учет Предприятие Сервис Окна Справка

Показать панель функций Вести хозяйственную операцию Быстрое освоение Советы

Ввод начальных остатков

Организация: ПАТ "Оболонь"

Основные счета плана счетов Забалансовые счета

Вести остатки по счету Открыть список документов ОСВ по счету Карточка счета Обновить

Счет	Наименование	Сальдо Дт (нач.)	Сальдо Кт (нач.)
1172	Необоротні матеріальні активи призначені для продажу		
12	Нематеріальні активи	43 259 000,00	
121	Права користування природними ресурсами		
122	Права користування майном		
123	Права на комерційні позначення		
124	Права на об'єкти промислової власності		
125	Авторське право та суміжні з ним права		
127	Інші нематеріальні активи	43 259 000,00	
13	Знос (амортизація) необоротних активів		6 743 627 000,00
131	Знос основних засобів		6 708 705 000,00
132	Знос інших необоротних матеріальних активів		
1321	Знос інших необоротних матеріальних активів (по кожному об'єкту)		
1322	Знос інших необоротних матеріальних активів (кількісно)		
133	Накопичена амортизація нематеріальних активів		34 922 000,00
134	Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів		
135	Знос інвестиційної нерухомості		
14	Довгострокові фінансові інвестиції	18 522 000,00	
141	Інвестиції пов'язаним сторонам за методом обліку участі в капіталі		
142	Інші інвестиції пов'язаним сторонам		
143	Інвестиції непов'язаним сторонам	18 522 000,00	
15	Інші фінансові активи	46 455 000,00	
	Итого (баланс):	14 156 715 000,00	14 156 715 000,00

Рис.2.3.2. Введення початкових залишків

До доходів від основної діяльності відноситься дохід від реалізації продукції, який виникає у момент її відвантаження або надання послуг чи виконання робіт. Як правило, зараз більшість підприємств працює по передоплаті. Тому, перед самим відвантаженням продукції або надання послуг потрібно виписати Рахунок-фактуру на оплату цієї продукції або робіт. Рахунок-фактура формується у пункті меню Реалізація – де потрібно вибрати Рахунок – створити новий (рис.2.3.3). У рахунку необхідно заповнити необхідні реквізити, такі як назву покупця, дату створення рахунку, номенклатуру, щодо продукції або послуг які реалізуються, кількість та ціну продукції (послуг), склад, з якого реалізується продукція. Покупець на підставі рахунку-фактури оплачує продукцію (надані послуги) і тільки після цього підприємство відвантажує йому продукцію або надає послуги.

1С:Підприємство - Бухгалтерія для України, редакція 1.2

Файл Правка Операції Банк Касса Покупка Продажа Склад Производство ОС НМА Зарплата Кадры Отчеты Налоговый учет Предприятие С

Показать панель функций Вести хозяйственную операцию Быстрое освоение Советы

Предприятие Банк Касса Покупка Продажа Склад Производство ОС НМА Зарплата

Счет на оплату покупателю: Записан

Цены и валюта... Действия... Советы ?

Номер: 0000000002 от: 03.01.2018 12:00:00

Организация: ПАТ "Оболонь" Ответственный: ...

Контрагент: ТОВ "Фуршет" Договор: Основний договір

Склад: Основний склад Банковский счет: поточный

Адрес доставки: ...

Товары (1 поз.) Услуги (0 поз.)

№	Номенклатура	Количество	Ед.	К.	Цена	Сумма	% НДС	Сумма НДС	В.
1	Б/а напій "Жи...	10 000,000	л	1,000	12,00	120 000,00	20%	24 000,00	

Тип цен: Основная цена продажу Автоматический расчет НДС. Всего (грн): 144 000,00
НДС (сверху): 24 000,00

Комментарий: ...

Счет на оплату Печать OK Записать Закрыть

Рис.2.3.3. Створення рахунку на оплату за продукцію (товари, роботи, послуги)

Для відображення операцій по реалізації продукції, товарів, виконаних робіт або наданих послуг, необхідно створити видаткову накладну. Для цього використовується документ «Реалізація товарів та послуг», для цього у пункті меню «Реалізація» потрібно вибрати «Реалізація товарів та послуг», натиснути створити новий і вибрати вид операції «Продаж» (рис.2.3.4). У даному документі потрібно заповнити наступні дані – назву контрагента, номер договору поставки, склад, із якого реалізується продукція, номенклатуру продукції, що продається, кількість продукції та ціну реалізації. На основі такої операції формується Видаткова накладна, Товарно-транспортна накладна.

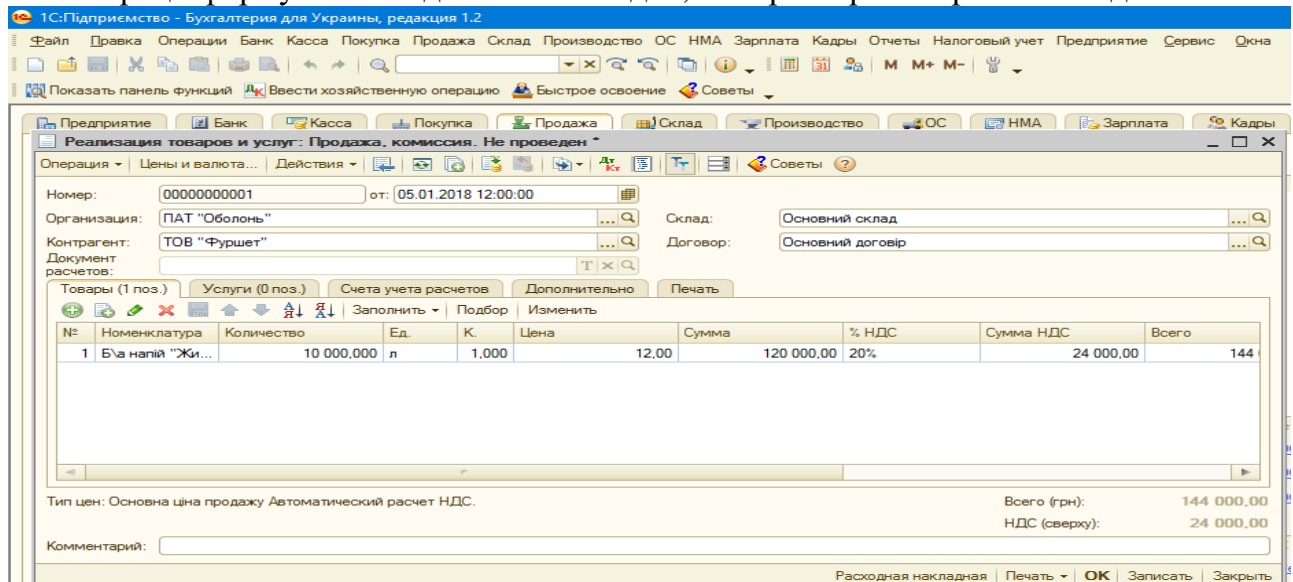

Рис.2.3.4. Створення видаткової накладної.

Операції по наданим послугам можна відобразити на основі документу Реалізація товарів та послуг. На базі такого документа формується «Акт надання послуг». Для створення Акту надання послуг у пункті меню «Реалізація» потрібно вибрати «Реалізація товарів і послуг» і натиснути на кнопку створити новий після чого вибрати операцію «Комісія, продаж» (рис.2.3.5). У Акті про надання послуг необхідно заповнити дату документу, відомості про контрагента, номер договору, у підпункті послуги заповнити номенклатуру та вказати кількість і ціну.

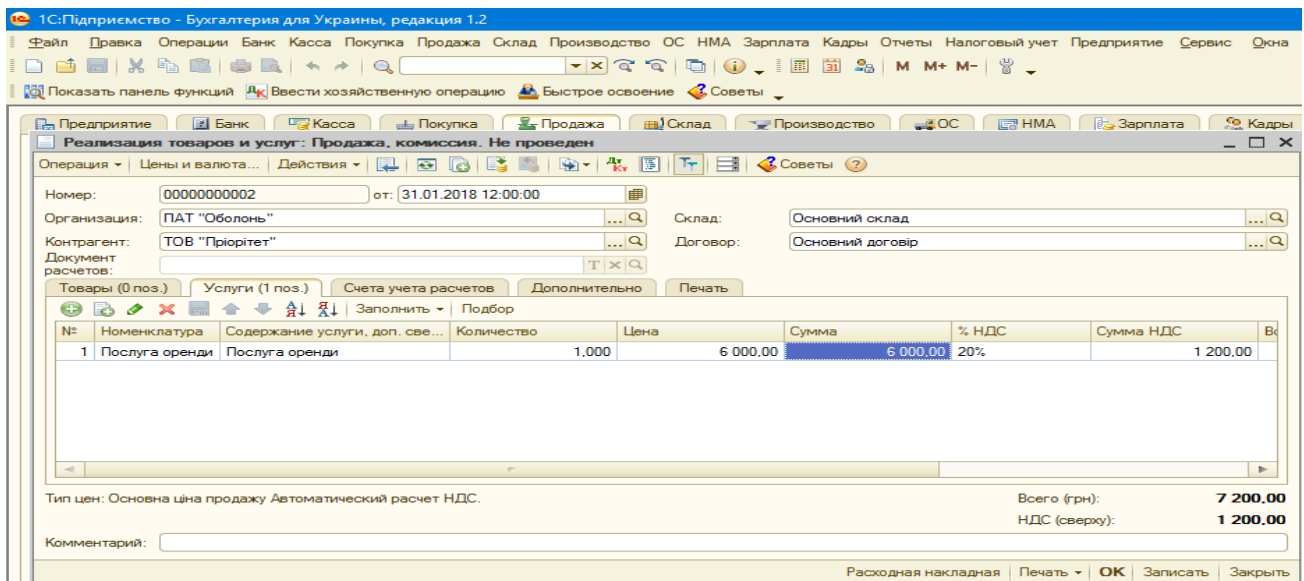

Рис.2.3.5. Формування акту надання послуг.

Отримання підприємством послуг від сторонньої організації оформляється документом «Надходження товарів та послуг». Для створення даного документа у пункті

меню «Покупка» потрібно вибрати «Надходження товарів та послуг» потім натиснути «Створити новий» і вибрати необхідний тип операції «Покупка, комісія» (рис.2.3.6). На підставі даної операції формується такий документ як «Прибуткова накладна».

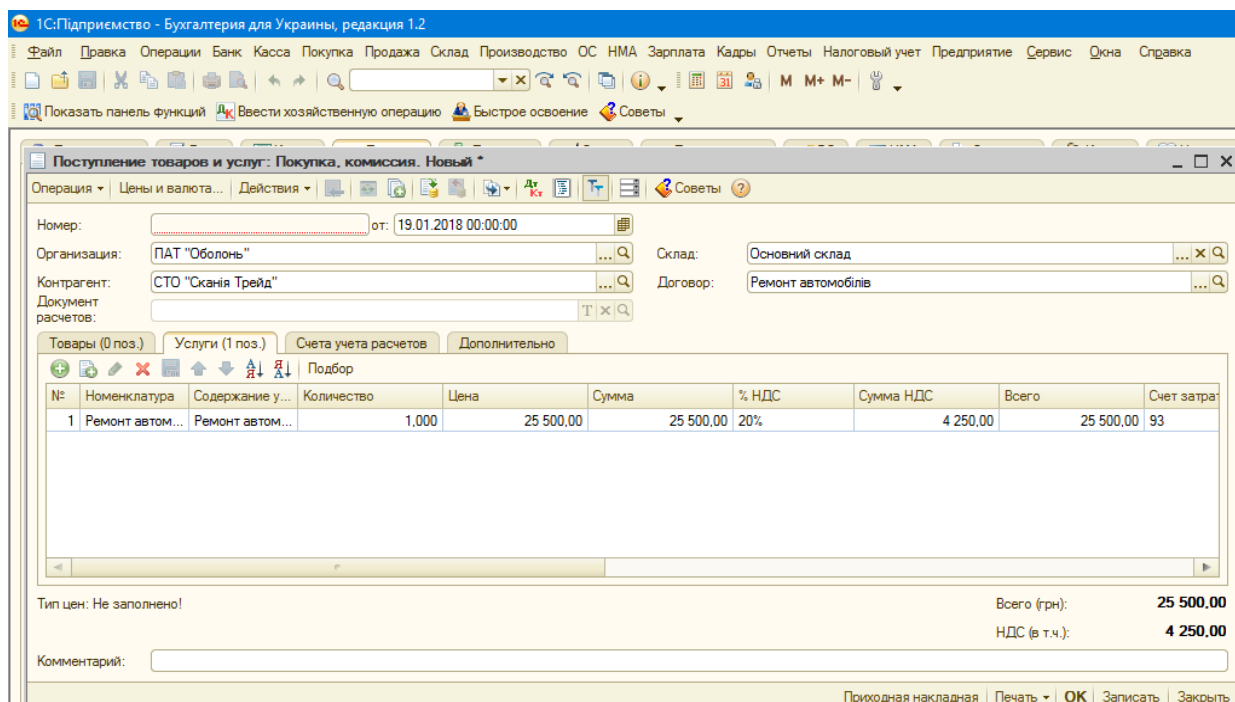

Рис.2.3.6. Формування документу «Прибуткова накладна».

Для того, щоб відобразити використання ТМЦ на господарські потреби, необхідно створити документ «Акт на списання товарів». Акт на списання товарів створюється у пункті меню «Склад», далі вибираємо «Списання товарів», натискаємо кнопку «Додати» і у відкритому вікні заповнюємо дату документу, склад, найменування матеріальних цінностей, кількість ТМЦ та рахунок списання (рис.2.3.7).

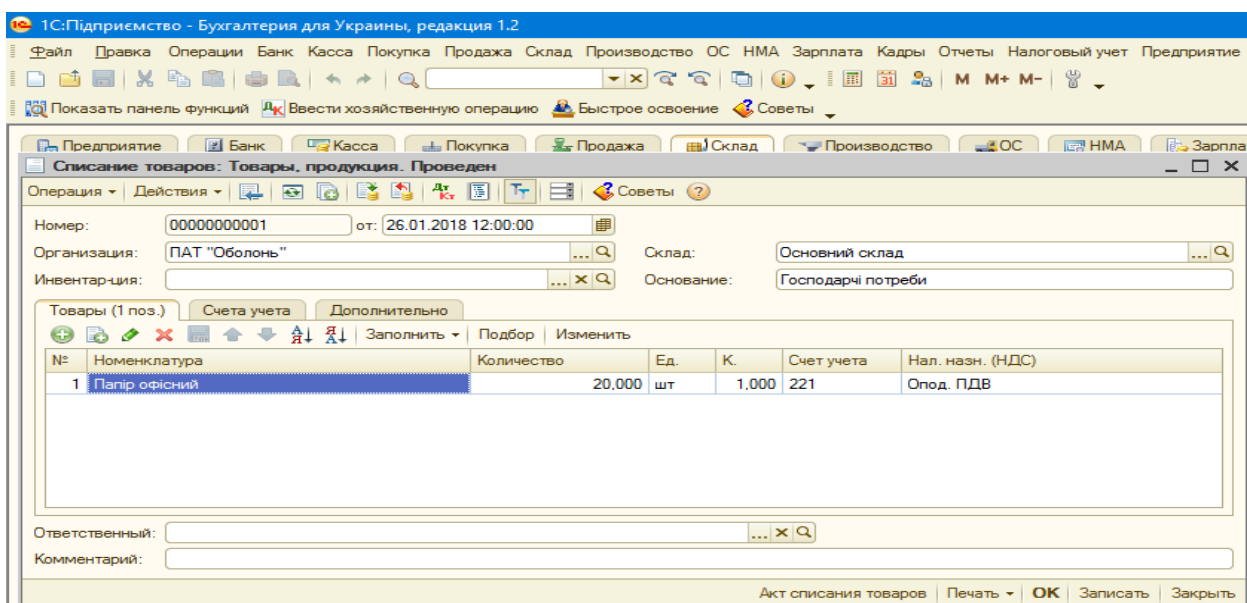

Рис.2.3.7. Створення акту списання товарів.

Після того як всі необхідні документи були проведені у розрахунковому кварталі, необхідно вибрати в головному меню пункт «Операції» потім вибрати «Регламентні операції» далі вибираємо «Закриття місяця» і натискаємо кнопку «Додати». При цьому створюється документ «Закриття місяця» (рис. 2.3.10).

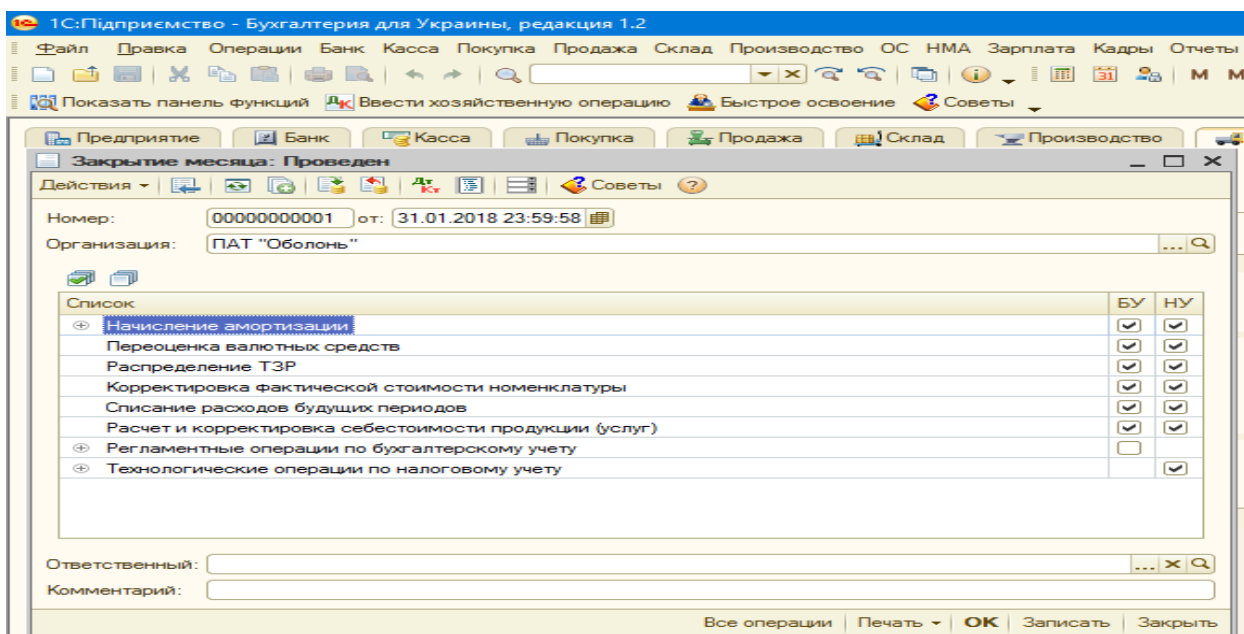

Рис.2.3.10. Закриття місяця

У «1С:Бухгалтерії» даний документ проводить більшу частину регламентних операцій як із бухгалтерського так і з податкового обліку. Даний документ містить у собі 8 блоків щодо регламентних операцій з бухгалтерського й податкового обліку. Ці блоки встановлені у порядку їх закриття, наприклад розподіл ТЗВ; нарахування амортизації; переоцінка валютних коштів; коригування фактичної вартості номенклатури; розрахунок і коригування собівартості продукції (послуг); списання витрат майбутніх періодів; регламентні операції із бухобліку; технологічні операції із податкового обліку.

Після проведення документу «Закриття місяця» необхідно створити такий документ як «Розрахунок по податку на прибуток» (рис.2.3.11). У головному меню потрібно вибрати пункт «Операції» потім «Регламентні операції» і далі обрати «Розрахунки по податку на прибуток». Даний документ використовується для розрахунку і реєстрації у системі відстрочених податкових активів (зобов'язань) згідно із П(С)БО 17 «Податок на прибуток», а також для відображення сум витрат із податку на прибуток.

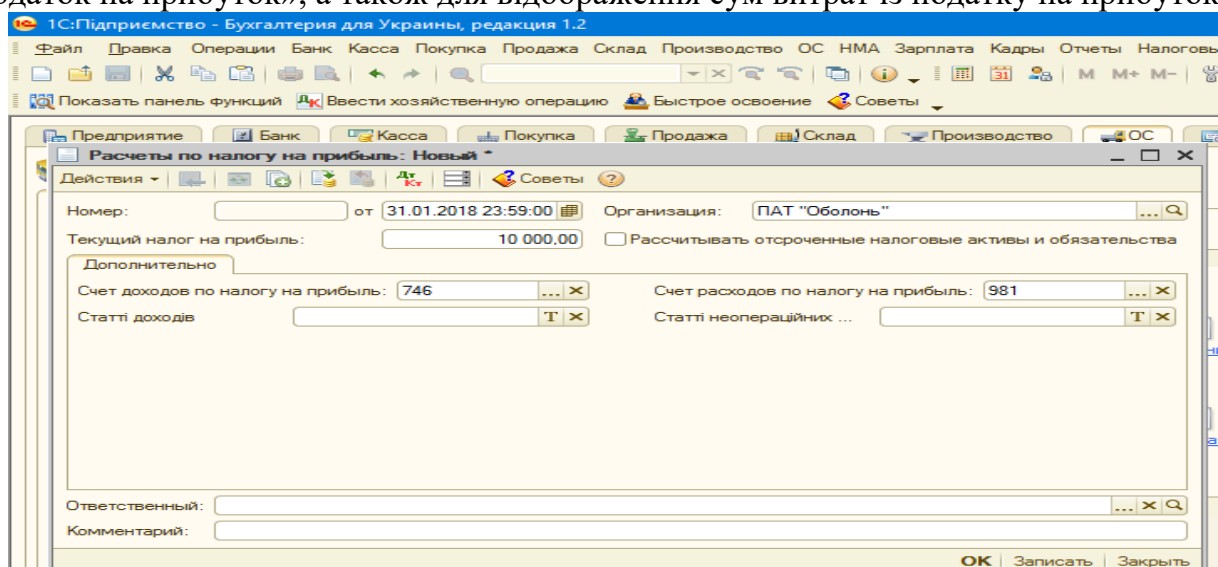

Рис.2.3.11. Розрахунки по податку на прибуток

Визначення фінансових результатів у програмі «1С:Бухгалтерії» здійснюється документом після відображення усіх господарських операцій, які впливають на доходи й витрати, включаючи закриття місяця і витрати із податку на прибуток. Для створення

документа, що відповідає за закриття фінансових результатів, у меню програми потрібно вибрати «Операції» потім «Регламентні операції» і вибрати «Визначення фінансових результатів» (рис.2.3.12).

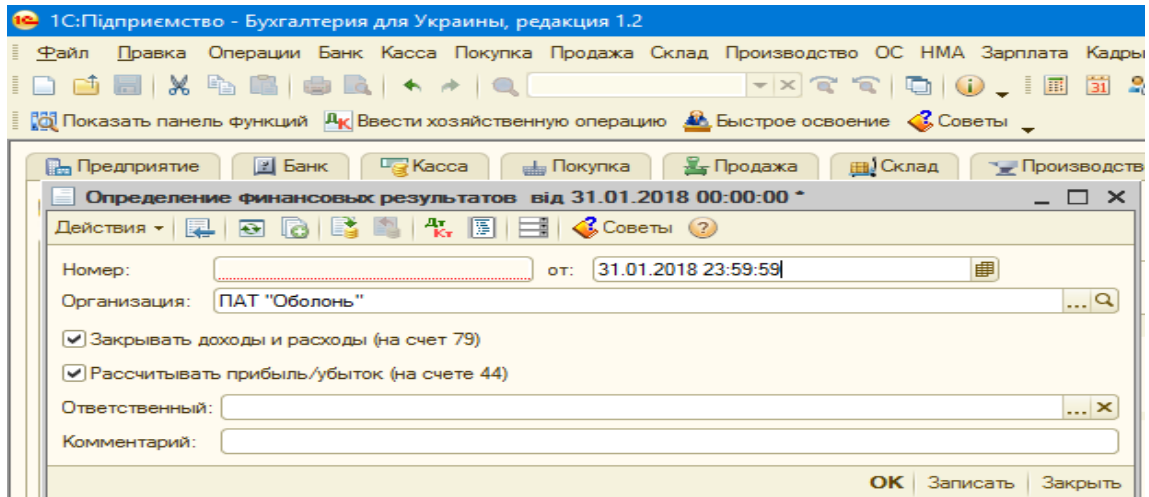

Рис.2.3.12. Визначення фінансового результату

Для формування форм звітності необхідно вибрати меню «Звіти» далі обираємо «Регламентовані звіти» і «Бухгалтерський баланс» (рис.2.3.13).

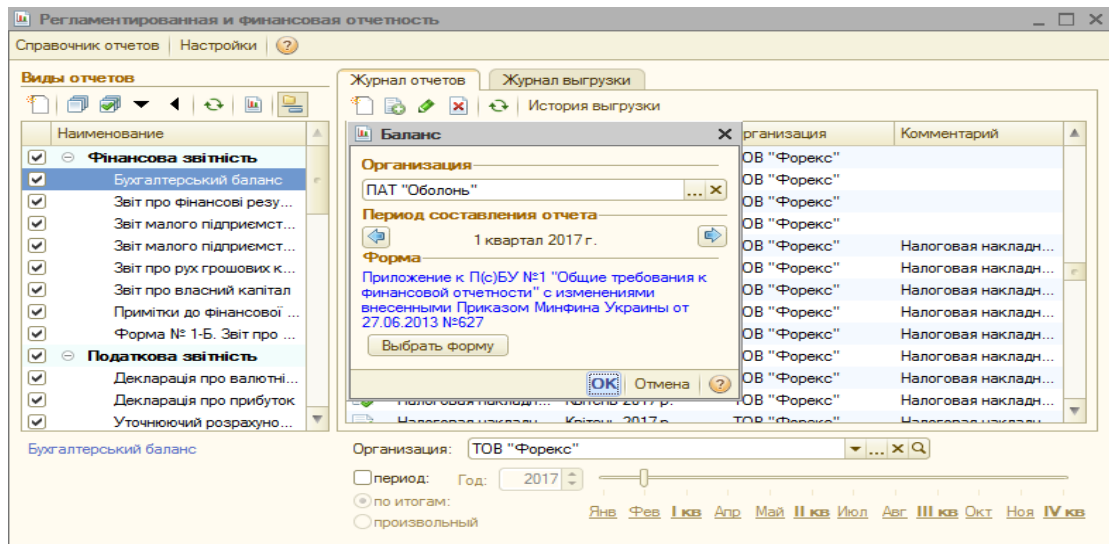

Рис. 2.3.13. Вибір регламентованої та фінансової звітності

Після вибору форми звітності «Баланс» потрібно натиснути «ОК» і натиснути «Заповнити» → «Ок».

Також у кінці звітного періоду необхідно сформуванати оборотно-сальдову відомість за місяць, яка відображає рух активів і пасивів підприємства, обсяги виробництва і реалізації. Для цього у Меню вибираємо «Звіти» потім «Оборотно-сальдова відомість», після чого необхідно обрати період з 01.01.2020 р. по 31.03.2020 р. і натискаємо «Сформувати звіт».

Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності підприємства.

3.1. Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр.

Для того щоб провести аналіз техніко-економічних показників діяльності ПрАТ «Оболонь» необхідно прийняти до уваги абсолютно всі його господарські процеси за відповідний період часу, розглянути існуючий рівень соціально-економічної ефективності, отримані виробничі та фінансові результати і виявити об'єктивні і суб'єктивні фактори, які впливають на той чи інший результативний показник.

В першу чергу потрібно провести об'єктивне й всебічне дослідження виконання встановлених планів з виробництва і реалізації продукції підприємства, далі проводиться дослідження щодо економічної ефективності використання усіх ресурсів підприємства (матеріальних, трудових, фінансових), на наступному етапі проводиться контроль щодо відповідності діяльності ПрАТ «Оболонь» принципам самоокупності та можливості самофінансування, а також виявити і оцінити усі внутрішні резерви по підвищенню ефективності діяльності в цілому та провести оцінку платоспроможності і ліквідності даного підприємства з метою встановлення й запобігання його банкрутства.

Для проведення техніко-економічного аналізу застосовуються різні методи, такі як аналітичний метод, який дозволяє розкласти об'єкт на складові частини та вивчити вплив факторів на отримані результативні показники; метод синтезу, що дозволяє з'єднати окремі частини і елементи явища в єдине ціле, чого не може забезпечити аналіз; системний підхід до вивчення економічних явищ і процесів, який вимагає охоплення всіх аспектів діяльності підприємства як системи, що, зі свого боку є складовою системи вищого порядку; комплексний підхід до аналізу економічних явищ і процесів, що передбачає вивчення їхнього взаємозв'язку і взаємозалежності, тобто розгляд усіх боків господарської діяльності підприємств.

Аналізуючи, варто враховувати, що результати господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» залежать від багатьох різноманітних факторів. Фактори це активно діючі сили, що спричиняють певні зміни у стані підприємства яке досліджується і в інших показниках, що відбивають цей стан. Деякі з них діють на розвиток підприємства позитивно, а інші перешкоджають розвитку, затримують його. У зв'язку з цим одним із завдань економічного аналізу є виявлення впливу позитивних і негативних факторів на результати виробничо-експлуатаційної діяльності підприємств і організацій міського господарства.

Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 3. Техніко-економічний аналіз діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр. та аналіз і теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності підприємства.	Номер Сторінки
Здобувач	Черчіль О.С.		21.12.20		
Науковий керівник	Соломчук Л.М.		22.12.20		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л.М.		04.02.21		

Аналіз основних техніко-економічних показників виробничо-господарської діяльності ПрАТ «Оболонь» наведено у таблиці 3.1.1.

Таблиця 3.1.1

Техніко-економічні показники виробничо-господарської діяльності
ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 рр.

№ зп	Показники	Один. вим.	2018 р.	2019 р.	Абсол. відхил.	Темп росту, %
1	Випуск продукції у діючих цінах	тис. грн.	5505003	5687483	182480	103,3
2	Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	5078764	5466148	387384	107,6
3	Чисельність ПВП	осіб	2699	2890	191	107,1
4	Фонд оплати праці	тис. грн.	448152,7	504420,6	56267,9	112,6
5	Середня річна продуктивність праці на 1 працюючого ПВП	тис. грн./особу	2039,6	1967,9	-71,7	96,5
6	Середня місячна заробітна плата	грн.	13837	14545	708	105,1
7	Середня річна вартість основних засобів	тис. грн.	5004548	4739569	-264979	94,7
8	Віддача основних засобів	грн./грн.	1,1	1,2	0,1	109,1
9	Середні річні залишки оборотних засобів	тис. грн.	1385358	1134938	-250420	81,9
10	Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	оберти	3,7	4,8	1,1	129,7
11	Середня річна вартість активів	тис. грн.	6495804,5	5983622,5	-512182	92,1
12	Власний капітал	тис. грн.	2082548	2336100	253552	112,2
13	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	4292370	4277833	-14537	99,7
14	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	коп.	84,52	78,26	-6,26	92,6
15	Матеріальні витрати	тис. грн.	3267238	3157057	-110181	96,6
16	Матеріаловіддача	грн./грн.	1,7	1,8	0,1	105,9
17	Операційні витрати	тис. грн.	5663043	5498272	-164771	97,1
18	Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	786394	1188315	401921	151,1
19	Прибуток (збиток) від операційної діяльності	тис. грн.	(128200)	219688	347888	Зрост. у 3 рази
20	Чистий прибуток (збиток)	тис. грн.	(365420)	257633	623053	Зрост. у 6 раз
21	Рентабельність (збитковість) операційної діяльності	%	(2,8)	1,2	4	-
22	Рентабельність (збитковість) власного капітал	%	(17,5)	11,0	28,5	-
23	Рентабельність (збитковість) активів	%	(5,6)	4,3	9,9	-

Оцінимо отримані техніко-економічні показники діяльності ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки. За останні два роки дане підприємство збільшує обсяги виробництва продукції, розширює асортимент (лише у 2019 році з'явилося понад 19 нових найменувань продукції), зросли обсяги експорту та нові ринки збуту за кордон. Таким чином і величина обсягу виробництва у діючих цінах у 2019 році зросла у порівнянні з 2018 роком на 182480 тис. грн., що на 3,3% більше ніж у 2018 році.

Обсяги виробництва прямо пропорційно пов'язані із чистим доходом від реалізації і відповідно собівартістю реалізованої продукції. Значення цих показників у 2019 році

також змінились. Так у 2019 році рівень чистого доходу від реалізації продукції становив 5466148 тис. грн., що на 7,6% більше ніж у 2018 році. Рівень собівартості реалізованої продукції у 2019 році на 14537 тис. грн. або на 0,3%. Така зміна обумовлена тим, що з 2018 року ПрАТ «Оболонь» почала використовувати тару з меншим об'ємом, яка має меншу вартість за одиницю продукції.

Процес виробництва на підприємстві практично на 70% автоматизований. За рахунок впровадження додаткової модернізації та переходу на комп'ютерне керування виробництвом у 2018 році відбулось скорочення кадрів на 493 особи. Але за рахунок впровадження нових видів продукції, відкриття нових цехів ситуація у 2019 році змінилась і чисельність промислово-виробничого персоналу зросла на 191 особу або на 7,1% порівняно з 2018 роком.

За рахунок зростання чисельності працюючих та підвищення рівня мінімальної заробітної плати в Україні, середня місячна заробітна плата працівників ПрАТ «Оболонь» у 2019 році збільшилась на 708 тис. грн., що на 5,1% більше ніж середня заробітна плата у 2018 році.

Базуючись на даних фінзвітності за останні два роки ф. №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» розрахована середня річна вартість основних засобів ПрАТ «Оболонь». Рівень її у 2019 році становив 4739569 тис. грн., що у порівнянні з 2018 роком менше на 264979 тис. грн., або на 5,3%. Таке зниження показника обумовлене значним зносом виробничого обладнання, тому керівництву підприємства необхідно приділити оновленню основних засобів значну увагу так як це являється одним з факторів зниження рівня продуктивності праці у 2019 році на 3,5%.

Рівень віддачі основних засобів збільшився у 2019 році на 9,1%. Це обумовлено зростанням обсягів виробництва продукції та зменшенням середньої річної вартості основних виробничих засобів.

Величина оборотних засобів ПрАТ «Оболонь» порівняно із 2018 роком скоротилась на 250420 тис. грн. На таке зменшення вплинуло скорочення суми дебіторської заборгованості за виданими авансами майже у двічі – на 45446 тис. грн. При цьому, якщо розглядати всі оборотні засоби підприємства у сукупності, то можна побачити що швидкість обертання оборотних засобів прискорилаь 1,1 оборот або на 29,7%. Це дає змогу ПрАТ «Оболонь» більш швидко вивільнити свої кошти і пустити їх знову в оборот для нарощування прибутку у майбутньому.

Зростання обсягів виробництва продукції у 2019 році та відповідно обсягів її реалізації і собівартості реалізації, не вплинуло негативно на величину витрат на одну гривню продукції. Так у 2019 році витрати на 1 гривню реалізованої продукції на ПрАТ «Оболонь» становили 78,26 копійок, що на 6,26 копійки менше ніж у 2018 році. Це обумовлено скорочення витрат на вантажні перевезення власним транспортним парком. Також, скорочення даного показника відбулось частково за рахунок скорочення величини бракованої продукції, скороченням зайвих витрат та норм витрат на виробництво одиниці продукції.

Величина матеріальні витрати ПрАТ «Оболонь» у 2019 році становили 3157057 тис. грн., а це на 4,4% менше ніж у 2018 році. Таке скорочення відбулось за рахунок скорочення працівників підприємства і як наслідок зменшення витрат на оплату праці та на соціальні заходи. Але такі зміни жодним чином не вплинули на матеріаловіддачі, рівень якої у 2019 році збільшився порівняно з 2018 роком на 5,9%, що говорить про ефективне та раціональне використання ресурсів ПрАТ «Оболонь», що в свою чергу

досягається за рахунок використання новітніх технологій виробництва та стремління до повної автоматизації процесу виробництва.

Валовий прибуток у 2019 році збільшилась на 401921 тис. грн. порівняно з 2018 роком або на 51,5%. Таке зростання вплинуло і на величину прибутку від операційної діяльності, рівень якого у 2019 році становив 219688 тис. грн., що майже у 5 раз більше порівняно із 2018 роком (у попередньому році на ПрАТ «Оболонь» був операційний збиток).

У 2018 році ПрАТ «Оболонь» мало чистий збиток в розмірі 365420 тис. грн. У 2019 році рівень даного показника значно покращився до чистого прибутку в розмірі 623053 тис. грн. Тобто, підприємство майже у 6 раз покращило свій фінансовий результат.

3.2. Теоретичні основи та практичний економічний аналіз доходів основної діяльності на ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки.

Підприємства будь-якої галузі виробництва мають повну самостійність щодо питань виробництва і реалізації продукції, до них відносяться планування та організація технологічного процесу, планування обсягів виробництва та їх фактичне виконання, структура продукції, вибір контрагентів та напрямки реалізації. Якщо підприємство правильно обрало стратегію виробництва, то обсяги випуску продукції забезпечують бажаний обсяг реалізації та прибутки, які відповідають масштабам цієї діяльності.

Головними завданнями аналізу доходів основної діяльності є [23, 37]:

- аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції;
- вивчення факторів впливу на обсяги виробництва продукції;
- вивчення обсягу, складових частин та динаміки доходів основної діяльності підприємства;
- пошук шляхів формування прибутку і проведення аналізу їх тенденцій та характер впливу на прибуток підприємства;
- дослідження майбутніх напрямів розподілення прибутку підприємства;
- обчислення впливу факторів на дохід від реалізації;
- пошук резервів збільшення доходів основної діяльності та розробка заходів, що є необхідними для використання знайдених резервів.

Джерела інформації для проведення економічного аналізу доходів від основної діяльності підприємства відображено у таблиці 3.2.1. В першу чергу це первинні документи бухгалтерського обліку, облікові регістри, дані рахунків бухобліку, фінансова та статистична звітність підприємства та інші джерела у вигляді різних видів спостережень.

Оперативний аналіз доходів основної діяльності проводиться за інформацією на рахунках класу 7 «Доходи і результати діяльності», класу 8 «Витрати за елементами», класу 9 «Витрати діяльності».

Прогнозний аналіз доходів основної діяльності здійснюється на основі показників бізнес-плану підприємства (фінансового плану), внутрішньої управлінської звітності, матеріалів маркетингових досліджень тощо.

Таблиця 3.2.1

Джерела інформації, що використовуються для проведення економічного аналізу доходів основної діяльності [25, 37]

№ зп	Група	Джерела інформації
1	2	3
1	Первинні документи	Розрахунки та довідки бухгалтерії, накладні, рахунки, товарно-транспортні накладні тощо
2	Облікові	Журнали 6 і 7
3	Дані рахунків бухгалтерського обліку	44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)", рахунки класів 7 "Доходи і результати діяльності", 8 "Витрати за елементами", 9 "Витрати діяльності"
4	Фінансова звітність	Ф.№ 1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан)", ф. №2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)", ф. № 3 "Звіт про рух грошових коштів", ф. № 4 "Звіт про власний капітал", ф. № 5 "Примітки до річної фінансової звітності"
5	Податкова звітність	Декларація про податок на прибуток підприємства
6	Статистична звітність	Ф. № 1 "Звіт про основні показники діяльності підприємства, ф. № 1-Б "Звіт про фінансові результати, дебіторську та кредиторську заборгованість", ф. № 1-ПП "Звіт про суми отриманих пільг з оподаткування в розрізі окремих видів податків і пільг з кожного виду податку", ф. № 22 - послуги "Звіт про обсяг реалізації платних послуг населенню", ф. № 2-Б "Звіт про випуск, реалізацію та обіг цінних паперів"
7	Інші джерела	Бізнес-план, фінансовий план, управлінська (внутрішня) звітність, матеріали маркетингових досліджень, матеріали ревізій або аудиторських перевірок, результати попередніх аналітичних досліджень тощо

Так як дохід від основної діяльності займає найбільшу питому вагу серед усіх доходів підприємства і входить до нього дохід отриманий від реалізації готової продукції, товарів, наданих послуг або виконаних робіт, то на початку проведемо аналіз саме доходів від реалізації продукції.

Обсяг виробництва являється вихідним показником для проведення розрахунків, які використовуються у практиці обліку, аналізу і планування, а також звітності за різні проміжки часу (місяць, квартал, рік, зміну). Він являється базою для визначення планових й звітних показників щодо ефективності використання ресурсів підприємства, наприклад для визначення рівня продуктивності праці, віддачі основних засобів, матеріаловіддачі, собівартості та величини прибутку.

Зростання обсягів виробництва продукції являється одним з головних факторів виходу із економічної кризи підприємства, а тому повинен забезпечуватися інтенсифікацією щодо використання його виробничих ресурсів за рахунок впровадження досягнень науково-технічного прогресу. Таким чином, при проведенні аналізу обсягів виробництва та впливу факторів на нього особливу увагу необхідно приділити дослідженню впливу екстенсивних і інтенсивних факторів на приріст обсягу продукції.

Екстенсивний (об'ємний) фактор виробництва характеризує зміну чисельності працівників підприємства, зміни що відбуваються у структурі основних засобів, рівень матеріальних витрат [2]54].

Інтенсивні фактори виробництва – це показники, які отримують шляхом спеціальних розрахунків, наприклад до них можна віднести рівень продуктивності праці одного працівника, віддача основних засобів, рівень матеріаловіддачі. У процесі

проведення економічного аналізу визначається питома вага приросту обсягу продукції за рахунок впливу екстенсивних і одночасно інтенсивних факторів. Якщо така питома вага впливу відповідних інтенсивних факторів переважає, то це говорить про те, що дане підприємство має інтенсивний шлях розвитку. Вплив факторів на результативний показник проводять за спеціальними факторними моделями використовуючи при цьому способи детермінованого аналізу [25].

Для проведення факторного аналізу обсягів виробництва на практиці доцільно використовувати такі факторні моделі:

1. Вплив зміни трудових факторів на зміну обсягу виробництва продукції:

$$ВП_T = ПП * K_{ПВП}, \quad (3.2.1)$$

де ПП – продуктивність праці, тис.грн./особу; $K_{ПВП}$ – чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб.

2. Вплив зміни факторів засобів праці та їх використання:

$$ВП_{ОВЗ} = ОВЗ * ФВ, \quad (3.2.2)$$

де $ВП_{ОВЗ}$ – середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.; ФВ – фондвіддача, грн/грн.

3. Вплив зміни предметів праці та їх використання:

$$ВП_M = МВ * М, \quad (3.2.3)$$

де МВ – матеріаловіддача, грн/грн; М – вартість матеріальних витрат, тис. грн.

Методика проведення факторного аналізу та необхідні для цього показники відображено у таблиці 3.2.2.

Таблиця 3.2.2

Макет таблиці для проведення факторного аналізу обсягів продукції [37]

№ п/п	Показники	Минулий рік	Звітний рік	Абс. відх., +/-
A	B	C	D	E
1.	Обсяг виробництва у діючих цінах, тис. грн.	Ф.1– Підприємство р.810	Ф1–П р.810	1D–1C
2.	Продуктивність праці, тис.грн./особу	1C/3C	1D/3D	2D–2C
3.	Чисельність промислово-виробничого персоналу, осіб	ф.1–П р.829	ф.1–П р.829	3D– 3C
4.	Середня річна вартість основних засобів, тис. грн.	Ф.1 р.1010	Ф.1 р.1010	4D– 4C
5.	Віддача основних засобів, грн/грн.	1C/4C	1D/4D	5D–5C
6.	Вартість матеріальних витрат, тис. грн.	Ф.2,р.2500	Ф.2,р.2500	6D– 6C
7.	Матеріаловіддача, грн./грн.	1C/6C	1D/6D	7D–7C

На базі макету таблиці 3.2.2 проведемо необхідні розрахунки і визначимо вплив факторів на обсяги виробництва ПрАТ «Оболонь» за останні два роки (табл. 3.2.3)

Таблиця 3.2.2

Аналізу обсягів виробництва продукції ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки

№ п/п	Показники	2018 рік	2019 рік	Абс. відх., +/-
А	Б	В	Г	Д
1.	Обсяг виробництва у діючих цінах, тис. грн.	5505003	5687583	182480
2.	Продуктивність праці, тис.грн./особу	2039,6	1967,9	-71,7
3.	Чисельність працівників, осіб	2699	2890	191
4.	Середня річна вартість основних засобів, тис. грн.	5004548	4739569	-264979
5.	Віддача основних засобів, грн/грн.	1,1	1,2	0,1
6.	Вартість матеріальних витрат, тис. грн.	3267238	3157057	-110181
7.	Матеріаловіддача, грн./грн.	1,7	1,8	0,1

За даними таблиці 3.2.2 проведемо факторний аналіз динаміки обсягів виробництва ПрАТ «Оболонь» за два останні роки:

1. Динаміка обсягів виробництва за рахунок зміни:

➤ чисельності працівників підприємства

$$\Delta ВПч = \Delta Кпвп * ПП0 = 191 * 2039,6 = 389563,6 \text{ тис. грн.}$$

➤ продуктивності праці:

$$\Delta ВПпп = \Delta ПП * Кпвп1 = -71,7 * 2890 = -207213 \text{ тис. грн.}$$

Таким чином, за рахунок зростання чисельності працюючих обсяги виробництва продукції на ПрАТ «Оболонь» у 2019 році збільшились порівняно з 2018 роком на 389563,6 тис. грн., а за рахунок зменшення рівня продуктивності праці на 71,7 тис. грн, обсяг виробництва скоротився на 207213 тис. грн.

2. Динаміка обсягів виробництва за рахунок зміни факторів засобів праці та їх використання, тобто за рахунок зміни:

➤ середньорічної вартості основних засобів:

$$\Delta ВПовз = \Phi В0 * \Delta ОВЗ = 1,1 * (-264979) = -291476,9 \text{ тис. грн.}$$

➤ ефективності використання основних засобів:

$$\Delta ВПфв = ОВЗ1 * \Delta ФВ = 4739569 * 0,1 = 473956,9 \text{ тис. грн.}$$

Виходячи з отриманих результатів, видно, що за рахунок зменшення вартості основних засобів обсяг виробництва скоротився на 291476,9 тис. грн., а за рахунок більш ефективного використання основних засобів ПрАТ «Оболонь» обсяги виробництва у 2019 році зросли на 473956,9 тис. грн.

3. Динаміка обсягів виробництва за рахунок впливу зміни предметів праці та їх ефективного використання, тобто динаміки обсягу виробництва за рахунок зміни:

➤ матеріальних витрат:

$$\Delta ВПм = \Delta М * МВ0 = -110181 * 1,7 = -187307,7 \text{ тис. грн.}$$

➤ ефективності використання матеріалів:

$$\Delta ВПмв = М1 * \Delta МВ = 0,1 * 3267238 = 326723,8 \text{ тис. грн.}$$

Можна зробити висновки, що у 2019 році порівняно із 2018 роком на ПрАТ «Оболонь» за рахунок скорочення матеріальних витрат обсяг виробництва зменшився на 187307,7 тис. грн., а за рахунок покращення ефективності матеріалів підприємства обсяг виробництва зріс на 326723,8 тис. грн.

Для проведення економічного аналізу обсягів виробництва і реалізації продукції необхідно побудувати аналітичну таблицю 3.2.3, яка в свою чергу заповнюється на базі даних статистичної звітності ф. № 1-П [23, 37].

Таблиця 3.2.3

Макет таблиці для проведення економічного аналізу обсягів виробленої і реалізованої продукції

Рік	Обсяг виробленої продукції тис.грн.	Темпи росту,%		Темп приросту	Обсяг реалізованої продукції, тис. грн	Темпи росту,%		Темп приросту
		Базисні	Ланцюгові			Базисні	Ланцюгові	
A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	ф. № 1-П	100,00	-	-	ф. № 1-П	100,00	-	-
2	ф. № 1-П	B2/C1* 100	B2/B1* 100	D2-C2	ф. № 1-П	F2/G1* 100	F2/F1* 100	H2-G2
3	ф. № 1-П	B3/C1* 100	B3/B2* 100	D3-C3	ф. № 1-П	F3/G1* 100	F3/F2* 100	H3-G3
Σ	B1+B2+B3	-	-	-	F1+F2+F3	-	-	-

Для проведення такого аналізу по ПрАТ «Оболонь», побудуємо додаткову таблицю на базі макету (табл. 3.2.4).

Таблиця 3.2.4

Аналіз обсягів виробленої і реалізованої продукції на ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки

Рік	Обсяг виробленої продукції тис.грн.	Темпи росту,%		Темп приросту	Обсяг реалізованої продукції, тис. грн	Темпи росту,%		Темп приросту
		Базисні	Ланцюгові			Базисні	Ланцюгові	
A	B	C	D	E	F	G	H	I
2017	5243650	-	-	-	4956213	-	-	-
2018	5505003	104,9	104,9	4,9	5078764	102,5	102,5	2,5
2019	5687583	108,5	103,3	3,3	5466148	110,3	107,6	7,6
Σ	16436236	-	-	-		-	-	-

Середньорічний темп приросту обсягу випущеної продукції
 $\sqrt[2]{1,049} * 1,085 * 100 = 103,3\%$

Середньорічний темп приросту обсягу реалізованої продукції
 $\sqrt[4]{1,025} * 1,103 * 100 = 103,1\%$

Провівши аналіз динаміки щодо обсягів виробленої та реалізованої продукції ПрАТ «Оболонь» за останні три роки, можна зробити висновок, що темп росту обсягу виробництва продукції за базисними показниками постійно зростає у динаміці, так само відбувалось і з обсягами реалізації відповідно. Це говорить про те, що дане підприємство збільшує ринки збуту, має нових контрагентів, розширяє асортиментну лінійку щодо виробництва продукції, а це в свою чергу має позитивний вплив на обсяги реалізації продукції даного підприємства і як наслідок зростання доходів основної діяльності.

Середньорічні темпи приросту як по обсягу виробництва так і по обсягу реалізації практично однакові, що говорить про те, що дане підприємство вибрало правильну стратегію щодо власного розширення та покращенню фінансових результатів від основної діяльності.

На наступному етапі економічного аналізу доходів основної діяльності необхідно провести аналіз складу, структури та їх динаміки. Для такого аналізу необхідно розглянути структуру не тільки доходів підприємства але й структуру його витрат, які були ним понесені для отримання цих доходів, так як в процесі їх порівняння визначаються фінансові результати. Саме аналіз структури доходів основної діяльності та витрат, а також їх динаміки, говорить про те доцільність здійснення витрат порівняно із отриманими доходами.

Для визначення суми чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), потрібно від нього відняти суму ПДВ і суму акцизного збору, так як вони не є заслугою підприємства та йому не належать.

Методика проведення аналізу структури доходів, витрат і фінансових результатів проводять за даними ф. №2 «Звіт про фінансові результати» (табл. 3.2.5) [37].

Таблиця 3.2.5

Макет таблиці економічного аналізу структури доходів підприємства

№ зп	Показники	Базисний рік		Звітний рік		Відхилення		
		Сума, тис. грн..	Питома вага, %	Сума, тис. грн..	Питома вага, %	Абсол. Δ ±	%	Пункт. структ.
	A	B	C	D	E	F	G	J
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Форма 2 р. 2000 гр.4	1C/7C· 100	Форма 2 р. 2000 гр.3	1D/7D· 100	1D-1B	1D/1B· 100	1E-1C
2	Інші операційні доходи	Форма 2 р. 2120 гр.4	2C/7C· 100	Форма 2 р. 2120 гр.3	2D/7D· 100	1D-1B	2D/2B· 100	2E-2C
3	Дохід від участі в капіталі	Форма 2 р. 2200 гр.4	3C/7C· 100	Форма 2 р. 2200 гр.3	3D/7D· 100	1D-1B	3D/3B· 100	3E-3C
4	Інші фінансові доходи	Форма 2 р. 2220 гр.4	4C/7C· 100	Форма 2 р. 2220 гр.3	4D/7D· 100	1D-1B	4D/4B· 100	4E-4C
5	Інші доходи	Форма 2 р. 2240 гр.4	5C/7C· 100	Форма 2 р. 2240 гр.3	5D/7D· 100	1D-1B	5D/5B· 100	5E-5C
6	Разом	1B+...+6B	100	1D+...+6D	100	6D-6B	6D/6B· 100	-

Практичний аналіз структури доходів ПрАТ «Оболонь» проведено у аналітичній таблиці 3.2.6.

Таблиця 3.2.6

Аналізу структури доходів ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки.

Показники	2018 рік	2019 рік	Відхилення
-----------	----------	----------	------------

№ зп		Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн..	Питома вага, %	Абсол. $\Delta \pm$	%	Пункт. структ.
	А	В	С	Д	Е	Ф	Г	Ж
1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	5078764	96,5	5466148	94,5	387384	107,6	-2,0
2	Інші операційні доходи	85301	1,5	62681	1,1	-22620	73,5	-0,4
3	Дохід від участі в капіталі	90188	1,6	39058	0,6	-51130	43,3	-1,0
4	Інші фінансові доходи	4259	0,1	280	0,1	-3979	6,6	0
5	Інші доходи	6725	0,2	216198	3,7	209473	Збільш. у 32 рази	3,5
6	Разом	5265237	100	5784365	100	519128	109,8	-

Як видно за даними таблиці найбільшу питому вагу серед усіх видів доходів займають доходи отримані ПрАТ «Оболонь» від основної діяльності. Їх величина у 2019 році становила 5466148 тис. грн. або 94,5% всіх доходів, що на 387384 тис. грн. більше ніж у 2018 році. У 2019 році питома вага доходів від реалізації продукції зменшилась на 2%, але величина інших доходів у 2019 році зросла у 32 рази.

Динаміку доходів ПрАТ «Оболонь» відобразимо наочно на рисунку 3.2.1.

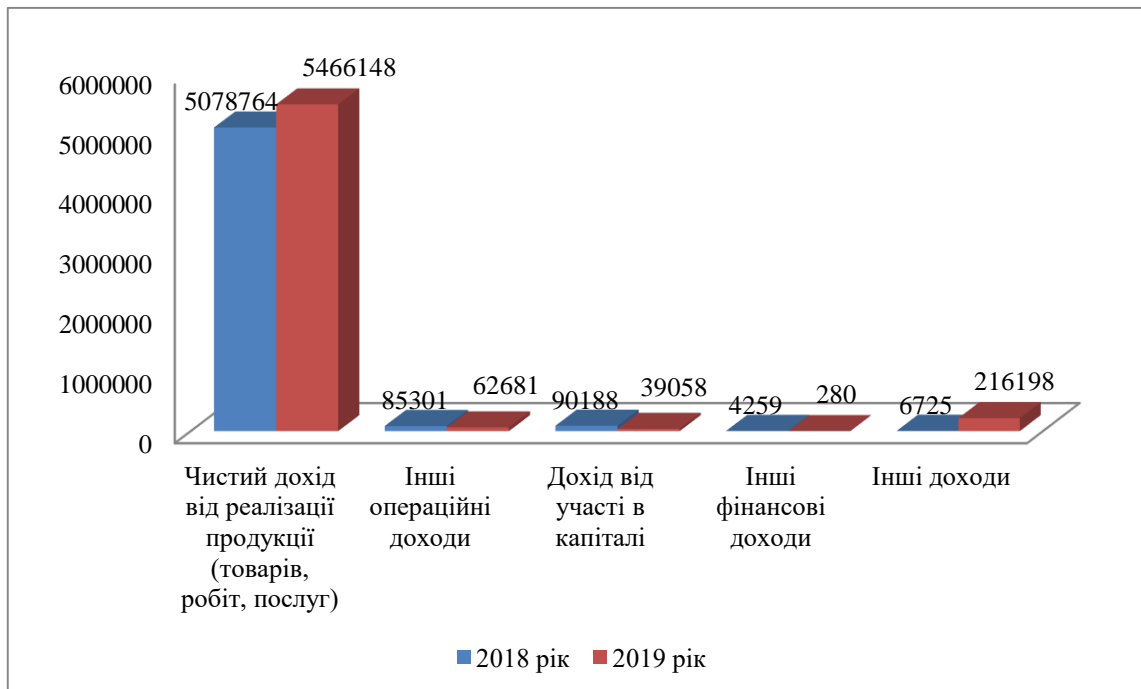

Рис. 3.2.1 Динаміка доходів ПрАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки.

3.1. Теоретичні основи аудиту доходів основної діяльності.

Аудит доходів основної діяльності та фінансових результатів є найбільш відповідальною ділянкою роботи аудитора, так як у даних об'єктах контролю органічно синтезовано усі аспекти здійснення виробничої та фінансово-господарської діяльності.

Метою будь-якого підприємства є отримання прибутку, тобто суми на яку доходи перевищують понесені для їх отримання витрати. Величина доходів суттєва впливає на величину прибутку у зростання якого зацікавлені усі суб'єкти підприємницької діяльності. Тому результати проведення контролю доходів від основної діяльності та отриманих фінансових результатів, у першу чергу, необхідні власникам підприємства, які потребують наявності об'єктивної та достовірної інформації про діяльність підприємства і яка, в свою чергу, є цінною для визначення і подальшого впровадження стратегії розвитку даного підприємства.

Основна мета аудиту доходів від основної діяльності є встановлення достовірності, правдивості та законності відображення доходів від основної діяльності у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства [33].

Основними завданнями щодо аудиту доходів основної діяльності підприємства є:

1. Перевірка відповідності облікової політики підприємства щодо обліку доходів основної діяльності нормам діючого законодавства України.
2. Оцінка ефективності внутрішнього контролю доходів та фінансових результатів за напрямками діяльності підприємства (здійснюється шляхом проведення тестування).
3. Перевірка реальності і достовірності операцій із реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг (така перевірка здійснюється вибірково).
4. Аудит повноти сформованих підприємством доходів від основної діяльності згідно П(С)БО 15 «Дохід» і Методичних рекомендацій.
5. Оцінка виконання договірних зобов'язань підприємством.
6. Аудит достовірності відображених даних про дохід від реалізації готової продукції, товарів, виконаних робіт або наданих послуг. Така перевірка здійснюється шляхом перевірки нормативних актів, про порядок визначення залікової маси та якості продукції, а також відповідних первинних документів, наприклад, товарно-транспортних накладних, журналів обліку готової і реалізованої продукції, актів виконаних робіт та інших документів), та реалізаційних цін, які зазначені у договорі.
7. Аудит відповідності указаних в облікових регістрах сум й періодів, до яких вони відносяться відповідним первинним документам, таким як прибутковим ордерам, накладним, податковим накладним, рахункам-фактурам, банківським випискам та іншим документам. При цьому також перевіряється наявність у документах всіх необхідних реквізитів (дата складання документу, назва підприємства і всі характеризуючі його реквізити, господарська операція, одиниця виміру, посадові особи та їх підписи).
8. Перевірка відповідності сум, які зазначені у рахунках-фактурах, прибуткових накладних, видаткових накладних сумам, що зазначені у банківських виписках.
9. Аудит правильності віднесення доходів основного періоду до того періоду, у якому вони були отримані, а також порівняння даних первинних документів із даними бухгалтерських записів.
10. Перевірка стану наявної кредиторської заборгованості за встановленими критеріями, а також правильність оцінки такої заборгованості і визначення суми доходів від списання такої кредиторської заборгованості.
11. Оцінка наявного стану щодо внутрішнього контролю й аудиту за іншими доходами операційної діяльності.

12. Перевірка правильності відображення господарських операцій із реалізації готової продукції, товарів, виконаних робіт і наданих послуг. У ході такої аудиторської перевірки необхідно встановити санкціонованість операцій із реалізації продукції, робіт, послуг, повноти та своєчасності відображення таких операцій на відповідних субрахунках: 701 "Дохід від реалізації готової продукції", 702 "Дохід від реалізації товарів", 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг", 704 "Вирахування з доходу". Також аудитор повинен встановити достовірність списання доходу від основної діяльності підприємства в кінці звітного періоду на субрахунок 791 "Результат операційної діяльності". Перевірку правильності щодо визначення фінансових результатів від основної діяльності потрібно проводити за видами продукції (робіт, послуг) та в цілому по підприємству.

13. Перевірка операцій із реалізації продукції та послуг за готівку працівникам підприємства. При цьому аудитор повинен вивчити записи в накладних, журналах реєстрації, дорожніх листках, нарядах на відрядну роботу, касовій книзі.

Основні первинні документи при проведенні аудиту доходів від основної діяльності відображені на рисунку 3.3.1.

Рис. 3.3.1. Основні первинні документи при проведенні аудиту доходів від основної діяльності [33, 40].

Послідовність проведення аудиту доходів основної діяльності відображено на рисунку 3.3.2.

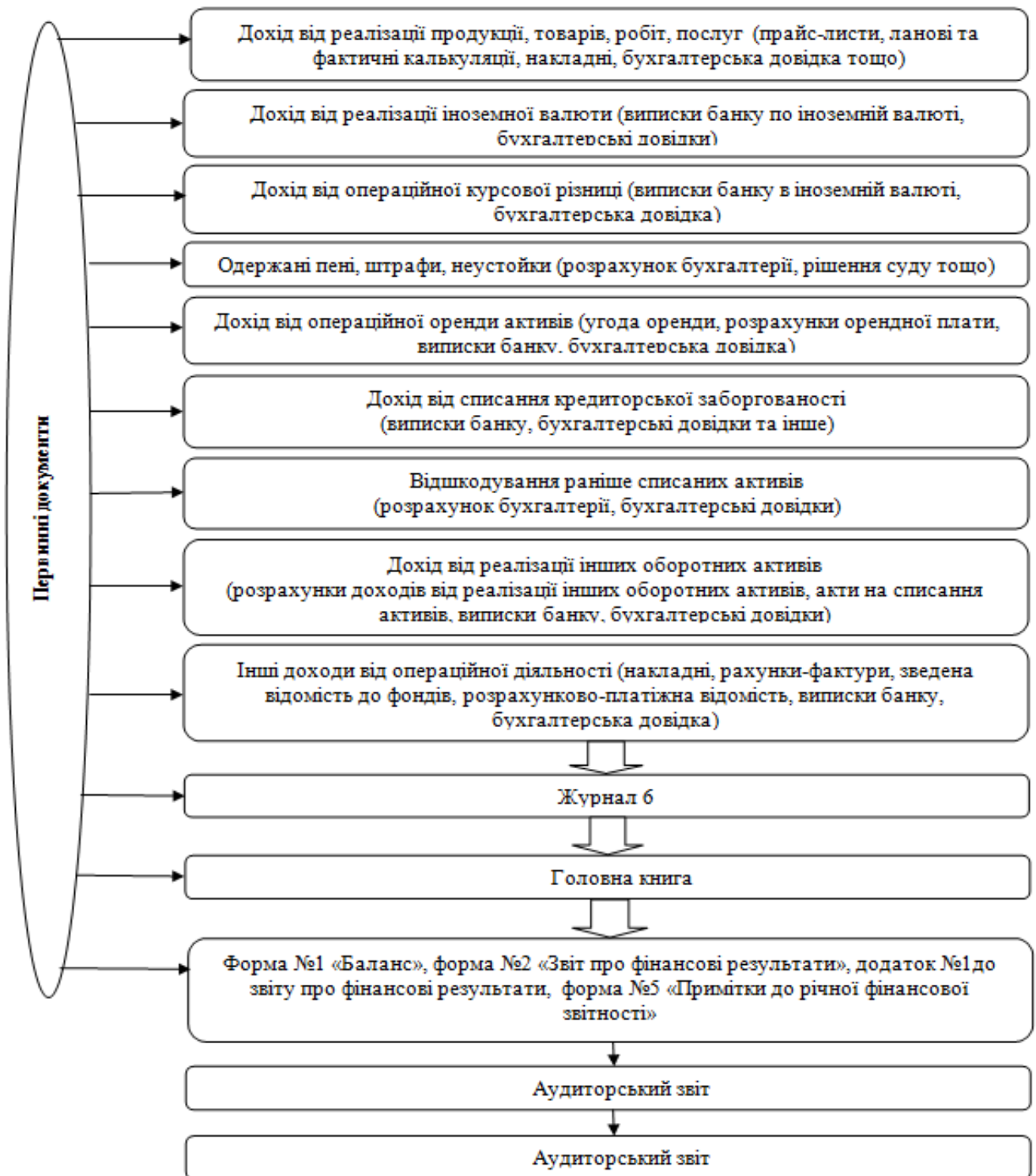

Рис. 3.3.2. Послідовність аудиту доходів від основної діяльності [40]

При проведенні аудиту доходів основної діяльності підприємства аудитор повинен одержати також достатні і відповідні аудиторські докази, для того щоб мати змогу сформулювати обґрунтовані висновки, на яких ґрунтуватиметься думка аудитора. Згідно МСА 500 аудиторські докази – це вся інформація, яка використовується аудитором для формулювання висновків, на яких і ґрунтується його аудиторська думка. До аудиторських доказів належать первинні документи підприємства, облікові записи, які є підставою для складання фінансової звітності та підтверджена інформація з інших джерел.

Об'єкти аудиту доходів основної діяльності відображено на рисунку 3.3.3.

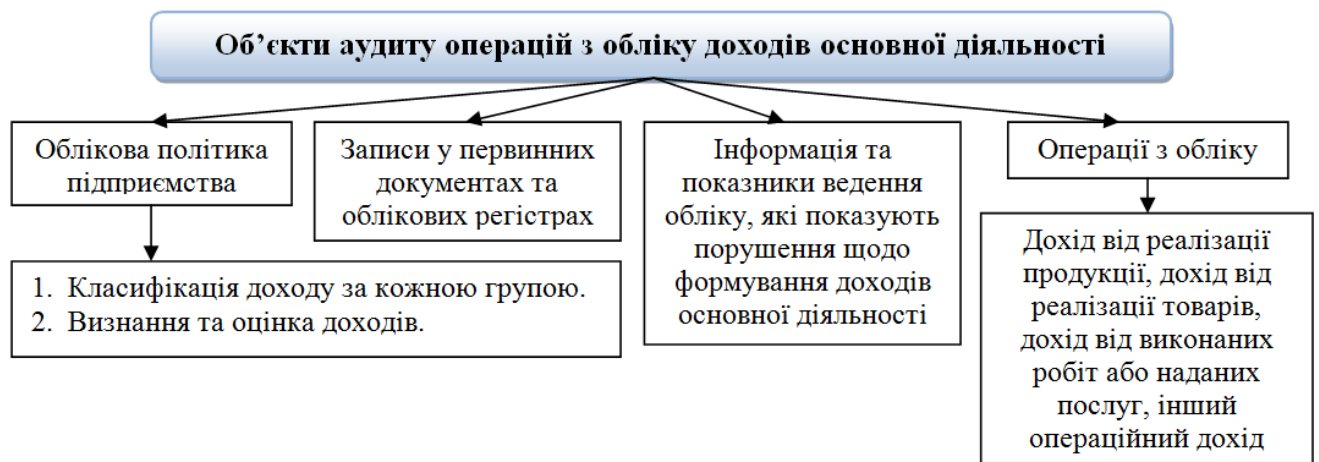

Рис. 3.3.3. Об'єкти аудиту доходів основної діяльності [33, 40].

Стратегія проведення аудиту доходів розробляється виходячи із норм МСА 300 "Планування". На підготовчій стадії аудиту необхідно оцінити систему внутрішнього контролю підприємства. *Перший етап аудиторської перевірки* - оцінка ефективності організації системи внутрішнього контролю та складання плану аудиту, які здійснено та узагальнено в двох окремих таблицях: тест внутрішнього контролю (табл. 3.3.1).

Таблиця 3.3.1

Тест внутрішнього контролю аудиту доходів підприємства

№	Зміст	Варіанти відповіді			Примітки
		Так	Ні	Інформація відсутня	
1.	Чи проводиться на підприємстві класифікація доходів згідно П(С)БО 15 "Дохід"	Так			
2.	Чи ведеться окремо облік різних видів доходів	Так			
3.	Чи існують особи, які відповідають за повноту і своєчасність відвантаження товарів, робіт та послуг	Так			
4.	Хто розробляє та затверджує цінову політику:	Так			Адміністративний директор
5.	Хто дає дозвіл на реалізацію продукції (робіт, послуг):	Так			Головний директор
6.	Чи погоджується із головним бухгалтером реалізація готової продукції, виконаних робіт і послуг, боржникам підприємства	Так			
7.	Хто приймає рішення про реалізацію продукції (робіт, послуг) пов'язаним особам	Так			Головний директор
8.	Чи звіряються рахунки-фактури з затвердженими законодавчими нормами і документами з реалізації продукції (товарів)	Так			
9.	Чи звіряються дані аналітичного обліку по формуванню доходів:	Так			
	- з головною книгою;				
	- з журналами-ордерами				

Оцінивши систему внутрішнього контролю на підприємстві, аудитор переходить до планування аудиту, кінцевим результатом якого є складання плану аудиту, який наведений у таблиці 3.3.2. Програма аудиту доходів підприємства містить перелік питань за окремими темами і видами і напрямками очікуваних робіт, що підлягають перевірці під час проведення аудиту доходів підприємства:

1. Види аудиторських процедур.
2. Період проведення аудиторської перевірки.
  - 2.1. Кількість людино-годин, необхідних для проведення аудиту.
3. Запланований аудиторський ризик.
  - 3.1. Рівень суттєвості виявлених помилок.

Таблиця 3.3.2.

План аудиторської перевірки доходів від основної діяльності

№	Перелік аудиторських процедур
1	2
1.	Перевірка відповідності облікової політики щодо обліку доходів нормам діючого законодавства
2.	Перевірка правильності класифікації доходів за видами діяльності і звітними періодами
3.	Перевірка первинних документів з обліку доходів
4.	Перевірка визнання і розрахунку доходів від реалізації
5.	Перевірка визнання і розрахунку доходів від іншої операційної діяльності
6.	Перевірка відповідності даних синтетичного і аналітичного обліку по рахункам класу 7
7.	Формулювання висновків за результатами аудиту

На наступному етапі аудитор складає програму аудиту доходів від основної діяльності (табл. 3.3.3.)

Таблиця 3.3.3

Програма аудиту доходів від основної діяльності.

Мета аудиту доходів основної діяльності:

1. Перевірка доходів, що були одержані у звітному періоді за результатом існуючих операцій у процесі звичайної діяльності.
2. Перевірка правильності відображених доходів основної діяльності у звітності, а також чи відповідають вони виставленим рахункам-фактурам за відвантажену продукцію, товари, виконані роботи або надані послуги.
3. Перевірка правильності відображення доходів у звітному періоді.
4. Перевірка правильного розкриття доходів основної діяльності у примітках до річної звітності підприємства.

№ зп	Питання перевірки	Процедури	Документи	Спосіб
1	2	3	4	5
1	Вивчення умов надходження доходів	Перевірка документів та опитування	Наказ про облікову політику	Суцільний
2	Перевірка дотримання політики господарюючого суб'єкта щодо надання кредитів покупцям, перевірка замовлень на продаж, процедур доставки та ціноутворення	Перевірка документів, співставлення	Книга реєстрації замовлень, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, прайс-листи, номенклатура цін	Суцільний

1	2	3	4	5
3	Перевірка доходів від реалізації продукції	Перевірка документів, співставлення	Акти приймання-передачі виконаних робіт та наданих послуг, вимоги-накладні, лімітно-забірні картки, подорожні листи, калькуляційні відомості, рахунки-фактури, договори купівлі-продажу, товарно-транспортні накладні, платіжні вимоги, виписки банку, розрахунки бухгалтерії	Вибірковий
4	Перевірка правильності класифікації, оцінки та умов визнання доходів	Перевірка документів, співставлення	Розрахунки бухгалтерії	Вибірковий
5	Перевірка на співвідношення ціни реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг з преїскурантною ціною	Перевірка документів, співставлення, слідкування	Преїскуранти, калькуляційні картки, розрахунки бухгалтерії, накладні, акти виконаних робіт	Вибірковий
6	Перевірка наявності дозволів на здійснення операцій із продажу, повноти виписки рахунків-фактур, касових надходжень, звірка кількості відвантаженої продукції за даними складського обліку, правильності відображення всіх реально здійснених операцій з продажу на рахунках бухгалтерського обліку	Хронологічна перевірка документів, співставлення	Книга реєстрації рахунків-фактур, касова книга, книги складського обліку, накладні на відвантаження продукції, товарно-транспортні накладні, реєстри бухгалтерського обліку, Головна книга	Суцільний
7	Перевірка достовірності відображення сум від реалізації продукції	Перевірка документів, співставлення	Реєстри бухгалтерського обліку, акти приймання, товарно-транспортні накладні	Вибірковий
8	Перевірка достовірності відображення сум від реалізації продукції	Перевірка документів, співставлення	Реєстри бухгалтерського обліку, акти приймання, товарно-транспортні накладні	Вибірковий
9	Аналіз платежів, отриманих від замовників в погашення дебіторської заборгованості безготівковим розрахунком	Хронологічна перевірка документів, співставлення	Журнал з обліку дебіторської заборгованості, банківські виписки	Суцільний
10	Перевірка повноти обліку реалізації продукції	Перевірка документів, співставлення,	Товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, реєстри	Вибірковий

1	2	3	4	5
		аналіз порядкової нумерації документів	бухгалтерського обліку	
11	Перевірка своєчасності обліку доходів від реалізації	Перевірка документів, співставлення, перевірка дат у документах	Товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, журнал з обліку дебіторської заборгованості	Вибірковий
12	Перевірка правильності оцінки реалізації	Перевірка документів, співставлення, арифметична перевірка даних обліку	Рахунки-фактури	Вибірковий
13	Перевірка класифікації операцій з обліку доходів від реалізації	Перевірка документів, співставлення	Товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, бухгалтерські реєстри, Головна книга	Вибірковий
14	Встановлення повноти відображення даних щодо реалізації, відображення дебіторської заборгованості	Перевірка документів, співставлення	Бухгалтерські реєстри, Головна книга, журнал з обліку дебіторської заборгованості	Вибірковий
15	Перевірка правильності відображення результатів від реалізації	Перевірка документів, співставлення, арифметична перевірка даних обліку	Головна книга	Суцільний
16	Перевірка правильності та повноти відображення доходів від реалізації у Звіті про фінансові результати	Перевірка документів, співставлення, арифметична перевірка даних обліку	Головна книга, бухгалтерські реєстри, Звіт про фінансові результати	Суцільний

Так як доходи підприємства тісно пов'язані з витратами, які виникають в ході операційної діяльності то в ході проведення аудиту доходів основної діяльності необхідно їм приділяти увагу. Організаційно-методична модель контролю доходів і витрат основної діяльності підприємства відображена на рисунку 3.3.4.

Для проведення аудиту доходів від реалізації аудитор повинен мати уявлення про характер та особливості ринків збуту продукції обраного підприємства, інформацію про конкурентну ситуацію на цих ринках, а також про платоспроможність споживачів цієї продукції.

При перевірці операцій з реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) аудитор, з одного боку, використовує внутрішні джерела інформації (розрахунки собівартості реалізованої продукції, накладні на відвантаження готової продукції, акти ліквідації основних засобів), а з іншого - змішані (рахунки, виставлені господарюючим суб'єктом на оплату за відвантажену продукцію і акцептовані покупцями у встановленому порядку), які можуть бути підтверджені відомостями, отриманими від третіх сторін (підтвердження обсягу дебіторської заборгованості).

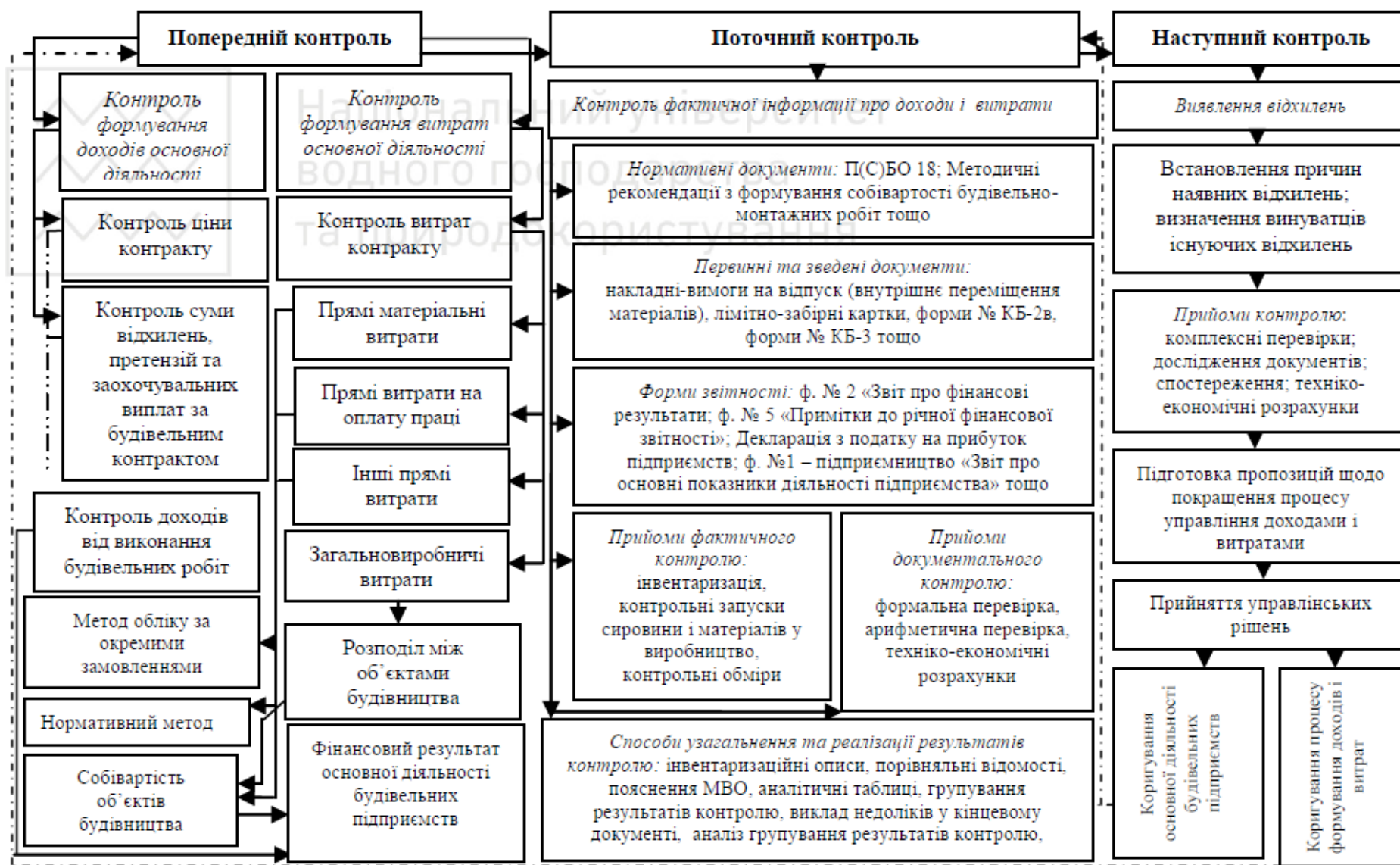

Рис. 3.3.4. Організаційно-методична модель контролю доходів і витрат основної діяльності підприємства.

Таким чином, при перевірці операцій з обліку доходів від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) аудитор повинен визначити [40]:

- наявність Наказу про облікову політику підприємства із зазначенням умов визнання доходів від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг;
- правильність визначення і законність відображення фактичного доходу від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) на рахунках бухгалтерського обліку;
- законність і обґрунтованість створення резервів по сумнівних боргах; правильність відображення даних про угоди, які здійснюються на бартерній основі.

При цьому необхідно встановити, чи немає випадків нерівномірного відображення цих операцій, обминаючи рахунок 70 "Доходи від реалізації", а також чи правильно визначений фінансовий результат від реалізації продукції (товарів, робіт та послуг) за бартерною угодою; правильність ведення аналітичного та синтетичного обліку поррахунках: 70 "Доходи від реалізації", 791 "Результат основної діяльності", 90 "Собівартість реалізації", 91 "Загальновиробничі витрати", 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут".

В ході перевірки, аудитор повинен перевірити чи була дотримана політика підприємства щодо надання кредитів покупцям, а також потрібно перевірити усі замовлення на продаж за книгою реєстрації та процедуру доставки і ціноутворення при виконанні щоденних операцій. Така перевірка, проходить методом порівняння фактичних цін по різних видам продукції, а також умов оплати транспортних витрат і доставки, які указані у рахунках, із даними відповідних документів, що затверджені керівництвом. З рахунків-фактур і товарно-транспортних накладних аудитор бере фактичні ціни і умови доставки. Таку інформацію можна порівняти із затвердженими прайс-листами підприємства, номенклатурою цін та іншими документами, що визначають порядок й умови реалізації.

Якщо ціна продажу або умови продажу продукції підприємства визначаються для кожного замовника індивідуально, тоді аудитор потрібно впевнитися у тому, що вони були правильно санкціоновані уповноваженою особою (наприклад, начальником відділу продажу). Якщо продаж продукції базується на виконанні договорів, то в такому випадку сума і опис фактично доставлених товарів (наданих послуг) повинні бути пов'язані із умовами таких угод.

Пристальну увагу аудитор звертає на перевірку наявності дозволів на здійснення операцій із продажу та повноти виписки рахунків-фактур за книгою реєстрації, касових надходжень, звірці кількості відвантаженої продукції за даними складського обліку й документів на відвантаження продукції, а також перевірці правильності відображення всіх реально здійснених операцій з продажу на рахунках бухгалтерського обліку. При цьому враховується можливість виникнення таких помилок як – дані по реально здійснених операціях не відображено в обліку або на рахунках відображено фіктивні операції [33, 40].

Такі помилки на практиці, як правило, призводять до заниження або завищення вартості активів та сум продажу. Частиною перевірки щодо ефективності системи внутрішнього контролю є аудит повноти і достовірності відображення сум продажу на рахунках бухгалтерського обліку. При такій перевірці аудитор вибірково порівнює ряд записів у регістрах обліку із даними первинних документів (коносаментів, товарно-транспортних накладних тощо). Також аудитор проводить перевірку таких сум із документами, які засвідчують приймання відвантаженої продукції (виконаних робіт,

наданих послуг), для підтвердження того, що товари були дійсно відвантажені, роботи виконані послуги надані та право власності на них перейшло від виконавця до замовника (покупця). Пристальну увагу аудитор приділяє умовам поставки для визначення моменту переходу права власності.

Якщо факт переходу права власності не можна встановити з наявної документації, тоді потрібно провести аналіз платежів, які були отримані від покупця у погашення дебіторської заборгованості. На підставі цього робиться висновок про реальність угоди, яка відображена на субрахунках рахунку 70 "Доходи від реалізації" [40].

Перевірка повноти обліку реалізації продукції проводиться шляхом вибіркової перевірки товарно-транспортних накладних (чи документів, що їх замінюють) відділу продажу з рахунками-фактурами і даними бухгалтерського обліку. При проведенні такої перевірки аудитор повинен бути впевнений, що всі товарно-транспортні накладні зібрані і належним чином зберігаються у відділі продажу, що встановлюється шляхом аналізу порядкової нумерації таких документів.

При аудиті своєчасності обліку доходів від реалізації, аудитор порівнює дати, які зазначені у ТТН із датами відповідних рахунків-фактур; дати записів по рахунках обліку реалізації і дебіторської заборгованості. Розбіжності у датах свідчать про потенційні проблеми в обліку реалізації.

Таким чином, можна зробити висновок, що точний розрахунок сум продажу впливає на правильне виставлення рахунків-фактур за відвантажені товари, виконані роботи, надані послуги й подальше відображення цих даних в облікових регістрах.

Перевірка правильності оцінки реалізації представляє собою перерахунок даних обліку для виявлення можливих арифметичних помилок. У ході дослідження аудитор визначає кінцеві суми по рахункам-фактурам, здійснює перевірку самостійно підготовлених контрольних документів.

Якщо сума продажу виражена в іноземній валюті, необхідно також перевірити застосування валютних курсів. Для цього курс, що використовувався господарюючим суб'єктом, порівнюється з курсом НБУ, що офіційно діяв на момент здійснення операції, а також прослідковується, щоб дані про валютну систему продаж та її еквівалент в гривнях належним чином були відображені в облікових регістрах [33, 40].

Окрім повного і достовірного обліку даних щодо проданої продукції (виконаних робіт, наданих послуг) також важливо, щоб ці дані були правильно класифіковані та відображені в Звіті про фінансові результати.

В процесі перевірки класифікації операцій з обліку доходів від реалізації на підставі первинних документів визначається правильність відображення кореспонденції рахунків в облікових регістрах та у Головній книзі.

Повнота відображення даних щодо реалізації (продажу) в регістрах обліку (обліку розрахунків з покупцями та замовниками) є важливою, оскільки визначає можливість господарюючого суб'єкта контролювати оплату непогашеної дебіторської заборгованості.

У ході аудиту правильності класифікації всіх операцій із продажу, аудитор встановлює повноту відображення даних по реалізації. Аудитор повинен впевнитися, що при перевірці правильності рознесення даних регістру обліку продажу по рахунках Головної книги ці дані правильно відображені на рахунках обліку дебіторської заборгованості.

В багатьох випадках рознесення даних по рахунках обліку дебіторської заборгованості в Головній книзі ґрунтується не на даних реєстру обліку доходів від реалізації, а на даних журналу з обліку дебіторської заборгованості, який включає не тільки відомості про виставлені за період рахунки, але й інформацію про отримані платежі. В цьому випадку, необхідно перевірити, чи відповідає сума виставлених рахунків, зазначена в журналах з обліку дебіторської заборгованості, сумі продажу, яка відображається у відповідному реєстрі обліку. Крім того, необхідно впевнитися, що дані журналів по рахунках обліку розрахунків з покупцями та замовниками належним чином відображені по відповідних рахунках Головної книги. В ході перевірки відображення результатів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) аудиторю необхідно зосередити увагу на правильності визначення і відображення результату від реалізації продукції на субрахунку 791 "Результат основної діяльності" [40].

Використовуючи прийом арифметичної перевірки документів, аудитор у Головній книзі по рахунку 70 "Доходи від реалізації" перевіряє правильність визначення відповідних показників.

Важливим завданням аудиту ведення обліку прибутку підприємства є встановлення відповідності записів синтетичного та аналітичного обліку чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), валового прибутку, результату основної діяльності, результату фінансових операцій, результату іншої звичайної діяльності, записам у Головній книзі та формах бухгалтерської звітності.

У ході аудиту можуть бути виявлені такі порушення при веденні бухгалтерського обліку доходів основної діяльності [40]:

- невірна класифікація доходів;
- недотримання принципу нарахування і відповідності доходів і витрат;
- неправильне оформлення або відсутність договорів, що стали підставою для невідвантаження продукції і виникнення кредиторської заборгованості;
- невірно обчислена сума доходу;
- навмисне віднесення сум доходів основної діяльності до складу інших доходів;
- неправильне визначення сум отриманого доходу від списання кредиторської заборгованості;
- неправильний розрахунок кредиторської заборгованості, навмисне заниження (завищення) сум прямого списання кредиторської заборгованості (по поточній кредиторській заборгованості, не пов'язаній з реалізацією продукції, послуг) з метою зменшення величини доходів звітного періоду і як наслідок - завищення суми оподаткованого прибутку;
- помилки в бухгалтерських проводках при відображенні господарських операцій з формування доходів і списання їх на фінансові результати;
- відсутність первинних документів з обліку доходів;
- невідповідність даних синтетичного і аналітичного обліку;
- не розкриття облікової політики щодо визнання доходу, включаючи спосіб визнання ступеню завершеності робіт, послуг, дохід від виконання яких визнається за ступенем їх завершеності;
- не зазначення у Примітках до річної фінансової звітності розподілу доходу за кожною групою доходів: дохід від реалізації продукції; інші операційні доходи; фінансові доходи; інші доходи; надзвичайні доходи.

Загальні висновки і пропозиції

Основною ціллю діяльності будь-якого підприємства є отримання найбільшого прибутку, а це, безпосередньо, залежить від величини доходів, які воно отримує. Таким чином, доходи підприємства, незалежно від галузі його діяльності або форми власності та інших факторів, набувають особливо важливого, ключового значення. Категорія доходу являється однією із найскладніших у економічній науці. Поняття «дохід» завжди був предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл й напрямків, що можна побачити в наукових працях багатьох сучасних вчених економістів та бухгалтерів.

Діяльність будь-якого підприємства направлена на досягнення певних стратегічних та тактичних цілей, які, як правило, передбачають покращення фінансово-економічних результатів діяльності підприємства, зокрема збільшення загальної величини його прибутку. Успішне, прибуткове функціонування підприємства у поточному періоді являється базою його розвитку у майбутньому.

Основним джерелом грошових надходжень на підприємство є дохід від основної діяльності, величина якого залежить від галузі діяльності підприємства, обсягів виробництва і реалізації, рівня впровадження науково-технічних розробок, підвищення рівня продуктивності праці, зниження собівартості продукції, покращення якості продукції та інше.

Головним складовим елементом доходу на підприємствах пивоварної промисловості є дохід від реалізації продукції власного виробництва яких залишається після вирахування усіх витрат (матеріальних, трудових, грошових) на виробництво і реалізацію продукції. Таким чином, одним з головних завдань підприємства є отримання максимального прибутку при найменших витратах, що в свою чергу, досягається шляхом дотримання суворого режиму економії під час витрачання коштів та найбільш ефективного їх використання.

Формування оптимального доходу підприємств в розмірах, які необхідні для покриття його поточних витрат, сплати податків та отримання прибутку, що дає змогу забезпечити розширене відтворення, є необхідною умовою функціонування будь-якого суб'єкта господарювання.

На практиці питанню щодо вивчення доходів від основної діяльності приділяється багато наукових досліджень, але хочеться зазначити, що визнання доходів від основної діяльності пивоварних підприємств під час отримання продукції власного виробництва, а не після її реалізації дещо спотворює фінансовий результат та не завжди корелює із принципом нарахування та відповідності доходів і витрат. Це зумовлює потребу у проведенні подальших наукових досліджень у цьому напрямку і відображає актуальність теми дослідження у даній дипломній роботі. Також залишаються невирішеними питання щодо формування облікової інформації з урахуванням ризиків, притаманних пивоварній промисловості. Потребує поглибленого дослідження і методика контролю наслідків надзвичайних подій із розробленням відповідних рекомендацій для підприємств цієї сфери.

Обліково-аналітичне забезпечення доходів основної діяльності підприємства

	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Загальні висновки і пропозиції	Номер Сторінки
Здобувач	Черчіль О.С.		25.21.21		
Науковий керівник	Соломчук Л.М.		26.01.21		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л.М.		04.02.21		

У вітчизняному бухгалтерському обліку методологічною основою формування інформації про доходи є П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати». У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» задекларовано, що П(С)БО безпосередньо ґрунтуються на МСБО, а точніше не суперечать міжнародним стандартам. Це свідчить про те, що майже кожному П(С)БО відповідає певне МСБО та МСФЗ. Зокрема, П(С)БО 15 «Дохід» відповідає МСБО 18 «Дохід» та містить елементи МСБО 20 «Облік державних грантів і розкриття інформації про державну допомогу».

Згідно із МСБО 18 «Дохід», **дохід** – це валове надходження економічних вигод протягом певного звітного періоду, що виникає у ході звичайної діяльності підприємства, коли його власний капітал зростає у наслідок такого надходження, а не у наслідок внесків учасників капіталу.

Згідно П(С)БО 15 «Дохід» дохід визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що в свою чергу зумовлює зростання власного капіталу підприємства (окрім внеску учасників) при умові, якщо оцінка такого доходу може бути достовірно визначена.

Згідно пп.14.1.56 ПКУ **доходи** – це загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України так і за її межами.

Доходи від основної діяльності включають:

- доходи від реалізації готової продукції;
- доходи від реалізації товарів;
- доходи від виконання робіт і послуг;
- виконання бартерних контрактів.

Як видно, для відображення доходів основної діяльності підприємства Планом рахунків бухгалтерського обліку передбачено рахунок 70 «Доходи від реалізації». Цей рахунок призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт, послуг, доходів від страхової діяльності, а також про суми знижок, наданих покупцям, та про інші вирахування з доходу.

За кредитом рахунку 70 «Доходи від реалізації» відображають збільшення (одержання) доходу від реалізації, за дебетом – суми непрямих податків (акцизного збору, ПДВ) та списання доходів у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Журнал 6 "Облік доходів і результатів діяльності" призначений для відображення операцій з доходами і результатами діяльності. У цьому Журналі відображають обороти за кредитом рахунків: 70 "Доходи від реалізації"; 71 "Інший операційний дохід"; 72 "Дохід від участі в капіталі"; 73 "Інші фінансові доходи"; 74 "Інші доходи"; 75 "Надзвичайні доходи"; 76 "Страхові платежі"; 79 "Фінансові результати".

Журнал 6 містить окремий II розділ "Аналітичні дані про доходи", де накопичується інформація про склад інших операційних доходів, доходів від участі в капіталі, інших фінансових та інших доходів, доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) за бартерними контрактами, як за поточний період, так і за період з початку звітного року. Ці дані необхідні при складанні приміток до річної фінансової звітності.

У Журналі № 3 відображаються обороти за кредитом рахунків у розділі I - 16, 34, 36, 37, 38, 51, 62, 63, 68, у розділі II - 17, 52, 53, 54, 55, 61, 64, 67, 69. Записи в цьому Журналі здійснюються на підставі підсумкових даних відомостей 3.1 - 3.6 та первинних документів.

Відомості аналітичного обліку 3.1, 3.2, 3.3, 3.5 підприємства можуть вести (заповнювати) для окремих субрахунків рахунків 36, 37, 63 і 68 з наступним включенням підсумків таких відомостей у Журнал № 3.

Дипломна робота написана на прикладі ПрАТ «Оболонь», основним видом діяльності якого є виробництво пива, безалкогольної продукції та мінеральної води. За даними проведеного аналізу техніко-економічних показників видно, що за останні два роки дане підприємство збільшує обсяги виробництва продукції, розширює асортимент (лише у 2019 році з'явилося понад 19 нових найменувань продукції), зросли обсяги експорту та нові ринки збуту за кордон. Таким чином і величина обсягу виробництва у діючих цінах у 2019 році зросла у порівнянні з 2018 роком на 182480 тис. грн., що на 3,3% більше ніж у 2018 році.

У 2019 році рівень чистого доходу від реалізації продукції становив 5466148 тис. грн., що на 7,6% більше ніж у 2018 році. Рівень собівартості реалізованої продукції у 2019 році на 14537 тис. грн. або на 0,3%. Така зміна обумовлена тим, що з 2018 року ПрАТ «Оболонь» почала використовувати тару з меншим об'ємом, яка має меншу вартість за одиницю продукції.

Процес виробництва на підприємстві практично на 70% автоматизований. За рахунок впровадження додаткової модернізації та переходу на комп'ютерне керування виробництвом у 2018 році відбулось скорочення кадрів на 493 особи. Але за рахунок впровадження нових видів продукції, відкриття нових цехів ситуація у 2019 році змінилась і чисельність промислово-виробничого персоналу зросла на 191 особу або на 7,1% порівняно з 2018 роком.

Базуючись на даних фінзвітності за останні два роки ф. №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» розрахована середня річна вартість основних засобів ПрАТ «Оболонь». Рівень її у 2019 році становив 4739569 тис. грн., що у порівнянні з 2018 роком менше на 264979 тис. грн., або на 5,3%. Таке зниження показника обумовлене значним зносом виробничого обладнання, тому керівництву підприємства необхідно приділити оновленню основних засобів значну увагу так як це являється одним з факторів зниження рівня продуктивності праці у 2019 році на 3,5%.

Рівень віддачі основних засобів збільшився у 2019 році на 9,1%. Це обумовлено зростанням обсягів виробництва продукції та зменшенням середньої річної вартості основних виробничих засобів.

Зростання обсягів виробництва продукції у 2019 році та відповідно обсягів її реалізації і собівартості реалізації, не вплинуло негативно на величину витрат на одну гривню продукції. Так у 2019 році витрати на 1 гривню реалізованої продукції на ПрАТ «Оболонь» становили 78,26 копійок, що на 6,26 копійки менше ніж у 2018 році. Це обумовлено скорочення витрат на вантажні перевезення власним транспортним парком. Також, скорочення даного показника відбулось частково за рахунок скорочення величини бракованої продукції, скороченням зайвих витрат та норм витрат на виробництво одиниці продукції.

Валовий прибуток у 2019 році збільшилась на 401921 тис. грн. порівняно з 2018 роком або на 51,5%. Таке зростання вплинуло і на величину прибутку від операційної діяльності, рівень якого у 2019 році становив 219688 тис. грн., що майже у 5 раз більше порівняно із 2018 роком (у попередньому році на ПрАТ «Оболонь» був операційний збиток).

У 2018 році ПрАТ «Оболонь» мало чистий збиток в розмірі 365420 тис. грн. У 2019 році рівень даного показника значно покращився до чистого прибутку в розмірі 623053 тис. грн. Тобто, підприємство майже у 6 раз покращило свій фінансовий результат.

Головними завданнями аналізу доходів основної діяльності є:

- аналіз обсягів виробництва і реалізації продукції;
- вивчення факторів впливу на обсяги виробництва продукції;
- вивчення обсягу, складових частин та динаміки доходів основної діяльності підприємства;
- пошук шляхів формування прибутку і проведення аналізу їх тенденцій та характер впливу на прибуток підприємства;
- дослідження майбутніх напрямів розподілення прибутку підприємства;
- обчислення впливу факторів на дохід від реалізації;
- пошук резервів збільшення доходів основної діяльності та розробка заходів, що є необхідними для використання знайдених резервів.

Основна мета аудиту доходів від основної діяльності є встановлення достовірності, правдивості та законності відображення доходів від основної діяльності у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності підприємства.

Основними завданнями щодо аудиту доходів основної діяльності підприємства є:

1. Перевірка відповідності облікової політики підприємства щодо обліку доходів основної діяльності нормам діючого законодавства України.
2. Перевірка реальності і достовірності операцій із реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг (така перевірка здійснюється вибірково).
3. Аудит повноти сформованих підприємством доходів від основної діяльності згідно П(С)БО 15 «Дохід» і Методичних рекомендацій.
4. Оцінка виконання договірних зобов'язань підприємством.
5. Аудит відповідності указаних в облікових регістрах сум й періодів, до яких вони відносяться відповідним первинним документам, таким як прибутковим ордерам, накладним, податковим накладним, рахункам.
6. Перевірка відповідності сум, які зазначені у рахунках-фактурах, прибуткових накладних, видаткових накладних сумам, що зазначені у банківських виписках.
7. Аудит правильності віднесення доходів основного періоду до того періоду, у якому вони були отримані, а також порівняння даних первинних документів із даними бухгалтерських записів.
8. Перевірка стану наявної кредиторської заборгованості за встановленими критеріями, а також правильність оцінки такої заборгованості і визначення суми доходів від списання такої кредиторської заборгованості.
9. Перевірка правильності відображення господарських операцій із реалізації готової продукції, товарів, виконаних робіт і наданих послуг.
10. Перевірка операцій із реалізації продукції та послуг за готівку працівникам підприємства.

Перелік використаних літературних джерел

1. Податковий кодекс України затверджений Верховною Радою України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» 2258-VIII від 21.12.2017 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затверджений наказом Мінфіну України від 30.11.1999р. №291
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. №291, у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.12.2011 за № 1591, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28.12.2011 р. за № 1557/20295 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
6. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.1999 р. за № 893/4186 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] / Офіційний веб-портал Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», наказ МФУ від 07.02.2013 р. №73, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
8. Положення стандарт бухгалтерського обліку 15 «Доходи», затв. Наказом МФУ від 29.11.1999 № 290 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>
10. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000р. №356
11. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/2cid010035.html>.
12. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» № 929_013 від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013

13. Міжнародні стандарти фінансової звітності / за ред. С.Ф. Голова. – К.: Фенікс, 2009. – 367 с
14. Богославець Т.І. Аналіз податкового навантаження та його вплив на кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання [Електронний ресурс]: Збірник наукових праць НТУ. – 2009. – Режим доступу:<http://www.nbuu.gov.ua>
15. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.- техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.6. – С. 117-123.
16. Бурова Т.А. Удосконалення організації обліку податкових платежів на підприємстві / Т.А. Бурова, О.М. Волковицька // Науковий вісник МДУ ім. В.О. Сухомлинського. – 2014. – № 52 (101). – С. 28-33.
17. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. Ред. Ф.Ф. Бутинець. – 5-те вид., доп. і перероб. – Житомир ПП Рута, 2003. – 726 с.
18. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник/ під. Ред. С.Ф.Голова. – Дніпропетровськ, ТОВ "Баланс – Клуб", 2001, - 832 с.
19. Войнаренко М.П., Кузьміна О.М., Янчук Т.В. Інформаційні системи і технології в управлінні організацією: навчальний посібник. – Вінниця: ПП Едельвейс і К, 2015. – 496 с.
20. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу: навчальний посібник / Н.А. Волкова, Н.Е. Подвальна – Одеса, ОДЕУ, ротапінт, 2013. – 267 с.
21. Голов С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – № 1. – С. 3–17.
22. Горицкая Н.Г. Особенности бухгалтерського учёта в современных условиях. – К.: Редакция газеты "Бухгалтерия. Налоги. Бизнес.", 2002. – 352 с.
23. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навчальн. Посібник. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Т-во "Знання", КОО, 2002.
24. Лишиленко О.В. Бухгалтерський фінансовий облік: Навчальний посібник/ О.В. Лишиленко. – К.: ЦУЛ, 2003. – 524 с.
25. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник. – к., 2003. – 412 с.
26. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені Наказом Мінфіну України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/2cid010035.html>.
27. Міжнародні стандарти фінансової звітності / за ред. С.Ф. Голова. – К.: Фенікс, 2009. – 367 с
28. НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. Наказом МФУ від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
29. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств : навч. посібник. - К. : Центр навчальної літератури, 2013 - 504с
30. Озеран А.В. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід): питання формування та співвідношення з МСФЗ / А.В. Озеран // Бухгалтерський облік і аудит. – 2013. – № 6. – С. 25–34.

31. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики : [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 257 с.
32. Рожелюк В. М. Шляхи вирішення проблем формування облікової політики підприємства / В. М. Рожелюк, С. В. Питель // Інноваційна економіка. – 2009. – № 3 – С. 79-83.
33. Савченко В.Я. Аудит: Навч.пос. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 328 с.
34. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. – 7-ме вид. допов. І перероб. – К.: Алерта, 2016. – 928 с.
35. Ю.С.Цал-Цалко Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник. – 2-ге вид., перероб. І доп. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 360с.
36. Чернелевський Л.М. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку./ навчальний посібник. – К.: УДУХТ, 1999. – 386 с.
37. Чернелевський Л.М, Економічний аналіз на підприємствах промисловості ті торгівлі. Підручник. – К., 2003. – 312 с.
38. Чернелевський Л.М., Слободян Н.Г., Михайленко О.В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: Підручник. – 2-ге вид-ня, перероб. Та допов. – К.: «Хай-тек Прес», 2014. – 640 с.
39. Чернелевський Л. М. Інформаційні системи і технології в обліку, аналізі та аудиті: Навч. Посібник / Чернелевський Л. М., Терещенко Л. О., Іванова Л. І. – К.: НУХТ, 2014. – 350 с.
40. Чернелевський Л.М., Беренда Н.І. Аудит. Навч. Посібник. – К.: Міленіум, 2002. – 466 с.
41. Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. Методика фінансового аналізу. – М.: ИНФРА – М, 1995.
42. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152с.:іл. – бібліогр.: с. 142-144.
43. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств у системі обліку і контролю: Монографія. – Рівне: НУВГП, 2012. – 236 с.
44. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221-225.
45. Економічна енциклопедія. У трьох томах. – Т. 1 / за ред. С.В. Мочерного та ін. – К. : Вид. центр "Академія", 2002. – 863 с.
46. Продиус Ю.И. Экономика предприятия / Ю.И. Продиус : учебн. пособ. – Харьков :Изд-во "Одиссей", 2004. – 416 с.
47. Экономика предприятия : учебник / под ред. проф. О.И. Волкова. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 1997. – 416 с.

ДОДАТОК

Додаток А

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"
Територія
Організаційно-
правова форма
господарювання
Вид економічної
діяльності

КОДИ
Дата 19.02.2020
за СДРПОУ 05391057
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

Середня кількість працівників: 3460

Адреса, телефон: 04212 Київ, Богатирська, 3, (044) 412-84-10

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

☐
☒

Консолідований баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1-к

Код за ДКУД 1801007

Актив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6 857	6 026
первісна вартість	1001	43 396	43 963
накопичена амортизація	1002	(36 539)	(37 937)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	20 201	18 141
Основні засоби	1010	4 867 736	4 611 402
первісна вартість	1011	11 940 760	12 003 847
знос	1012	(7 073 024)	(7 392 445)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	109 397	57 581
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	5 004 205	4 693 164
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	719 638	753 270
Виробничі запаси	1101	0	0
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	203 818	260 966
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	89 746	44 300
з бюджетом	1135	35 310	51 330
у тому числі з податку на прибуток	1136	5 475	4 813
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9 897	18 911
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	16 876	16 228
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	30 659	18 927
Усього за розділом II	1195	1 105 944	1 163 932
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
	1300	6 110 149	5 857 096

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	73 144	73 144
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	2 763 289	2 603 868
Додатковий капітал	1410	5 997	1 916
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Перозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-746 302	-329 248
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Інші резерви	1435	0	0

Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2 082 548	2 336 100
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відетрочені податкові зобов'язання	1500	542 401	426 702
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	487 124	180 402
Інші довгострокові зобов'язання	1515	267 953	260 062
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1 297 478	867 166
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	1 419 600	1 395 479
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 021 281	909 794
розрахунками з бюджетом	1620	91 167	104 445
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	164
розрахунками зі страхування	1625	5 926	6 382
розрахунками з оплати праці	1630	44 447	57 270
отриманими авансами	1635	64 560	120 483
розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
і внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	11 462	13 639
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відетрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	69 804	44 462
Усього за розділом III	1695	2 730 123	2 653 830
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	6 110 149	5 857 096

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОБОЛОНЬ"	за ЄДРПОУ	КОДИ
			Дата
			18.02.2020
			05391057

Консолідований звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік
Форма №2-к
1. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801008

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 466 148	5 078 764
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 277 833)	(4 292 370)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:			
прибуток	2090	1 188 315	786 394
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	62 681	85 301
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(337 100)	(303 955)
Витрати на збут	2150	(661 989)	(675 489)
Інші операційні витрати	2180	(32 219)	(20 451)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	219 688	0
збиток	2195	(0)	(128 200)

Дохід від участі в капіталі	2200	39 058	90 188
Інші фінансові доходи	2220	280	4 259
Інші доходи	2240	216 198	6 725
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(329 215)	(275 269)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1 418)	(23 505)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	144 591	0
збиток	2295	(0)	(325 802)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	113 042	-39 618
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	257 633	0
збиток	2355	(0)	(365 420)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	-4 081	-2 902
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-4 081	-2 902
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-4 081	-2 902
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	253 552	-368 322
Чистий прибуток (збиток), що належить:			
власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить:			
власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 157 057	3 267 238
Витрати на оплату праці	2505	626 692	529 153
Відрахування на соціальні заходи	2510	132 414	113 058
Амортизація	2515	422 999	457 032
Інші операційні витрати	2520	1 159 110	1 296 562
Разом	2550	5 498 272	5 663 043

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,792400	-1,123900
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,792400	-1,123900
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"

Дата

за ЄДРПОУ

КОДИ

19.02.2020

05391057

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

За 2019 рік
Форма №3-к

Код за ДКУД

1801009

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 256 866	7 045 899
Повернення податків і зборів	3005	700	0
у тому числі податку на додану вартість	3006	0	0
Цільового фінансування	3010	5 572	5 384
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	0	0
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	138 664	71 276
Надходження від повернення авансів	3020	14 299	2 229
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	273	1 478
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	9	0
Надходження від операційної оренди	3040	0	0
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	0	0
Надходження від страхових премій	3050	0	0
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	0	0
Інші надходження	3095	151 723	60 606
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 550 959)	(4 511 185)
Праці	3105	(506 786)	(440 557)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(130 046)	(115 726)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(1 793 898)	(1 614 407)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(304)	(4 613)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(438 364)	(301 943)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 355 230)	(1 307 851)
Витрачання на оплату авансів	3135	(45 259)	(0)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(21 999)	(4 930)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(6 910)	(3 744)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(0)	(0)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(0)	(0)
Інші витрачання	3190	(44 887)	(46 449)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	467 362	449 874
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			

Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	89 457	411 591
необоротних активів	3205	20 405	7 444
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	1	2 780
дивідендів	3220	0	0
Надходження від деривативів	3225	0	0
Надходження від погашення позик	3230	0	0
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	0	0
Інші надходження	3250	3 830	900
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(0)	(7)
необоротних активів	3260	(109 944)	(156 988)
Виплати за деривативами	3270	(0)	(0)
Витрачання на надання позик	3275	(0)	(0)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(0)	(0)
Інші платежі	3290	(0)	(0)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	3 749	265 720
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	0	0
Отримання позик	3305	72 594	72 250
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	0	0
Інші надходження	3340	0	1 891
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(0)	(0)
Погашення позик	3350	(258 667)	(584 796)
Сплату дивідендів	3355	(0)	(0)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(285 793)	(233 103)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової одиниці	3365	(0)	(0)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(0)	(0)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(0)	(0)
Інші платежі	3390	(0)	(0)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-471 866	-743 758
Чистий рух коштів за звітний період	3400	-755	-28 164
Залишок коштів на початок року	3405	16 876	46 172
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	107	-1 132
Залишок коштів на кінець року	3415	16 228	16 876

Керівник

Булах І.В.

Головний бухгалтер

Бахов І.І.

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"ОБОЛОНЬ"

Дата
за СДРНОУ

КОДИ
12.02.2020
05391057

Консолідований звіт про власний капітал
За 2019 рік
Форма №4-к

Код за ДКУД 1801011

Стаття	Код рядка	Належить власникам материнської компанії								Неконтрольована частка	Разом
		Зареєстрований капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Видучений капітал	Всього		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Залишок на початок року	4000	73 144	2 763 289	5 997	0	-746 302	0	-13 580	2 082 548	0	2 082 548
Коригування:	4005	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зміна облікової політики											
Виправлення помилок	4010	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни	4090	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Скоригований залишок на початок року	4095	73 144	2 763 289	5 997	0	-746 302	0	-13 580	2 082 548	0	2 082 548
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	0	0	0	0	257 633	0	0	257 633	0	257 633
Інший сукупний доміг за звітний період	4110	0	0	-4 081	0	0	0	0	-4 081	0	-4 081
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Накопичені курсові різниці	4113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Частка чистого сукупного доходу асоційованих і спеціальних підприємств	4114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інший сукупний доміг	4116	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Розподіл прибутку:	4200	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Виплати власникам											
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Відрахування до резервного капіталу	4210	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку, належна до бюджету відповідно до законодавства	4215	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цильових) фондів	4220	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески учасників:	4240	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Внески до капіталу											
Погашення заборгованості з капіталу	4245	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Видучення капіталу:	4260	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Викуп акцій											
Перепродаж викуплених акцій	4265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Анулювання викуплених акцій	4270	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Видучення частки в капіталі	4275	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Інші зміни в капіталі	4290	0	-159 421	0	0	159 421	0	0	0	0	0
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Разом зміни у капіталі	4295	0	-159 421	-4 081	0	417 054	0	0	253 552	0	253 552
Залишок на кінець року	4300	73 144	2 603 868	1 916	0	-329 248	0	-13 580	2 336 100	0	2 336 100

Керівник Булах І.В.
Головний бухгалтер Бахов І.І.

Додатки:

ПрАТ «ОБОЛОНЬ»
Консолідована фінансова звітність
31 грудня 2018 року

12

Консолідований баланс

(Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2018 р.

Підприємство	ПрАТ "Оболонь"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	2018	12	31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	05391057		
Вид економічної діяльності		за КВЕД	8038000000		
Середня кількість працівників			11.05; 11.01; 11.06		

Адреса, телефон: м. Київ, вул. Богатирська, 3
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), процентні показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

V

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	8 337	6 867
первісна вартість	1001	43 259	43 396
накопичена амортизація	1002	(34 922)	(36 530)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	48 455	20 201
Основні засоби	1010	5 141 381	4 867 736
первісна вартість	1011	11 850 066	11 940 760
знос	1012	(6 708 705)	(7 073 024)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	18 522	109 397
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	5 216 689	5 004 205
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	750 563	719 638
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	297 870	203 818
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	51 466	89 746
з бюджетом	1135	71 280	35 310
у тому числі з податку на прибуток	1136	8 047	5 475
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	430 965	9 897
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	46 172	16 876
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	16 455	30 659
Усього за розділом II	1195	1 664 771	1 105 944
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	6 881 460	6 110 149

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	73 144	73 144
Капітал у доцінках	1405	2 945 057	2 763 289
Додатковий капітал	1410	8 353	8 353
Резервний капітал	1415	546	(2 356)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(518 048)	(746 302)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	(13 580)	(13 580)
Усього за розділом I	1495	2 495 482	2 082 548
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	511 172	542 401
Довгострокові кредити банків	1510	2 037 873	487 124
Інші довгострокові зобов'язання	1515	237 082	267 953
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	2 786 127	1 297 478
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	417 952	1 419 600
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	830 232	1 021 281
розрахунками з бюджетом	1620	150 294	91 167
у тому числі з податку на прибуток	1621	282	(858)
розрахунками з страхування	1625	5 364	5 926
розрахунками з оплати праці	1630	51 430	44 447
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	46 900	64 560
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
Поточні забезпечення	1660	10 306	11 462
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	85 457	69 804
Усього за розділом III	1695	1 599 851	2 730 123
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	6 881 460	6 110 149

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Підприємство	ПрАТ "Оболонь" (наменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ 2018 12 31 05391057
		Форма № 2	Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 078 764	4 777 539
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 292 370)	(3 878 473)
Валовий:			
прибуток	2090	786 393	899 066
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	85 301	88 488
Адміністративні витрати	2130	(303 955)	(296 579)
Витрати на збут	2150	(675 489)	(612 349)
Інші операційні витрати	2180	(20 451)	(29 144)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190		49 482
збиток	2195	(128 200)	
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	4 259	97 691
Інші доходи	2240	(23 505)	430 848
Фінансові витрати	2250	(275 269)	(314 744)
Втрати (доходи) від участі в капіталі	2255	90 188	381
Інші витрати	2270	6 725	(42 861)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		220 797
збиток	2295	(325 802)	
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	(39 618)	(44 217)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		176 580
збиток	2355	(365 420)	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	(2 902)	662
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(2 902)	662
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(2 902)	662
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(368 322)	177 242

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 267 238	2 960 495
Витрати на оплату праці	2505	529 153	448 146
Відрахування на соціальні заходи	2510	113 058	95 052
Амортизація	2515	457 032	451 790
Інші операційні витрати	2520	1 296 562	1 107 101
Разом	2550	5 663 043	5 062 584

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(1,1239)	0,5431
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(1,1239)	0,5431
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2018 рік

Підприємство ПРАТ "Оболонь" Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2018	12	31
05391057		

(найменування) за ЄДРПОУ
Форма № 3 Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	7 045 899	6 143 097
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	5 384	6 158
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	71 276	57 131
Надходження від повернення авансів	3020	2 229	581
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1 478	1 192
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	178
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	60 606	75 892
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4 511 165)	(3 788 344)
Праці	3105	(440 557)	(407 522)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(115 726)	(103 553)
Зобов'язань з податків і зборів, в т.ч.	3115	-	-
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(4 613)	(5 219)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(301 943)	(320 161)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(1 307 851)	(1 286 479)
Витрачання на оплату авансів	3135	-	-
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(4 830)	(1 215)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(3 744)	(2 112)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	-	-
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	-	-
Інші витрачання	3190	(46 449)	(42 075)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	449 874	325 529

Стаття		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	411 591	188 490
необоротних активів	3205	7 444	2 762
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	2 780	2 043
дивидендів	3220	-	381
Надходження від деривативів	3225	-	-
Інші надходження	3250	900	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(7)	-
необоротних активів	3260	(156 988)	(145 484)
Виплати за деривативами	3270	-	-
Інші платежі	3290	-	-
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	265 720	28 192
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	72 250	68 834
Інші надходження	3340	1 891	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	-	-
Погашення позик	3350	(584 796)	(153 722)
Сплату дивидендів	3355	-	-
Витрачання на сплату відсотків	3360	(233 103)	(270 388)
Інші платежі	3390	-	(1 772)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	(743 758)	(357 048)
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	(28 164)	(3 327)
Залишок коштів на початок року	3405	46 172	48 394
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	(1 132)	1 125
Залишок коштів на кінець року	3415	46 876	46 172

Керівник

Головний бухгалтер

Бухалт.

Бухгалт.

Примітки до фінансової звітності, складеної відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності ПАТ «Оболонь» за 2018-2019 роки.

11 ТОРГОВЕЛЬНА ТА ІНША ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ (РЯДКИ 1125 ТА 1155)

Станом на 31 грудня торгова та інша дебіторська заборгованість включала:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Торговельна дебіторська заборгованість

260 966

203 819

Інша дебіторська заборгованість

18 911

9 896

279 877

213 715

Станом на 31 грудня 2019 р. у зв'язку зі зменшенням корисності було створено 100% резерв для дебіторської заборгованості номінальною вартістю 45 042 тис. грн. (2018 р.: 48 346 тис. грн.).

Зміни у резерві на зменшення корисності дебіторської заборгованості включали:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

На 31 грудня

(57 257)

(17 759)

перше застосування МСФЗ 9

(44 612)

На 1 січня

(57 257)

(62 371)

Нараховано за рік

(27 012)

(7 999)

Використано - 9 602

Сторнування невикористаних сум

18 577 -

3 511

На 31 грудня

(65 692)

(57 257)

17 ТОРГОВЕЛЬНА ТА ІНША КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ (РЯДКИ 1615-1630, 1660 ТА 1690)

Станом на 31 грудня торгова та інша кредиторська заборгованість включала:

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Торговельна та інша кредиторська заборгованість

909 794

1 021 281

Заробітна плата та нарахування на фонд заробітної плати

77 291

61 835

Інші податки та платежі до державних фондів

78 691

70 891

Податок на додану вартість

25 589

21 134

Проценти

35 846

60 722

Інше

8 617

9 082

1 135 828

1 244 945

19 СОБІВАРТІСТЬ РЕАЛІЗОВАНОЇ ПРОДУКЦІЇ (РЯДОК 2050)

Собівартість реалізованої продукції за роки, що закінчились 31 грудня, включала:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Сировина і матеріали

2 871 665

2 964 581

Амортизація

7, 8

194 820

232 805

Комунальні послуги

337 403

377 743

Заробітна плата та нарахування на зарплату

182 161

152 544

Ремонт та технічне обслуговування основних засобів

122 090

116 697

Транспортні витрати

527 957

396 695

Інші виробничі витрати

41 737
51 305
4 277 833
4 292 370

20 ВИТРАТИ НА ЗБУТ (РЯДОК 2150)

Витрати на збут за роки, що закінчились 31 грудня, включали:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Реклама і маркетинг

130 018

117 965

Заробітна плата та нарахування на зарплату

227 669

198 068

Амортизація

7, 8

196 646

201 590

Пакування

19 009

80 915

Ремонт та технічне обслуговування основних засобів

34 510

29 079

Оренда

980

1 789

Інші витрати на збут

53 157

46 083

661 989

675 489

21 АДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ (РЯДОК 2130)

Адміністративні витрати за роки, що закінчились 31 грудня, включали:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Заробітна плата та нарахування на зарплату

188 456

152 143

Транспортування

23 342

24 372

Професійні послуги

17 459

17 767

Ремонт та технічне обслуговування основних засобів
15 356
15 413
Амортизація
7, 8
26 122
22 637
Операційні податки
24 570
22 673
Комунальні послуги
21 840
22 729
Оренда
107
6 926
Послуги банків
5 669
6 140
Страхування
2 275
2 516
Представницькі витрати
1 260
1 287
Інші загальні та адміністративні витрати
10 644
9 352
337 100
303 955

23 ІНШІ ВИТРАТИ (РЯДОК 2180)

Інші витрати за роки, що закінчилися 31 грудня, включали:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Збиток / (прибуток) від знецінення запасів, чистий

9 398

17 385

Збиток / (прибуток) від вибуття основних засобів

(5 314)

(7 393)

Благодійна діяльність

4 954

3 607

Штрафи та пені

7 236

2 744

Сумнівні борги

12 109

Ремонт та технічне обслуговування основних засобів

15 356

15 413

Амортизація

7, 8

26 122

22 637

Операційні податки

24 570

22 673

Комунальні послуги

21 840

22 729

Оренда

107

6 926

Послуги банків

5 669

6 140

Страхування

2 275

2 516

Представницькі витрати

1 260

1 287

Інші загальні та адміністративні витрати

10 644

9 352

337 100

303 955

23 ІНШІ ВИТРАТИ (РЯДОК 2180)

Інші витрати за роки, що закінчилися 31 грудня, включали:

Прим.

2019

2018

ГРН'000

ГРН'000

Збиток / (прибуток) від знецінення запасів, чистий

9 398

17 385

Збиток / (прибуток) від вибуття основних засобів

(5 314)

(7 393)

Благодійна діяльність

4 954

3 607

Штрафи та пені

7 236

2 744

Сумнівні борги

12 109

(3 834)

Інші витрати

3 836

7 942

**Про організацію бухгалтерського обліку
та облікову політику підприємства**

На виконання вимог Закону України від 16.07.99р. №996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, норм податкового законодавства, з метою забезпечення єдиних (постійних) принципів, методів, процедур при відображенні поточних операцій в обліку та складанні фінансової звітності,

НАКАЗУЮ:

1. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покласти на **бухгалтерську службу** на чолі з головним бухгалтером.
2. Для ведення на підприємстві обліку застосувати комп'ютерну інформаційну систему "Куб". Контроль за рівнем відповідності реєстрів обліку, порядку, способів реєстрації та узагальнення інформації, передбачених даною інформаційною системою вимогам законодавства покладається на головного бухгалтера.
3. Застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств і організацій. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації дозволити головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткову систему субрахунків.
4. Організувати аналітичний облік руху товарно-матеріальних цінностей по підрозділах наступним чином:
  - у бухгалтерії – в кількісно-сумарному вимірі;
  - на складах – в кількісному вимірі;
  - в торгівлі – в кількісно-сумарному вимірі;
  - в цехах та відділах – в кількісному вимірі.

5. Дані реєстрів обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображати в Головній книзі підприємства.

6. **Заступнику головного бухгалтера** на основі даних облікових реєстрів та Головної книги складати фінансову та податкову звітність підприємства.

7. Особам, які відповідають і здійснюють контроль за складанням та поданням форм фінансової та податкової звітності, чітко дотримуватися строків зазначених у Графіку подання фінансової та податкової звітності (додаток №1).

8. Відповідальність за зберігання реєстрів синтетичного обліку, а також форм квартальної та річної фінансової звітності покласти на **головного бухгалтера** підприємства.

9. **Фахівцям відділів та цехів** неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення і терміну подання первинних документів для їх обліку. Терміни подання затверджені у графіку документообігу згідно додатку №2. За порушення вимог бухгалтерії, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображених в них даних притягати фахівців до дисциплінарної відповідальності.

Контроль за дотриманням вказаних у цьому пункті вимог покласти на **головного бухгалтера та начальників відділів**.

10. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, документів і розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94р. №69.

Встановити такі терміни та періодичність проведення інвентаризації активів та зобов'язань:

1) для незавершеного виробництва, напів-фабрикатів власного виробництва, готової продукції, тари, сировини і матеріалів в цехах основного виробництва, товарів в роздрібній торгівлі та грошових коштів в касі	- на 1 число місяця, що настає за минулим кварталом
2) для сировини, метеріалів, запасних частин, паливо-мастильних матеріалів, основних засобів та обладнання на складах	- щорічно станом на 01 жовтня
3) для запасних частин, паливо-мастильних матеріалів, основних засобів, інших необоротних активів, МШП в усіх структурних підрозділах заводу	- щорічно станом на 01 листопада
4) для розрахунків з покупцями та постачальниками	- щорічно станом на 01 грудня

5) для капітальних вкладень, нематеріальних активів, витрат майбутніх періодів, бланків суворгої звітності, внутрішніх розрахунків, розрахунків по податках та зборах	- щорічно станом на 01 січня
6) у разі зміни матеріально-відповідальних осіб або виявлення розкрадань (нестач)	- відповідно в момент зміни або факту виявлення розкрадання (нестачі)

11. Для здійснення інвентаризації і прийняття рішення за її результатами створити постійно діючу комісію у складі:

1) голови комісії	Величкова К.П.	заступник директора з МТП
2) заступника голови комісії	Бахова І.І.	головного бухгалтера
3) члена комісії	Зозуля А.П.	заступник начальника відділу з МТП
4) члена комісії	Гмирі І.П.	директора інжинірингового центру
5) члена комісії	Черненко М.М.	начальника відділу організації виробництва

12. Для складання фінансової звітності використовувати сукупність методів та принципів бухгалтерського обліку визначених даним розділом наказу.

Зміни в облікову політику підприємства дозволяю вносити, якщо:

- 1) норми визначені Наказом не будуть відповідати змінам у законодавстві України, які будуть прийняті після дати його затвердження і безпосередньо стосуватимуться його положень,
- 2) запропоновані і обґрунтовані фахівцями підприємства положення облікової політики забезпечують більш достовірне відображення господарських операцій.

13. При складанні фінансової звітності встановити межу суттєвості у розмірі 20000 гривень.

14. Основним засобом визнавати необоротний актив вартістю понад 2500 грн., який підприємство утримує з метою використання у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, та необоротний актив вартістю менше 2500 грн. призначений для передачі в лізинг (оренду) іншим особам, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року.

15. До інших необоротних матеріальних активів відносити активи:

- а) очікуваний термін експлуатації яких більше 1 року,
- б) вартість яких не перевищує 2500 грн.

16. Застосовувати при нарахуванні амортизації основних засобів прямолінійний метод нарахування амортизації, передбачений податковим кодексом України. Встановити терміни корисного використання основних засобів та групи:

Види ОЗ	група	роки
1) земельні ділянки	1	-----
2) капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом	2	15
3) будівлі	3	50
споруди	3	40
передавальні пристрої	3	35
4) машини та обладнання електронно- обчислювальні машини, інші машини для автоматичної обробки інформації, пов'язані з ними засоби зчитування або друку інформації, інші інформаційні системи , телефони, мікрофони та рації.	4	12
5) транспортні засоби	5	7
6) інструменти, прилади, інвентар (меблі)	6	6
7) тварини	7	6
8) багаторічні насадження	8	35
9) Інші основні засоби	9	12

Для основних засобів із завершеним терміном корисного використання у випадку ремонту, реконструкції чи модернізації, витрати по їх поліпшенню амортизуються в терміни, що фактично подовжують строк експлуатації цих основних засобів, але не більше трьох років.

Тимчасову податкову різницю, що виникла при співставленні даних податкового та бухгалтерського обліків амортизувати згідно податкового законодавства.

17. Амортизацію по інших необоротних матеріальних активах, зазначених у пункті 15 наказу, нараховувати в розмірі 100 % їх первісної вартості при передачі в експлуатацію.

18. Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що використовуються в господарській діяльності протягом терміну не більше одного року, списувати одразу при відпуску в експлуатацію, виключаючи із складу активів, з

подальшою організацією оперативно-кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації та відповідальними особами на протязі строку їх фактичного використання.

19. Встановити терміни корисного використання нематеріальних активів та групи :

Види НМА	група	роки
1) Права користування природними ресурсами	1	відповідно до правовстановлюючого документа
2) Права користування майном	2	5
3) Права на комерційні позначення	3	10
4) Права на об'єкти промислової власності	4	10
5) Авторське право та суміжні з ним права	5	5
6) Інші нематеріальні активи	6	5

20. Застосовувати прямолінійний метод амортизації нематеріальних активів.

21. Установити такі методи оцінки вибуття запасів:

1) при відпуску запасів у виробництво та реалізацію - метод середньозваженої собівартості;

2) при відпуску товарів для реалізації через роздрібну мережу - метод ціни продажу.

При неможливості конкретно ідентифікувати партію придбаних запасів для обліку транспортно-заготівельних витрат застосовувати окремий субрахунок бухгалтерського обліку.

22. Величину резерву сумнівних боргів визначати як добуток суми дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги на коефіцієнт сумнівності. Коефіцієнт сумнівності затвердити в розмірі 0,015 (1,5 %).

Директору з питань безпеки доручити щомісячно до 20 числа наступного за звітним подавати для погодження списки підприємств, які мають сумнівну або безнадійну заборгованість за відвантажені продукцію, товари, виконані роботи та послуги.

Бухгалтерській службі спільно з відділом правового забезпечення на підставі вищеназваного списку готувати матеріали для претензійної роботи по сумнівній заборгованості.

Бухгалтерській службі списання безнадійної дебіторської заборгованості зі складу активів здійснювати з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів та зарахуванням на позабалансовий рахунок 071 "Списана дебіторська заборгованість".

23. До консолідованої фінансової звітності включати показники фінансової звітності ПАТ «Оболонь», представництв (філій) ПАТ «Оболонь» та підприємств на 100 % інвестованих ПАТ «Оболонь» за списком:

- 1) ДП ПАТ "Оболонь" «Пивоварня Зіберта», м.Фастів;
- 2) ДП ПАТ "Оболонь" «Красилівське», м.Красилів;
- 3) ТОВ "Оболонь – Агро".
- 4) ІП ВТУП „Оболонь – Русь”

24. Фінансові інвестиції в статутні фонди асоційованих та спільних підприємств на дату балансу відобразити за методом участі в капіталі.

Начальнику відділу фінансового аналізу та бюджетного планування до 27 числа місяця наступного за звітним кварталом подавати до бухгалтерії зведений розрахунок фінансових інвестицій за методом участі в капіталі (додаток № 3).

25. Доходи і витрати підприємства визнавати і нараховувати згідно з П(С)БО 15 «Дохід» та П(С)БО 16 «Витрати».

Головним бухгалтерам підприємств та філій, з метою достовірного та повного відображення фінансових результатів у формі 2 «Звіт про фінансові результати», керуватися положеннями затвердженого Класифікатора витрат (додаток № 4).

Начальнику планово-економічного відділу для розрахунку розподілу загально-виробничих витрат подати до бухгалтерії дані про нормальну виробничу потужність обладнання за цехами до 30 квітня поточного року.

Для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами використовувати дані аналітичного обліку. Рахунки 8 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку не застосовувати.

26. Резервування коштів на забезпечення оплати відпусток, додаткове пенсійне забезпечення гарантійних зобов'язань, інших витрат і платежів не проводити.

27. Вести податковий облік згідно вимог податкового кодексу України.

28. **Керівникам та головним бухгалтерам підприємств та філій (відділень, структурних підрозділів)**, з метою створення єдиної системи організації бухгалтерського обліку та дотримання єдиної облікової політики для складання консолідованої звітності, забезпечити виконання цього наказу, узгоджуючи свої дії з головним бухгалтером підприємства.

29. Контроль за виконанням цього наказу покласти на **головного бухгалтера**.

30. Передбачити, що всі інші регулятивні документи з облікової політики підприємства діють у частині, що не суперечить цьому Наказу.

31. Цей наказ набуває чинності з 01.01.2013 р. і діє до набуття чинності чергового наказу про облікову політику.